

Til medlemene i Kommunestyret

Det vert med dette kalla inn til / gjort kjent med møte i Kommunestyret

Møtestad: Kommunestyresalen, Kommunehuset

Dato: 08.11.2018

Tid: 18:00

Dersom De ikkje kan møte, ber ein om at De melder frå til sentralbordet snarast råd.

- Orientering av Geir Midtbø om samanslåing av NAV kontora.

Saksliste

Utvale-saksnr	Innhald	Lukka
	Referatsaker	
RS 29/18	Referatsak	
	Saker til handsaming	
PS 61/18	Godkjenning av protokoll frå forrige møte	
	Referatsaker	
RS 30/18	Åmotsdal daglegvare AS/Nærbutikken i Åmotsdal - Søknad om løyve til sal av alkoholhaldig drikke med lågare alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent	
RS 31/18	Skjenkeløyve - Nordbygdi pub- og bardrift AS	
RS 32/18	Nordbygdi pub- og bardrift AS - Prikktildeling - Brudd på alkohollova § 1-7c	
RS 33/18	Wassanas Thaimat AS - Prikktildeling - Brudd på alkohollova § 1-7c	
RS 34/18	Charm's Kinamat AS - Prikktildeling - Brudd på alkohollova § 1-7c	
RS 35/18	Masterplan Bærekraftig reiseliv i Vest-Telemark- midlar til forstudie	
RS 36/18	Søknad om salsløyve - Rema 1000 Seljord	
RS 37/18	Rullering av kulturplan for grunnskulen 2018-2021	
RS 38/18	Administrasjonsundersøkelsen 2018 frå Agenda Kaupang	
RS 39/18	Hegna Camping DA - Søknad om endring i løyve til sal av alkoholhaldig drikke med lågare alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent	
RS 40/18	Innspel til revitalisering av Vest-Telemarkrådet frå Seljord kommune	
RS 41/18	Prosjekt Betre Tverrfagleg Innsats, BTI	
	Saker til handsaming	
PS 62/18	Samarbeidet om felles NAV-kontor for Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal og Tokke - § 28 vertskommuneavtale	
PS 63/18	Oppføgging av vedtak i sak 36/18 - Lokale til brannstasjon og teknisk drift	
PS 64/18	Rapportering Arbeidsprogram 3. kvartal	
PS 65/18	Endring i storleiken i talet på kommunerepresentantar for perioden 2019-2022	
PS 66/18	Budsjettkontroll driftsbudsjettet 2018 per 15.09.2018	
PS 67/18	Finansforvaltning - Rapportering, kontroll og risikovurderingar	
PS 68/18	Praktisering av gratisprinsippet i grunnskulen Seljord kommune	
PS 69/18	Rullering kommuneplanens handlingsprogram 2019 -2022	

Referatsaker

RS 29/18 Referatsak

Saker til handsaming

PS 61/18 Godkjenning av protokoll frå forrige møte

Referatsaker

RS 30/18 Åmotsdal daglegvare AS/Nærbutikken i Åmotsdal - Søknad om løyve til sal av alkoholhaldig drikk med lågare alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent

RS 31/18 Skjenkeløyve - Nordbygdi pub- og bardrift AS

RS 32/18 Nordbygdi pub- og bardrift AS - Prikktildeling - Brudd på alkohollova § 1-7c

RS 33/18 Wassanas Thaimat AS - Prikktildeling - Brudd på alkohollova § 1-7c

RS 34/18 Charm's Kinamat AS - Prikktildeling - Brudd på alkohollova § 1-7c

RS 35/18 Masterplan Bærekraftig reiseliv i Vest-Telemark- midlar til forstudie

RS 36/18 Søknad om salsløyve - Rema 1000 Seljord

RS 37/18 Rullering av kulturplan for grunnskulen 2018-2021

RS 38/18 Administrasjonsundersøkelsen 2018 fra Agenda Kaupang

RS 39/18 Hegna Camping DA - Søknad om endring i løyve til sal av alkoholhaldig drikk med lågare alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent

RS 40/18 Innspel til revitalisering av Vest-Telemarkrådet fra Seljord kommune

RS 41/18 Prosjekt Betre Tverrfagleg Innsats, BTI

Saker til handsaming

PS 62/18 Samarbeidet om felles NAV-kontor for Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal og Tokke - § 28 vertskommuneavtale

Seljord kommune

Arkiv:

Saksnr.: 2018/1497-2

Sakshand.: Finn-Arild Bystrøm

Direkte tlf.:

Dato: 25.09.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	72/18	01.11.2018
Kommunestyret	62/18	08.11.2018

Samarbeidet om felles NAV-kontor for Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal og Tokke - § 28 vertskommuneavtale

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Samarbeidsavtale NAV Vest-Telemark § 28

Saksutgreiing:

I kommunestyremøter våren 2018 gjorde både alle desse kommunane likelydande vedtak:

«Rådmennene i Vinje, Seljord, Kviteseid, Nissedal og Tokke får i oppdrag å etablere eitt felles Nav-kontor for Vest-Telemark innan 1.1.2020, og utarbeide ein avtale for eit slikt felles kontor.

Denne avtalen skal godkjennast av dei enkelte kommunestyra før endeleg samarbeid blir sett i verk.

Felles NAV-kontor for Vest-Telemark skal vere på Dalen i Tokke, og fungere som vertskommunesamarbeid etter § 28-1 i kommunelova.»

NAV Telemark har i samband med samanslåningsprosessen mellom Sauherad, Nome og Bø lagt eit godt løp for dei ulike prosessane som må gjennomførast. Prosjektleiar for arbeidet er Geir Midtbø frå NAV Telemark. Han kjem også til å fungere som prosjektleiar i dette prosjektet.

For å klare å gjennomføre prosjektet innanfor fristen, må vi så snart som mogleg få på plass ein vertskommuneavtale. Denne danner grunnlaget for alle bestillingar som skal gjerast i prosjektet. Me kan ikkje bestille samanslåing av datasystema før dette er på plass. Det er i tillegg lang leveringstid på dette arbeidet.

I tillegg til vertskommuneavtale skal det utarbeidast ny partnerskapsavtale mellom NAV og kommunane og det må utarbeidast ein detaljert samarbeidsavtale mellom dei samarbeidande kommunane.

Vurdering:

For å oppfylle intensjonen i kommunestyrevedtaka frå våren 2018, må kommunestyra snarast mogleg vedta vertskommuneavtalen mellom kommunane.

Nærare om samarbeidsavtala

Utkast til samarbeidsavtale refererer seg til Kommunelovas § 28 –1b; og omfattar bl.a. formålet med samarbeidet (avsnitt 1), vertskommunens mynde, oppgåver og ansvar (avsnitt 2,3 og 4), organisering av kontoret (avsnitt 5), rapportering (avsnitt 6), finansiering (avsnitt 7) m.v.

Nærare om nokon av avsnitta:

Avsnitt 2 – Vertskommunens mynde og oppgåver:

I tråd med andre interkommunale samarbeidstiltak legg samarbeidsavtala til grunn at «*Kommunane delegerer mynde til rådmannen og vidare til rådmannen i vertskommunen*».

Alle NAV kontor har et minimum av kommunale oppåver heimla i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen kapittel 2, §3. Desse oppgåvene er omtalt i avsnitt 2 pkt 1-14.

Andre oppgåver kan leggast til – jfr. avsnitt 2 pkt 15 i avtaleutkastet. Slike tilleggsoppgaver vert normalt avtalt i Partnerskapsmøte med fylkesdirektøren i NAV, eller som avtale mellom kommunane.

Oppgåveporteføljen har betydning for finansiering, og er handtert i avsnitt 10:

Avsnitt 6 Finansiering:

Fordeling av kostnader i 2019 til det interkommunale kontoret i (avsnitt 2, pkt 1-14) vert rekna ut på bakgrunn av faktiske kostnader, som den enkelte kommune inngår i samarbeidet med. Fordelingsnøkkelen fra og med 2020 vert fastsatt i samarbeidsavtala.

For ytingar som går utover felles mandat (avsnitt 2 pkt 15) skal desse avtalast skriftleg og etter faktisk kostnad. Kostnadene vert tilordna kommunen som treng tenesta.

Tiltaksbudsjettet for brukarretta ytingar og tenester vert budsjettert og bokførast på den kommunen brukaren er busett.

Avsnitt 5 – Organisering av NAV Vest-Telemark:

Samarbeidsavtala legg til grunn at NAV Vest-Telemark «som ei teneste under rådmannen i vertskommunen, med ein leiar som får delegert mynde for fag, personale og økonomi.»

Hovudkontoret vil ligge i vertskommunen, Tokke kommune.

NAV skal ha tilgang til kontor og publikumspc-ar i dei samarbeidande kommunars kommunehus.

Innbyggjarane i samarbeidskommunane skal i den nye organiseringa verte sikra tilgang til og kvalitet på tenester i tråd med NAV sine forpliktingar etter lov og avtale.

Den som trenger bistand frå NAV – arbeidsgivar, brukar eller innbyggjar, skal ha same tilgang og kvalitet på tenesta, same kva kommune ein høyrer heime i.

Rådmannen si tilråding:

Samarbeids-/vertskommuneavtale mellom kommunane Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal og Tokke om felles NAV-kontor, vert godkjent som den ligg føre.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 01.11.2018

Samrøystes vedteke.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 01.11.2018

Samarbeids-/vertskommuneavtale mellom kommunane Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal og Tokke om felles NAV-kontor, vert godkjent som den ligg føre.

Utskrift til:

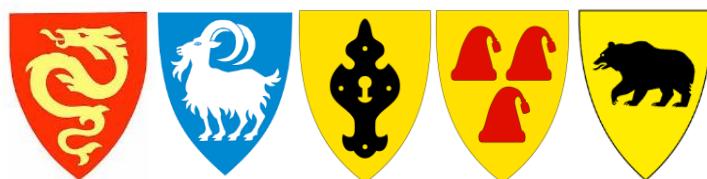

Samarbeidsavtale

Kommunelova §28-1-b. Administrativt vertskommunesamarbeid

Om NAV Vest-Telemark

Kommunane: Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal og Tokke

**Seljord, Vinje, Kviteseid og Nissedal
kommunar
som samarbeidskommunar
og
Tokke kommune som vertskommune**

Innhold

1. Føremål.....	3
2. Vertskommunens mynde og oppgåver	3
3. Vertskommunens ansvar.....	5
4. Oppgåver som fell utanfor ansvaret til vertskommunen	5
5. Organisering av NAV Vest-Telemark.....	6
6. Rapportering	6
7. Finansiering.....	6
8. Klagehandsaming.....	7
9. Oppseiling.....	7
10. Endring	7
11. Misleghald	7
12. Tvistar	7
13. Når avtala tek til å gjelde	7
14. Godkjenning i kommunestyret	8

Samarbeidsavtale

1. Føremål

Etter lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltinga er kommunane pålagde ansvaret for å syte for at personar som bur eller oppheld seg i kommunen får tilbod om råd, rettleiing og ulike naudsynte sosiale ytингar.

For at kommunane på best mogleg måte skal utføre dei oppgåvene og den mynda som lova gjev dei, blir det oppretta ei avtale om administrativt vertskommunesamarbeid etter kommunelova § 28-1b for drifta av det interkommunale tenesteområdet NAV Vest-Telemark.

Føremålet med avtala er å:

Legge tilhøva til rette for eit kostnadseffektivt og nyskapande tenesteområde.

Legge tilhøva til rette for eit likeverdig samarbeid mellom deltagarkommunane.

Målet med å etablere eit interkommunalt NAV-tenesteområde gjennom denne avtala er:

Felles NAV-tenesteområde har til føremål å styrke kompetansen innan forvaltingstenesta til det beste for brukarane. Eit større og meir robust fagmiljø skal føre til:

1. Ei ope og tilgjengeleg teneste for brukarar og samarbeidspartnarar
2. Betre tenester for brukarane i regionen
3. Fleire i arbeid og færre på stønad
4. Auka habilitet og rettstryggileik i sakshandsaminga
5. Sikre einskapleg forvaltningspraksis
6. Meir effektiv og stabil drift

Eit interkommunalt NAV-tenesteområde vil i tillegg vera med på å

- betre kvaliteten på tenestene for brukarane i regionen
- oppnå ein betre kostnadseffektivitet for kommunane og samfunnet elles

2. Vertskommunens mynde og oppgåver

Kommunane delegerer følgjande mynde til rådmannen og vidare til rådmannen i vertskommunen:

1. Mynde til å leie og administrere den mynda og dei oppgåvene som kommunane er gjevne i arbeids- og velferdsforvaltinga, heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga kapittel 2 § 3.
2. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 17 *Opplysning, råd og rettleiing*
3. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 18 *Stønad til livsopphold*.
4. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 19 *Stønad i særlege tilfelle*.
5. Mynde til å gjere vedtak om bruk av vilkår for tildeling av økonomisk stønad heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 20 *Bruk av vilkår*.

Samarbeidsavtale

6. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 27 *Midlertidig botilbud*.
7. Mynde til å gjere vedtak om tilbakebetaling av økonomiske ytingar heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 23 *Følgen av at det er gitt uriktige opplysninger*.
8. Mynde til å gjere vedtak om inndriving av utbetalte økonomiske ytingar heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 23 *Følgen av at det er gitt uriktige opplysninger* og § 24 *inndrivelse av lån og andre former for dekning*.
9. Mynde til å gjere vedtak om og til utarbeiding av individuell plan for brukarar med behov for langvarige og koordinerte tenester heimla i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 28 *Rett til individuell plan*.
10. Mynde til å gjere vedtak som underinstans i klagesaker som ikkje er av prinsipiell tyding, og i klagesaker der vedtaket er heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 15, § 18, § 19, § 20, § 23 og § 24.
11. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 29 *Kvalifiseringsprogram*, § 30 *Kvalifiseringsprogrammets innhold*, § 31 *Iverksetting av programmet* og § 32 *Programmets varighet*.
12. Mynde til å gjere vedtak om utlevering av opplysningar til fylkesmannen.
13. Mynde til å utføre rapportering til SSB og årleg KOSTRA-rapportering.
14. Mynde til å utarbeide verksemdsplan, budsjett, tertialrapportar og årsmelding.
15. Andre oppgåver som kan leggjast til denne avtala.

Den einskilde samarbeidskommune kan, dersom rådmannen i samarbeidskommunen og rådmannen i vertskommunen er samde om det, leggje andre kommunale tenester på vegne av samarbeidskommunen til denne vertskommuneavtala. Område som er nemnde i dette punktet når avtala er inngått, er:

Seljord:

- Standard løysing, jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
  - Statleg bustøtte

Vinje:

- Standard løysing, jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
  - Statleg bustønad

Kviteseid:

- Standard løysing, jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
  - Statleg bustønad

Nissedal:

- Standard løysing, jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
  - Statleg bustønad

Tokke:

- Standard løysing, jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
  - Statleg bustønad

Samarbeidsavtale

Slike tillegg skal dimensjonerast og kostnadene skal fastsetjast i eiga avtale signert av rådmennene. Rådmannen i samarbeidskommunen skal vidare delegere fullmaktene sine til å fatte vedtak innafor desse tenestene til rådmannen i vertskommunen.

3. Vertskommunens ansvar

Vertskommunen ved rådmannen skal:

- Vere arbeidsgjevar for tilsette, administrasjon og leiar i NAV-tenesteområdet.
- Drive det interkommunale NAV-tenesteområdet basert på delegasjonar frå deltakarkommunane.
- Stille til rådvelde bygg og utstyr for det interkommunale NAV-kontoret.
- Stille til rådvelde naudsynte støttefunksjonar for drifta av det interkommunale tenesteområdet.
- Utarbeide rekneskapen for drifta av NAV Vest - Telemark. Rekneskapen skal førast som eigen rekneskap i vertskommunens driftsrekneskap.
- Vere partsrepresentant ved eventuelle rettssaker og tvistar som knyter seg til oppgåver der Tokke kommune er rett saksøkjar/saksøkt.
- Utarbeide ein verksemdsplan med mål og resultatkrav. Planen skal omtale dei tiltaka som skal føre til at ein når måla, og også den ressursinnsatsen ein reknar med.
- Gjere dei kontraktane og avtalene som trengst for å drive NAV Vest - Telemark på vegne av deltakarkommunane.
- Organisere kunde- og publikumskontakt for alle kommunane i samband med dei oppgåvene som er lagde til vertskommunen, medrekna rettleiing, utarbeiding av relevant informasjonsmaterial m.m.
- Ha arkivansvaret for sosialtenesta i det interkommunale NAV-tenesteområdet.
- Utføre arkiveringa elles i samsvar med arkivlova.
- Utføre anna arbeid som står i naturleg samanheng med verkeområdet i avtala, medrekna innkjøp av utstyr, konsulenttenester m.m.

4. Oppgåver som fell utanfor ansvaret til vertskommunen

Deltakarkommunane utfører sjølve følgjande oppgåver:

1. Vedta forskrifter, medrekna økonomiske stønadssatsar
2. Vedta planar for den einskilde kommunen
3. Avgjere nivået på tenesteinnhaldet i eigen kommune
4. Gå til eller motta søksmål

5. Organisering av NAV Vest-Telemark

NAV Vest-Telemark skal organiserast som ei teneste under rådmannen i vertskommunen, med ein leiar som får delegert mynde for fag, personale og økonomi. Vertskommunen har ansvaret for tilsetjingar i tråd med vanlege prosedyrar.

Hovudkontoret vil ligge i vertskommunen, Tokke kommune.

NAV Vest-Telemark skal ha tilgang til kontor på kommunehusa i samarbeidskommunane. NAV Vest-Telemark skal ha tilgang til publikumspc-ar i dei respektive kommunehus.

Arbeidsgjevaransvaret for dei kommunale stillingane blir overført frå den einskilde kommunen til vertskommunen frå tidspunktet for overdragninga. Endringa er definert som ei verksemどsoverdraging. Alle tilsette må rekne med å utføre tenester innafor heile regionen. Medverknaden frå dei tilsette skal skje i samsvar med reglane i hovudavtala.

6. Rapportering

NAV Vest-Telemark rapporterer til rådmannen i vertskommunen.

Det skal haldast samarbeidsmøte mellom rådmannen i vertskommunen og rådmennene i samarbeidskommunane minst 2 gonger i året.

Rådmannen i vertskommunen orienterer dei einskilde deltagarkommunane spesielt om vedtak av prinsipiell karakter.

Samarbeidskommunane blir skilt ut som eigne avdelingskontor/distrikt i samband med rapportering til fylkesmannen, SSB/Kostra og annan statleg rapportering.

Det skal haldast partnarskapsmøte mellom rådmennene i Seljord, Vinje, Kviteseid, Nissedal, Tokke og NAV ved fylkesdirektøren minst 1 gong i året. Når det trengst kan det avtalast jamlegare møte.

Leiaren for NAV Vest-Telemark har ansvaret for at det tverrfaglege samarbeidet med samarbeidskommunane blir halde i hevd.

7. Finansiering

Vertskommunens kostnader til personale, husleige og kontorhald blir finansiert gjennom delbetaling frå deltagarkommunane. Betaling og avrekning skjer i tråd med rutinar ein elles har for samarbeid i Vest-Telemark.

Budsjettutinhar følgjer rutinane for Vest-Telemark samarbeida.

Delinga av eventuelle kostnader i 2019 til det interkommunale kontoret NAV Vest-Telemark (avsnitt 2, pkt. 1-14) skal skje på grunnlag av ei utrekning av faktiske kostnader som den

enkelte kommunen går inn i samarbeidet med. Fordelingsnykelen frå og med 2020 blir fastsett seinare.

I ei skriftleg samarbeidsavtale skal partane definere, dimensjonere og fastsetje kostnadsprinsipp for ytingar til samarbeidskommunane som går ut over det det felles mandatet til NAV Vest-Telemark (avsnitt 2 punkt 15). Kommunen som tingar desse ytingane ber kostnadene.

Brukretta ytingar og tenester skal budsjetterast og bokførast på den kommunen der brukaren er busett.

8. Klagehandsaming

NAV Vest-Telemark skal ta i mot og handsame klage på tenester. Gjeld klaga lovpålagte tenester skal klaga sendast vidare til fylkesmannen for endeleg handsaming, uavhengig av kvar brukaren bur.

9. Oppseiing

Kvar kommune kan med skriftleg varsel på 1 år seie opp deltakinga si i vertskommunesamarbeidet. Om ein kommune går ut eller samarbeidet blir oppløyst, vil den enskilde kommunen sjølv overta ansvaret for dei oppgåvane som er omfatta av samarbeidsavtala. Går ein kommune ut av avtala, fell plikta til å dekkje utgifter til samarbeidet bort frå 1. januar året etter at kommunen har gått ut.

10. Endring

Denne avtala kan endrast dersom ein av partane krev det. Endringar krev semje mellom partane.

11. Misleghald

Dersom ein av kommunane vesentleg mislegheld pliktene sine etter denne avtala, kan dei andre kommunane seie opp avtala. Dei andre kommunane kan då krevje at den kommunen som mislegheld avtala dekkjer det påførte tapet.

12. Twistar

Partane skal søkje å løye på minneleg måte eventuell usemje om den delen av avtala som er rettsleg pliktande. Dersom partane ikkje blir samde, kan dei legge tvisten fram for dei ordinære domstolane. Verneting i slike saker skal vere vernetinget i vertskommunen.

13. Når avtala tek til å gjelde

Avtala tek til å gjelde frå ho er underteikna, men slik at vertskommunen fyrst får mynde til å gjere vedtak frå 01.01.2020.

14. Godkjenning i kommunestyret

For at avtala skal vere gyldig, må kommunestyret i den einskilde kommunen godkjenne ho, jf. KL 28e. Avtala er ikkje gyldig før alle kommunane har godteke ho.

Seljord kommune stad/dato:.....

Sign. ordførar

Seljord kommune

Vinje kommune stad/dato:.....

Sign. ordførar

Vinje kommune

Kviteseid kommune stad/dato:.....

Sign. ordførar

Kviteseid kommune

Nissedal kommune stad/dato:.....

Sign. ordførar

Nissedal kommune

Tokke kommune stad/dato:.....

Sign. ordførar

Tokke kommune

Seljord kommune

Arkiv: M80
Saksnr.: 2016/1220-20
Sakshand.: Frid Berge
Direkte tlf.: 35065152
Dato: 19.10.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	73/18	01.11.2018
Kommunestyret	63/18	08.11.2018

Oppfylging av vedtak i sak 36/18 - Lokale til brannstasjon og teknisk drift**Saksdokument:**

Vedlegg:

- 1 Særutskrift Arbeidstilsynet - Tilsyn - Opprusting
brannstasjonen
- 2 Nytt ventilasjonsanlegg teknisk etat i Arnestad
- 3 Tilbud Seljord Næringsbygg AS
- 4 kartutsnitt gnr 43 bnr 227

Saksutgreiing:

Kommunestyret vedtok i sak 36/18 følgjande: "Administrasjonen får i oppgåve å sjå på alternative lokalar evnt. nybygg for å dekke dei framtidige behova til teknisk, brann og beredskap, og fremme dette for formannskap og kommunestyre hausten 2018."

Administrasjon har sett på fleire alternativ i perioden frå vedtaket blei fatta. Ein har lagt til grunn at særskilt brannstasjonen skal ha ein lokalisering i nærleiken av sentrum og kort veg til hovudvegnettet. Desse kriteria ligg til grunn og er førande for potensielle areal/ bygg som har vore vurdert. Formannskapet har vore løypande orientert og har i møte kome med sine råd på vidare utgreiingar.

Administrasjon vil leggje fram fire alternativ:

Alternativ I – Fortsette leigeforhold med Hauglid Eiendom AS:

Dagens lokaliteter har ein rimeleg leigepris og kan med mindre omkostningar møte krava som arbeidstilsynet har sett. Summen for desse omkostningane blei synleggjort i førre saksframlegg, (vedlegg1 og 2). Lokalitetane er ikkje optimale, det er vanskeleg å få til endringar av bygningskropp for å få til gode løysningar. Huseigar er positiv til å sjå på løysningar som kan gjere situasjonen betre, men det vil likevel vere byggets utforming som vil stå som hinder for ei optimal og framtidsretta løysning. Årlege leigekostnader er estimert til 350.000,- etter ombygging. Det er naudsynt med noko ekstra driftsmidlar for å gjere mindre utbetringer på dagens bygg innan kort tid for å lukke avvik.

Alternativ 2-4 gjeld same eigedom gnr 43/bnr 227.

Alternativ II – Leige areal hjå Seljord Næringsbygg AS (Steinsrudvegen 14).

Seljord Næringsbygg AS har tilbodd kommunen å leige eit areal på 810 m². (Sjå vedlegg 3).

Tilbydar har ein reservasjon på at dei kan heve dagens leigekontrakt med leagetakar på delar av området.

Leigeavtalen har ein varighet på 10 år med ein pris på 800 kr pr. m². NOK totalt 648.000,- pr. år. Dette tilbodet inkluderer ikkje naudsynte ombyggingar som må gjerast for å stette krav frå arbeidstilsyn om garderobe, dusj og rein/urein sone. Kostnad for denne utbetrิงa er i storleik 1 million. Garasjeanlegg og lagerfasilitetar kan vi leige utanom for ein pris på 300kr pr. m²

Alternativ III – Kjøpe same areal (naudsynt del av bygget).

Seljord Næringsbygg AS har også tilbodd kommunen å kjøpe og få seksjonert delar av bygget (810m²). Dei legg til grunn er kjøpspris på NOK 12,5 million, inkludert deler av tomt, totalt 2000m². Garasjeanlegg og lagerfasilitetar er som alternativ 2, å leige det som skulle vere naudsynt. Det krev nok ein kostnad på NOK 1 mill. å få utbetra bygget for å stette kravet til Arbeidstilsynet, jamfør alternativ 2.

Alternativ IV – Nybygg på deler av areal gnr 43/ bnr 227.

Administrasjonen har sett på deler av tomtearealet som er regulert til føremålet som dagens bygg. Sjå vedlagt kartskisse.(vedlegg 4). Seljord Næringsbygg AS har tilbodd kommunen å kjøpe tomteareal til ein pris på 1000 kr. Pr. m². Vi kan få kjøpe del av lager/garasje som vist på kart til ein sum av NOK 500.000,-. Total kostnad for tomt og bygg er NOK 3.mill.

Vi har utarbeidas ei enkel skisse på bygg (ikkje vedlagt) som kan plasserast på dette tomtearealet. Grunnflata på bygg er i storleik 624 m², med ein mesanin på ca. 300m². Mesaninen er tenkt som lager, møterom/pauserom samt ein moglegheit for å innreie til kontor for PO 4 dersom det skal vere grunnlag for å flytte denne avdelinga ut av dagens kommunehus ved høve. Vi har fått ein budsjettpris på skissa frå Skorve på omlag 13,5 mill. (Inkl. kontor til PO 4). Sum for berre brannstasjon og driftsavdelinga kan nok reduserast til ein 12 mill. Nybygg inkl. kjøp av tomt og garasje/lagerlokale vil då utgjere NOK15.mill.

Vurdering:

Seljord kommune har høg lånegjeld og bør ikkje investere utan at det er heilt naudsynt. Dagens lokalitetar er ikkje optimale og ein vil i framtida møte stadig nye behov og krav som vil vere vanskeleg å møte. Nytt utstyr i samband med brannberedskap når Mælefjelltunnelen opnar er vanskeleg å få plassert i dagens lokale. Ein må sjå på tilpassingar utover det som er skissert i saksutgreiinga i mai, (vedlegg 1).

Det å leige eller kjøpe hjå Seljord Næringsbygg AS har ein kostnad som ikkje kan forsvarast når ein ser kva kostnad for nybygg er. Ved ein annuitetsbereking (lik sum alle mnd./år), og 30 års avdragstid og 3 % rente (nominell), vil årleg kostnad i 30 år bli om lag kr 765.000 pr. år. Dette kan vere ein grei peikepinn på kapitalkostnadane ved å låne kr 15 mill. (til 3 % rente i heile 30-årsperioden). Dersom ein nyttar til dømes disposisjonsfond på NOK 2.mill til investeringa kan

lånekostnaden gå ned slik at årleg kostnad blir under 700.000,- årleg. Det utgjer ei auke i årleg kostnad på 350.000 - 400.000,- for denne tenesta i 30 år framover. Etter den tid eig vi bygget og vil såleis ikkje ha store FDVU kostnad pr. år.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår formannskapet gjere fylgjande vedtak: Formannskapet rår kommunestyret til å vedta at det skal jobbast vidare med nye lokalitetar (Alternativ IV – Kjøp av tomt og nybygg) for brannstasjon/teknisk drift som del av investeringsbudsjettet for 2019. Endeleg avgjersle vil takast i samband med budsjettvedtak i desember 2018.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 01.11.2018

Samrøystes vedteke.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 01.11.2018

Formannskapet rår kommunestyret til å vedta at det skal jobbast vidare med nye lokalitetar (Alternativ IV – Kjøp av tomt og nybygg) for brannstasjon/teknisk drift som del av investeringsbudsjettet for 2019. Endeleg avgjersle vil takast i samband med budsjettvedtak i desember 2018.

Utskrift til:

Seljord kommune

Arkiv: M80
Saksnr.: 2016/1220-18
Sakshand.: Kåre Groven
Direkte tlf.: 35 06 51 61
Dato: 24.04.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	27/18	03.05.2018
Kommunestyret	36/18	24.05.2018

Arbeidstilsynet - tilsyn - opprusting brannstasjonen.**Saksdokument:**

Vedlegg:

- 1 Arbeidstilsynet - Tilsyn 21.06.2016 - Vedtak om pålegg
- 2 Arbeidstilsynet - Postalt tilsyn - Brannfolk og Feiere - Tilbakemelding
- 2 Verneombudet medvikrning
- 3 Rutiner handtering utrykningstøy og utstyr
- 4 Plan for bygningsmessig oppgradering av Brannstasjonen
- 5 Kostnadsoveslag bygningsmessig oppgradering
- 6 Planløysing ventilasjon
- 7 Arbeidstilsynet - Tilsyn - Oppfyllelse av vedtak
- 9 Nytt ventilasjonsanlegg teknisk etat i Arnestad

Saksutgreiing:

Seljord kommune hadde i 2016 postalt tilsyn på tilhøva for brannfolk og feiarar. Dette går på tilhøva når det gjeld faren for å bli eksponera for støv, gass og brannrøyk. Pålegget gjekk på kartlegging og risikovurdering av mannskapas fare for å bli utsatt for giftige stoff når dei er i teneste som brannmannskap. Vidare at tilhøva må leggast tilrette for skikkeleg reingjering av tøy og utstyr, samt dusjmoglegheitar for mannskapa etter innsats.

Det er no gjennomført ROS-analyser og laga rutiner for dei forskjellige operasjonane som mannskapa blir utsatt for ved ei utrykning og etter ei utrykning. Når det gjeld personleg verneutstyr er dette i det store og heile på plass, med årleg fornying etter som utstyret blir slitt og utdatera.

Utfordringa for Seljord brannvesen er tilhøva på brannstasjonen. Lokala er ikkje bygde som brannstasjon, med tanke på vaskemoglegheitar og tørking for tøy og utstyr og garderobe med

dusj for mannskapa. Det er difor, i samråd med bl.a. verneombod og huseigar, laga ein plan for opprusting av lokal der brannvesenet er stasjonera. Lokala må delast inn i rein og urein sone, for i størst mogleg grad unngå at ein blir eksponera for farlege stoff.

For å bøte på dette er det planlagt følgjande tiltak:

Tiltak 1: Bygging av rom for ureint tøy. Direkte inngang frå vaskehall. Utførast i 2018.

Tiltak 2: Innkjøp av vaskemaskin for uthyrningstøy. Kapasitet til 3 sett. Utførast i 2018.

Tiltak 3: Utvide dusjkapasiteten (2 dusjar). Laga utgang direkte frå dusj til rein sone og vidare til garderoben. Utførast i 2018.

Tiltak 4: Nytt ventilasjonsanlegg for heile bygget (u.etg.). Utførast i samarbeid med huseigar i 2019.

Arbeidstilsynet skriv i brev dat. 12.12.17 at på bakgrunn av innsendt dokumentasjon er pålegg å sjå på som oppfylte, og tilsynssaka er dermed avslutta. Dette betingar at kommunen gjennomfører dei fysiske tiltaka 1 til 4 som beskrive. Dei andre tiltaka, ROS-analyse og rutinebeskrivelsar er allereie gjort og godkjent.

Tiltak 1 til 4 vil medføre ein del kostnadar, både på kort og lang sikt. Det er bereikna følgjande kostnadar (eks. mva.):

Tiltak 1: Vaskerom for branntøy –	kr. 70 000,-.
Tiltak 2: Ny vaskemaskin –	kr 120 000,-.
Tiltak 3: Utvida dusjkapasitet	kr 60 000,-.
Tiltak 4: Nytt vent.anlegg	kr 450 000,-.

Når det gjeld finansiering av tiltaka er det fleire måta å gjera dette på. For tiltak 2, ny vaskemaskin, meinar rådmannen dette bør vera ei kommunal oppgåve, dette kan finansierast som investering.

Tiltak 1 og 3 kan kommunen koste, men det kan ikkje takast som investering, då bygget ikkje er i kommunal eige. Det må difor takast på drift. Alternativet er at huseigar tek kostnaden mot auka husleige.

For tiltak 4, nytt vent.anlegg, har kommunen motteke tilbod frå huseigar, der han tilbyr å kose montering av nytt ventilasjonsanlegg tilpassa dagens krav. Dette vil då føre til ei høgding av husleiga på kr 35 000,- pr. år. Dagens leige er på kr 295 000,-/år, og dagens avtale har ein varighet på 5 år, og gjeld fram til 01.12.2020.

Vurdering:

Med den økonomiske stoda kommunen er i, vil rådmannen tilrå at huseigar tek alle kostnadar utanom vaskemaskina, og at husleiga blir justera i høve til investeringa som må gjerast. Slik forslag til avtale om endringar i leigetilhøve (vedlegg 9) no skisserar, er det gunstig for kommunen å inngå leigeavtala. Kostnaden blir fordela over fleire år. Det som er ei utfordring er at ein vedteken handlingsprogram har eit tiltak under mål 3.3 "Seljord skal vere ein trygg kommune å bu i. Kommunen skal førebygge kriser og uønska hendingar gjennom å ta beredskapsmessige omsyn ved communal planlegging, utbygging og drift. Når uønska hendingar likevel oppstår, skal kommunen vere i stand til å takle dei på ein god måte" og strategi 3.3.2 "å implementere beredskapsarbeidet i organisasjonen, godt samarbeid med andre offentlege og private aktørar, samt tilfredsstillande trening av personell som har roller i beredskapsarbeidet", har følgjande føring gjennom tiltak 3.3.2.4 "Dersom det kjem for leige ledige lokalitetar som kan egne seg for

samlokalisering av tenestene teknisk, brann og sivilforsvar, så skal ein vurdere konsekvensar for ei slik etablering". Dersom kommunen vel å inngå ei avtale med ein varighet på 10 år blir det vanskeleg å fylgje opp denne føringa.

Rådmannen si tilråding:

Rådmann rår formannskap til følgjande vedtak.
Formannskapet rår kommunestyret til å løyve 120.000 kr til investering for kjøp av ny vaskemaskin til brannstasjonen. Finansiert via auka låneopptak. Vidare bes rådmann å forhandle fram ny leigeavtale med utleigar Hauglid Eiendom AS, der alle naudsynte ombyggingar blir gjort av huseigar og at dette blir synleggjort gjennom tilsvarende auke i husleiga.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 03.05.2018

Rådmann rår formannskap til følgande vedtak; Formannskapet rår kommunestyret til å løyve 120.000 kr til investering for kjøp av ny vaskemaskin til brannstasjonen. Finansiert via auka låneopptak. Vidare bes rådmann å forhandle fram ny leigeavtale med utleigar Hauglid Eiendom AS, der alle naudsynte ombyggingar blir gjort av huseigar og at dette blir synleggjort gjennom tilsvarende auke i husleiga.

Halfdan Haugan (Ap) fremjar følgande forslag:
Ny vaskemaskin til brann skal kjøpes inn.

Administrasjonen får i oppgåve å sjå på alternative lokalar evnt nybygg for å dekke dei framtidige behova til teknisk, brann og beredskap, og fremme dette for formannskap og kommunestyre høsten 2018.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 03.05.2018

Ny vaskemaskin til brann skal kjøpes inn.

Administrasjonen får i oppgåve å sjå på alternative lokalar evnt nybygg for å dekke dei framtidige behova til teknisk, brann og beredskap, og fremme dette for formannskap og kommunestyre høsten 2018.

Samrøystes.

Handsaming i Kommunestyret - 24.05.2018

Samrøystes vedteke.

Vedtak i Kommunestyret - 24.05.2018

Ny vaskemaskin til brann skal kjøpes inn.

Administrasjonen får i oppgåve å sjå på alternative lokalar evnt nybygg for å dekke dei framtidige behova til teknisk, brann og beredskap, og fremme dette for formannskap og kommunestyre høsten 2018.

Utskrift til:

16/1220

e-post: armthelge@hauglid.com
Nettside: www.hauglid.com

Seljord den: 02.04.18

TIL

Seljord Kommune
v/teknisk sjef Kåre Groven
3840 SELJORD

KUNDENUMMER: 1011

Deres ref: *Vår ref/telefonnummer:* AHH/93420611   *Ordre nr:*

NYTT VENTILASJONANLEGG TEKNISK ETAT I ARNESTAD 1

Viser til diskusjoner og synfaring rundt pålagt krav om ren og sort sone ifm brannpersonell som kommer inn etter endt uttrykning og oppdrag.

Vi har sett på løsninger for å få dette til sammen med dere over litt tid og ut fra de skisse som Seljord kommune har fått godkjent av Arbeidstilsynet på rominndeling og bruk av areal for å få dette til på en funksjonell og godkjent måte har vi innhentet tilbud på dette fra ventilasjonsselskap som er kjent med bygget.

Vedlagt ligger tilbud på den delen av jobben ift det spesifikke ventilasjonsanlegg og hvordan det er tenkt løst både ift forrigling mot avtrekksvifte i vaskehall (også definert som sort sone ifm brann klær – utstyr) og resten av rommene som skal ha god ventilasjon, både avtrekk og tilluft, samt varmegjennvinning.

De bygningsmessige endringer som er tiltenkt, med å bygge nytt tørke - vaske rom etc foreslår vi at Teknisk Etat gjør selv i disse lokaler. Utleier gir kommunen fri tilgang til å ominnrede, justere på veger og bygge nye innerrom for å lage en mest mulig praktisk løsning for å dekke egne behov og behov iht arbeidstilsynets krav rundt kravet om rene og sorte soner for brannmannskap.

Når det gjelder kostander for alt ift ventilasjonsanlegg , forrigling mot avtrekkvifte i vaskehall og komplett montert og igangsatt ventilasjonsanlegg vil vi ta på oss den kostnad og gjennomføring.

Kostnadene for dette er stipulert til rundt kr 450000 + mva, som utleier tar kostnad for nå, men må av forståelige grunner legger deler av denne kostand over på leietaker ifa noe økt husleie pr år.

Husleier tar en del av kostnaden, og det vil da medføre en økt husleie for Teknisk etat på kun kr 35000,- pr år.

Dette ser vi som en rimelig og god måte for leietaker, men det som da er viktigst for utbygger og som gjør at man ikke øker husleien med mer enn under 3000 pr mnd , er å få en avskriving av det meste av dette anlegget,

POSTADRESSE:	BESØKSADRESSE:	TELEFON:	BANKFORBINDELSE:	FORETAKSNUMMER:
Nordgardsvn 28 3850 KVITESEID	Nordgarden 3850 KVITESEID	35 05 36 08 93 42 06 11	Sparebanken SØR, Kviteseid Kontonr: 2801.07.33687	964 838 429 M.V.A

e-post: armthelge@hauglid.com
Nettside: www.hauglid.com

innenfor en noenlunde økonomisk modell. Da er det viktig for oss å få etablert en ny leieavtale basert på dagens avtale, med den økte kost på ca kr 50 pr m² over en 10 års leieperiode.

Oppsummert:

Ny leieavtale på 10 år på de samme betingelser som dagens leieavtale med en økt leiesum pr m² på kr 50,-.

Vedlegg teknisk tilbud på ventilasjonsanlegg

Med vennlig hilsen
for Hauglid Eiendom as

Arnt Helge Hauglid

POSTADRESSE:
Nordgardsvn 28
3850 KVITESEID

BESØKSADRESSE:
Nordgarden
3850 KVITESEID

TELEFON:
35 05 36 08
93 42 06 11

BANKFORBINDELSE:
Sparebanken SØR, Kviteseid
Kontonr: 2801.07.33687

FORETAKSNUMMER:
964 838 429 M.V.A

SELJORD NÆRINGSBYGG AS

Seljord Kommune
V/Frid Berge
Brøløsvegen 13
3840 Seljord

Seljord 27.09.2018

Vedk. Tilbud om lokaler i Steinsrudvegen 14

Visar til tidlegare samtaler og møter om Seljord Kommune sitt behov for nye og tidsrekktige lokaler til kontor, lager, verkstad og brannstasjon i Seljord.

Ihht. samtaler kan vi tilby i alt 810 m² i vårt hovedbygg ihht. vedlagte tegning der aktuellt leigearreal er merka med rosa tusj. Arealet er på ei flate og er uten hemsen som er over delar av arealet. I tillegg kan vi tilby 112 m² i garasjeanlegg bak hovedbygget som tilsvarer 2 "løp" i dette anlegget. Garasjepllassen kan vi tilby både slik det står nå eller isolert og med tett front / port i front. Vi forstår det og slik at det kan vera aktuelt med anten eit leigeforhold eller eit kjøp av det aktuelle arealet.

Vi gjer merksam på at Seljord Næringsbogg AS allereie har leigd ut store delar av del aktuelle arealet på ei 10 års leigeavtale med selskapet Motor-Team AS. Denne leigeavtala løper til 01.07.2025, og vårt tilbud om leige / kjøp vil vera avhengig av at vi kjem til enighet med leigetakar om å terminere den inngåtte leigeavtale. Vi trur det skal vera mogleg å få til men må uansett presisere at vårt tilbud er avhengig av slik enighet med noverande leigetakar.

Pristilbud ved leige

Vi kan tilby dere ei 10 års leigeavtale av det aktuelle arealet på i alt 810 m² i hovedbygg til ein pris på NOK 800 pr. m², totalt NOK 648.000 pr. år. For arealet på 112 m² i garasjeanlegget kan vi tilby dette for NOK 300 pr. m² (NOK 33.600 pr. år) slik det står nå, evnt. NOK 500 pr. m² (NOK 56.000 pr. år) hvis det skal isolerast og vera tett i front.

Vi forutset og leigeregulering kvart år ihht. konsumprisindeksen.

Tilbuddet er inkl. eit normalt antall biloppstillingsplassar på asfaltert areal på framsida av bygget til kommunens tilsette som skal ha dette som arbeidsplass. Leige av uteareal utover dette til lager / oppstilling av maskiner og utstyr må avtalast særskilt i tillegg.

Felleskostnader vil påløpe med ein forholdsmessig andel av eigedomens totale felleskostnader og vil vera andel av brøyting, strøing, generell drift og vedlikehald av felles uteareal, kommunale avgifter, renovasjon, samt drift av felles ventilasjonsanlegg.

Utgifter til straum og oppvarming blir for eget forbruk ihht. eget anlegg / målar. Seljord Næringsbygg AS vil iløpet av kort tid investere i eit flisfyringsanlegg og vil kunne levere varme i gulv for 83 øre pr. Kwh.

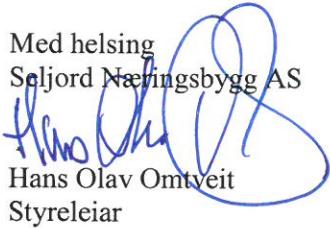
Pristilbud ved kjøp

Vi har forstått det slik at kommunen og kan vera interessert i seksjonering og kjøp av det markerte arealet i hovedbygget. Dette kan og vera av interesse for oss, men sjølv sagt avhengig av pris. Vi ser det og slik at å seksjonere og selga delar av garasjeanlegget er lite hensiktsmessig så for denne delen vil det uansett måtte bli eit utleigefohold ihht. skissert pris i forrige avsnitt.

Vi har diskutert dette med seksjonering og salg av dei aktuelle 810 m² i hovedbygget, samt inkludert ei passeleg og normal tomt på framsida på i alt 2 000 m² og finn å kunne tilby dette for ein pris på NOK 12,5 mill.

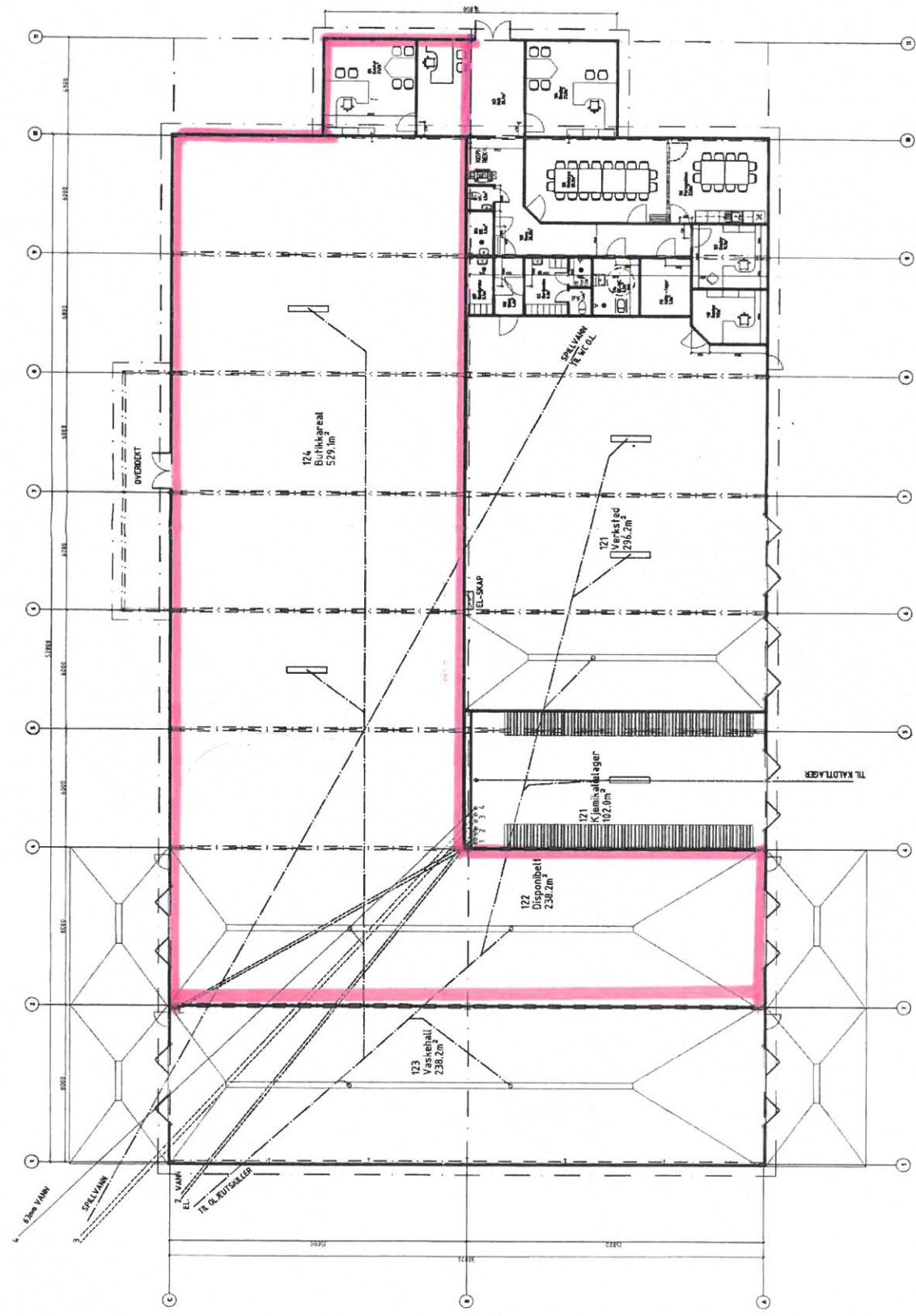
I tillegg må det inngåast ei leigeavtale for garasjeanlegget..

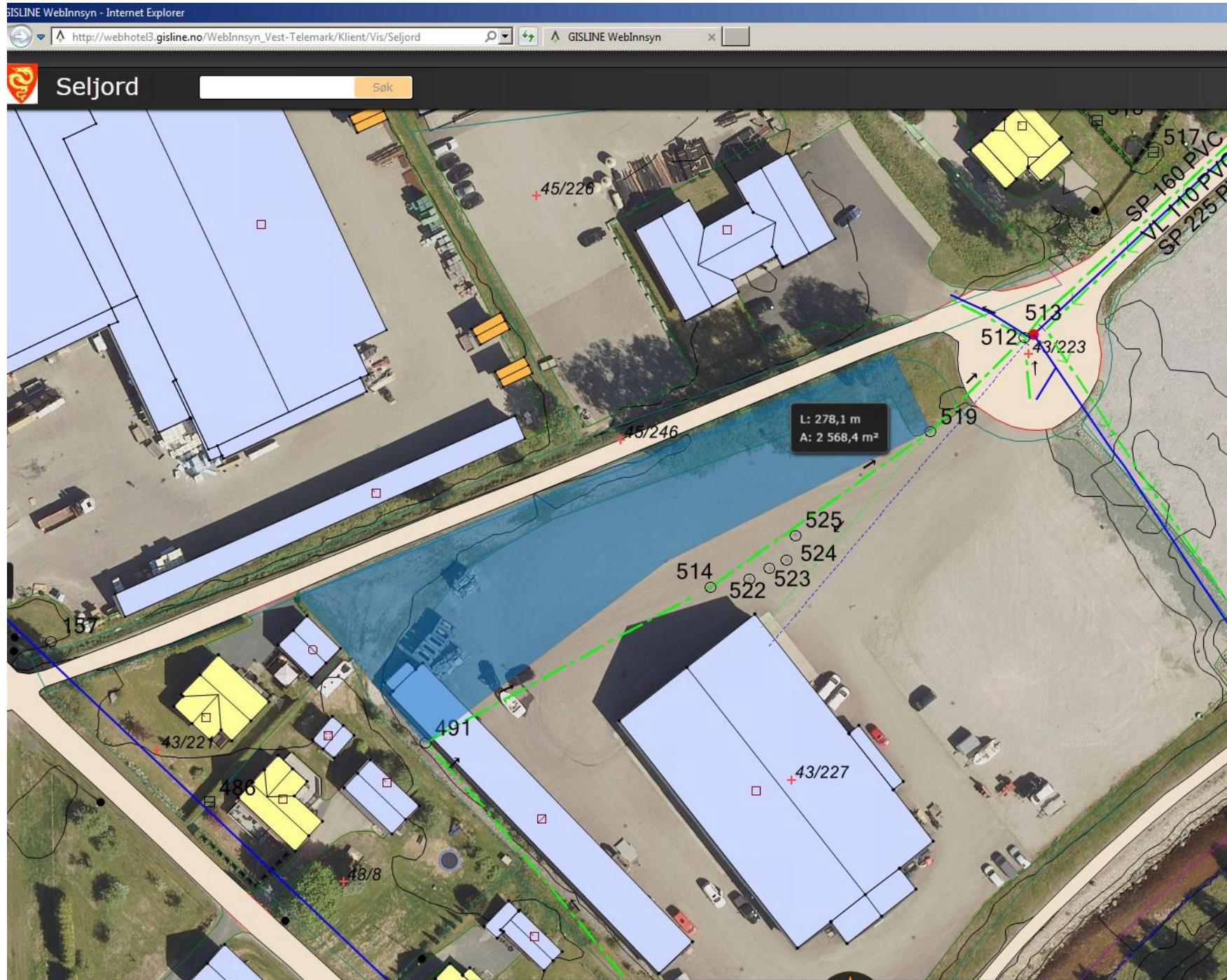
Vi meiner dette bør vera svært konkurransedyktige priser og betingelsar og ser fram til vidare dialog med Seljord Kommune om eit leigefohold eller eit salg.

Med helsing
Seljord Næringsbygg AS

Hans Olav Omtveit
Styreleiar

Vedlegg :   Plantegningar

Son bientôt

Seljord kommune

Arkiv: 146
Saksnr.: 2018/525-3
Sakshand.: Frid Berge
Direkte tlf.: 35065152
Dato: 21.10.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	71/18	01.11.2018
Kommunestyret	64/18	08.11.2018

Rapportering Arbeidsprogram 3. kvartal

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Arbeidsprogram 2018 rapportering 3. kvartal
08.11 endeleg

Saksutgreiing:

Seljord kommune har i vedteke Handlingsprogram 2018 – 2021 gjeve føringar om at alle programområda skal utarbeide eit arbeidsprogram. Arbeidsprogrammet for programområda blei vedteken i kommunestyremøte 18.3.2018 sak 18/18. Dokumentet er eit viktig reiskap for intern kontroll, det sikrar at programområda har gode rutinar på kvalitet og resultatoppnåing, i tillegg er det er eit reiskap for politisk nivå, for å fylgje med på korleis framgangen er på vedteken handlingsprogram.

Dokumentets innhald:

1. Økonomi – Budsjett 2018 fordela på ansvar
2. Medarbeidar – Årsverk i stillingsplan 2018, fordela på funksjon og fagområde.
3. Oversikt over politiske føringar.
4. Arbeidsprogram 2018. Her skal oppgåver, tiltak og aktivitet synleggjera korleis ein skal nå strategimål i kommuneplanens samfunnsdel.

Arbeidsprogrammet del 3 og 4 skal rapporterast på til politisk nivå to gonger i året, i juni og november.

Ei forklaring på fargekodar og tekst: Raudt = oppgåva blir ikkje ferdigstilla til fristen. Det er krav til kort kommentar som syner kvifor oppgåve ikkje er løyst.

Gult = ein er i rute, men oppgåve er ikkje ferdig. Det er og gult dersom det kan vere usikkert om tiltaket blir ferdigstilla innan fristen, grunna utanforliggende årsaker.

Grønt = Oppgåve er ferdig/effektuera innan fristen. Tiltak er planlagt og i rute og det er ingenting som tyder på at oppgåva blir utsatt.

Hovudtrekk frå rapportering tredje kvartal:

Arbeidsprogrammet er ambisiøst og framoverlent. Det set krav til administrasjonen og samtidig ein mulighet til å halde dei folkevalte oppdatert på den retning og moment dei har vedtatt. Krav som bidreg positivt til den totale samfunnsutviklinga av Seljord kommune.

Seljord kommune har gjennomført ein større endring i eigen organisasjon, det har medført at fleire av tiltaka ikkje er ferdigstilla innanfor oppsett frist. Nokre av arbeidspunkta har det heller ikkje vert budsjett dekning for å gjennomføre.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår til å fatte følgjande vedtak:

Kommunestyret tek rapportering av arbeidsprogram 3.kvartal 2018 til vitande.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 01.11.2018

Samrøystes vedteke.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 01.11.2018

Kommunestyret tek rapportering av arbeidsprogram 3.kvartal 2018 til vitande.

Utskrift til:

2018

Arbeidsprogram rapportering 3. kvartal

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

1.1. Økonomi

Tab 1 Budsjett 2018

Ansvar	Tekst	Utgift	Inntekt	Netto utgift
100	Folkevalde	2 218 000,00	-4 000,00	2 214 000,00
101	Kontrollorgan m.m.	891 000,00	-16 000,00	875 000,00
110	Rådmannskontor og fellestenester	11 479 000,00	-572 000,00	10 907 000,00
111	Økonomiavdelinga	4 672 000,00	-203 000,00	4 469 000,00
112	IT	6 071 000,00	-1 408 000,00	4 663 000,00
113	Telefon	309 000,00	-60 000,00	249 000,00
114	Forsikringar	895 000,00	0,00	895 000,00
116	Personalavdelinga	5 034 000,00	-438 000,00	4 596 000,00
125	NAV-kommune	6 013 000,00	-603 000,00	5 410 000,00
130	Kyrkjeloge føremål	4 194 000,00	0,00	4 194 000,00
150	Tileggsløvingar	2 899 000,00	0,00	2 899 000,00
180	Skattar og rammetilskot	2 116 000,00	-215 024 000,00	-212 908 000,00
190	Renter, avdrag og bruk av netto driftsresultat	13 477 000,00	0,00	13 477 000,00
199	Avskrivningar	12 325 000,00		
Totalt	Programområde 1	72 593 000,00	- 218 328 000,00	-145 735 000,00
Ansvar	Tekst	Utgift	Inntekt	Netto utgift
200	Undervisningskontoret	4 762 000,00	-79 000,00	4 683 000,00
205	Avdeling for integrasjon og vaksenopplæring	15 886 000,00	-8 274 000,00	7 612 000,00
210	Barneskulen	20 079 000,00	-2 375 000,00	17 704 000,00
211	Ungdomsskulen	15 608 000	-1 327 000,00	14 281 000,00
212	Flatdal skule	10 129 000,00	-1 042 000,00	9 087 000,00
213	Åmotsdal skule	101 000,00	-60 000,00	41 000,00
220	Heddeli barnehage	8 809 000,00	-1 433 000,00	7 376 000,00
221	Tussejuv barnehage	10 665 000,00	-1 797 000,00	8 868 000,00
222	Flatdal barnehage	3 561 000,00	-651 000,00	2 910 000,00
223	Åmotsdal barnehage	3 661 000,00	-426 000,00	3 235 000,00
230	Kulturskulen	4 426 000,00	-1 150 000,00	3 276 000,00
Totalt	Programområde 2	97 687 000,00	-18 614 000,00	79 073 000,00
Ansvar	Tekst	Utgift	Inntekt	Netto utgift
310	Legetenester	9 307 000,00	-5 432 000,00	3 875 000,00
311	Fysioterapitester	1 699 000,00	-622 000,00	1 077 000,00
312	Helsestasjon	2 764 000,00	-545 000,00	2 219 000,00
313	Drift helsesenter	598 000,00	-153 000,00	445 000,00
315	Legevakt	5 781 000,00	-3 368 000,00	2 413 000,00
321	Barneverntester	6 317 000,00	0,00	6 317 000,00
330	Pleie- og omsorgskontor	2 860 000,00	-108 000,00	2 752 000,00
331	Heimetenester	15 162 000,00	-1 109 000,00	14 053 000,00
332	Habilitering og rehabilitering	6 238 000,00	-504 000,00	5 734 000,00
333	Sjukeheim	32 544 000,00	-6 601 000,00	25 943 000,00
334	Heddeli bu- og servicesenter	6 808 000,00	-1 618 000,00	5 190 000,00
335	Steinmoen bu- og servicesenter	4 606 000,00	-874 000,00	3 732 000,00
336	Omsorgsbustadar	295 000,00	-1 439 000,00	-1 144 000,00
337	Butilbod og tiltak for funksjonshemma	10 205 000,00	-2 358 000,00	7 847 000,00
Totalt	Programområde 3	105 184 000,00	-24 731 000,00	80 453 000,00
Ansvar	Tekst	Utgift	Inntekt	Netto utgift
410	Plan og utvikling	1 836 000,00	-169 000,00	1 667 000,00
411	Landbruk og miljø	2 933 000,00	-392 000,00	2 541 000,00
440	Kultur og Nærings	8 495 000,00	-2 361 000,00	6 134 000,00
Totalt	Programområde 4	13 264 000,00	-2 922 000,00	10 342 000,00
Ansvar	Tekst	Utgift	Inntekt	Netto utgift
500	Avdelingskontor teknisk	1 365 000,00	-57 000,00	1 308 000,00
510	Vedlikehaldsavd.	6 801 000,00	-420 000,00	6 381 000,00
520	Plan, byggje- og delesaker	1 899 000,00	-1 262 000,00	637 000,00
530	Vegar og grøntanlegg	4 790 000,00	-547 000,00	4 243 000,00
540	Brann- og feiarvesen	3 441 000,00	-821 000,00	2 620 000,00
550	Vatn	3 402 000,00	-6 936 000,00	-3 534 000,00
551	Avløp	5 349 000,00	-7 283 000,00	-1 934 000,00
552	Renovasjon	4 411 000,00	-4 668 000,00	-257 000,00
560	Utleigebustadar.	1 587 000,00	-2 122 000,00	-535 000,00
Totalt	Programområde 5	33 045 000,00	-24 116 000,00	8 829 000,00

1.2. Tilsette

Tab 2 Årsverk i stillingsplan 2018 - fordelt på teneste/fagområde

Teneste/fagområde PO1	Årsverk i %
1000 Folkevalde	120
1200 Adm. Leiarteam	400
1201 Adm. Felle merkantil (HTV og HVO)	98
2150 Løn lærling	100
2420 Flyktning	
2530 Løn lærling	200
2750 Introduksjonsordninga	
1202 Adm - Økonomiavdeling	570
1203 Personalavdelinga	481
1300 Adminstrasjonslokale	100
Nav kommune	340
Sum programområde 1	2 409
Teneste /fagområde PO2	Årsverk i %
1208 Undervisningskontoret, konsulentstilling	100
2020 Grunnskule	5301
2150 Skulefritidstilbod	345
2220 Skulelokale	392
2130 Vaksenopplæring	424
2010 Barnehage	3625
2110 Styrkt tilbod førskulebarn, ansv. 200 og styrking i bhg	100
2210 Førskulelokale	173
2420 Råd rettleiing, flyktning og førebyggande sosialt arbeid	220
2520 EMF, barnevernstiltak utanfor familien	600
3830 Kulturskule	451
Sum programområde 2	11 731
Teneste /fagområde PO3	Årsverk i %
2410 Legetenester	910
2411 Legevakt	225
2412 Fysioterapi	200
2320 Helsestasjon	280
2321 Helsestasjon, jordmor beredskap	60
2413 Drift helsecenter	70
1205 Tjenestekontor	280
2540 Heimesjukepleie	1208
2541 Heimehjelp	546
2341 Psykisk helse	493
2422/2430 Psykisk helse og rusomsorg	100
2431 Psykisk helse/rusomsorg-prosjekt	100
2530/2542/2543/2610 Nesbukti pleie- og omsorgssenter	3612
2542 Heddeli bu- og servicesenter	597
2543 Steinmoen bu- og servicesenter	493
2344 Aktivitetssenteret	264
2544 Heddelitunet	1017
Sum programområde 3	10455
Teneste/fagområde PO4	Årsverk i %
1206 – Plan- og utvikling	40
3290/3600 – Landbruk- og miljø	180
3250/3851 – Kultur, næring	100
3700 - Bibliotek	200
3810 - Symjehallen	90
Sum programområde 4	Totalt 6,10 årsverk
Teneste/fagområde PO5	Årsverk i %
1207- Administrasjon	170
1900 – Ute arbeidar	600
3010/3020/3030 – Plan, bygg, oppmåling	200
3390 – Brannvesen	110
3400/3450 – Vatn	50
3500/3530 – Avløp	150
Sum programområde 5	Totalt 11,80 årsverk

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

1.3 Politiske føringer 2018

Tabell 3, Politiske føringer for programområda sine prioriteringar i 2018

Frå handlings-program	Politisk føring	Rapportering til kommunestyre 08.11.18
Tema 1		
1.1.1.1	Samarbeide tett med Seljord næringslag i utvikling av ulike sentrumssatsingar	Samtaler med styret i Næringslaget om skilting i Seljord
1.1.2.4	Kommunen skal spisse sin innsats når det gjeld utvikling av basisnæringar, dette for å få best mogeleg kraft i sin innsats i bruk av næringsfond og anna stønad til næringstrivande	Kommunen prioriterer tilskot til landbruk i bruk av næringsfond. Kommunen bruker mykje ressursar overfor reiseliv og turisme.
1.2.1.1	Stimulere til god framdrift av private reguleringsplanar for nye tomter og leilegheiter	Pr økt. er det fem kjente boligprosjekt kor omfanget er fire eller fleir leilegheiter eller hus.
1.2.1.4	Gjennom kommunens arealplanlegging, syte for at det er tilstrekkeleg med attraktive næringssareal i kommunen	Rullering av kommuneplanens arealdel ble starta opp i økt. Planen vil, når den er vedteke i 2020, vera førande for korleis vi skal prioritere areal og innhald dei neste 10-12 år.
1.2.1.5	I samarbeid med private, syte for at det til ein kvar tid er attraktive næringsslokale i kommunen	Arbeidet her er pr dd unntatt off jmf off.lova § 23, "Det off si forhandlingsposisjon"
1.2.2.1	Vurdere meir utøving av mynde frå kommunen i reguleringsplanarbeid, for å få sanert falleferdige hus.	
1.2.2.2	Bruke utbyggingsavtaler som verktøy for å sikre bygging av mindre leilegheiter i sentrum	Sjå punkt 1.2.1.4
1.3.1.1	Delta i interkommunale prosjekt og anna samarbeid, som er relevante i høve til målsetjinga	I arbeidet med næringsutvikling samarbeidas det godt i V-T. Kommunen deltek aktivt i samarbeidsprosjekt . Næringssjefen deltek i samarbeid for næringssjefar og rådmann deltek i rådmannsamarbeid i Vest-Telemark.
1.3.1.8	Bidra til god organisering, samarbeid og nettverk for regional vekst i saman med næringssjefskollegiet i Vest Telemark der fokus er å skape samarbeidskultur og optimisme	Næringssjefen arbeider aktivt ifor regional vekst i samarbeidsorgan som VTR
1.3.2.1	Vere aktiv part i å følgje opp tiltak og sikre samhandling mellom aktørane i Møtestad Seljord	Næringssjefen samarbeider arbeider tett med aktørane i MSAS om å utvikle reiselivet i Seljord og gjøre Seljord enda meir synleg nasjonalt og internasjonalt.
1.3.2.2	Vidare satsing på vertskapskurs for dei som driv i besøksnæringar	Det har ikkje vore arrangert vertskapskurs i 2018
1.3.4.2	Syte for at det er gode rutinar for rettleiing og rådgjeving mellom verkemiddelapparatet hjå kommune og næringshagemiljøet	Næringssjefen er godt oppdatert på verkemiddelapparatet og samarbeider godt med Telemark Næringshagen og etablerarkontoret
1.3.4.4	Sikre at næringshagane yter bistand for å sikre meir innovasjon og kompetanseutvikling innafor eksisterande bedrifter	Kommunen har avtale med Seljord næringshage om å yte utviklingsbistand til små verksemder som enten er etablert eller ynskjer å etablere seg i kommunen. Kommunen er aktiv pådriver for at verksemder skal nytte seg av det gode tilbodet som målbedrifter i Telemark næringshage.
Tema 2		
2.1.1.1.	Tilsette i grunnskulen skal få tilbod om deltaking i den statlege vidareutdanningsstrategien	OK. Vi har ikkje deltagarar i år.
2.1.1.2	Leiarar i barnehage og skule skal få tilbod om deltaking i relevant leiaturtdanning	OK. Tilbod er gitt
2.1.1.3	Tilsette i barnehage og skule skal få tilbod om relevant vidareutdanning og etterutdanning, jf. lokal kompetanseplan	OK. Kartlegging av kompetanse er gjort, kompetanseplan under

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

		iverksetting, tilbod er gitt.
2.1.2.8	Tilpassa opplæring skal vere eit grunnleggande prinsipp for heile opplæringa. Spesialundervisning skal i størst mogeleg grad leggjast opp slik at elevane får ta del i fellesskapet	OK. Det er fokus på tilpassa opplæring, mens spesialundervisning sokast gitt i tråd med sakkunnig vurdering..
2.1.2.9	Elevane skal gjennom arbeid med entreprenørskap utvikle metodekompetanse for å få til nyttenking, setje eigne idear om til røynsle, utnytte lokale ressursar og sjølv bli ein ressurs i samfunn-, kultur og arbeidsliv i lokalmiljøet sitt.	Kommuneavtale med Ugt Entreprenørskap. Iverksetjing planleggast i avgrensa former.
2.1.2.10	Det skal vere eit særskilt fokus på samarbeid mellom SFO ved Flatdal skule og Seljord barneskule	Ok. Felles årsplan. Samarbeid, felles løysningar og drøftingar.
2.1.3.1	Sikre at lokal bemanningsnorm for barnehagane gjeld heile barnehagedagen.	Ikkje gjennomført grunna manglende ressursar.
2.1.3.3	Vidareføre rettleiing av tilsette i barnehagane i Seljord og delta i fagleg samarbeid om rettleiing i region VT.	Gjennomført. Alle barnehagane har hatt ein lengre samanhengande periode med rettleiing.
2.1.4.2	Barneskulane skal ha særskilt fokus på metodikk, organisering og ressursinnsats på 1. til 4. trinn	
2.2.2.1	Vidareføre den interkommunale organiseringa i VT kring samhandlingsreforma	
2.3.2.4	I tillegg til kommunesenteret, skal det fokuserast på gode trivselstilbod i alle grender	
2.3.3.3	Kulturskulen skal arbeide for at barn og ungdom i Seljord får møte fleire ulike kulturuttrykk/tilbod enn i dag slik at dei kan utvikle skapande evner og anlegg	Ikkje stor aktivitet. Det er gjort forsøk med forming. Dans er også tilbuddt.
2.3.3.4	Kulturskulen skal samarbeide med lokale musikarar, lag og korps til beste for kulturlivet i Seljord.	OK. Det gjer vi allereie i stor grad og i mange fasettar.
2.3.4.1	Tett samarbeid med Seljord Frivilligsentral	
2.4.2.1	Stimulere til frivillig arbeid i kommunen gjennom aktivt bruk av kommunens økonomiske verkemiddel	
Tema 3		
3.1.5.2	Deltaking og aktiv medlemskap i E 134 Haukelivegen AS, Lyntogforum og Telemarksvegen AS	Har blitt fulgt opp av ordførar via styret i E-134 Haukelivegen
3.1.9.1	Syte for gode rutinar internt i kommunen med omsyn til universell utforming	
3.2.1.3	Arbeide aktivt for redusert bruk av plast ved kjøp av alle varer og tenester	
3.2.2.1	Ved nybygg i kommunalt regi skal solenergi/ alternative energiløysingar vurderast	
3.2.2.3	Prioritere vannboren varme i alle nye bygg der jordvarme eller biobrensel er nytta	
3.2.3.1	Ha god kontakt med og søkje om råd og rettleiing hjå statlege instansar når det gjeld utforming av og tiltak på flauam - og skredsikring i kommunen	Avslag frå NVE på søknad om flaumsikring i Grunnåi/Vallaråi. Søkjer råd hjå NVE om aktuelle saker.
3.2.4.2	Styrke samarbeidet med statlege etatar om finansiering og tiltak	
3.3.2.1	Gjennomføre øving kvart 2 år med varierande tema/hendingar	Nye beredskapsplanar er utarbeida 8.mars og 10.mai. Berdskapsleiinga har fått opplæring i t i ny metodikk 28.mai og øvd 1.juni. Fylkesmannen har evaluert oss
3.3.2.2	Arbeide for einsarta forståing og gode arbeidsmetodar med andre offentlege og private aktørar om beredskapsarbeidet	Det er lagt opp til ein tverrfagleg øving 25.september mellom Seljord kommune, politi, ambulanse, Røde kors. Koordinert planlegging 19.mars, 18.juni.
3.3.2.3	Tilby tilsette god opplæring og riktig utstyr	
3.3.2.4	Dersom det kjem for leige ledige lokalitetar som kan egne seg for samlokalisering av tenestene teknisk, brann og sivilforsvar, så skal ein vurdere konsekvensar for ei slik etablering	Eige vedtak om å sjå etter nye lokalitetar til brannstasjon fatta i mai.
3.3.3.1	Auka rammer og ressursar for beredskap i kommunen	Må sjåast på i budsjett 2019. Ingen ledige midlar til dette i budsjett 2018
3.4.1.1	Fylgje opp kommunens ansvar med kontroll og oppfølging av brot på bu – og driveplikta	Næringskontoret kan dokumentere at kommunens lovpålagte ansvar for at

		bu – og driveplikta blir følgt opp. Det kan spesielt nemnast at næringskontoret har gjort ei analyse av jordarealet det ikkje vert søkt produksjonstilskot på for å få avdekka kva årsakssamanhangar som ligg bak dette. Dette er eit arbeid som vil bli følgt opp fortløpende og landbruksnæringa i kommunen vil bli informert for å få mest mogleg av tilgjengeleg jordbruksareal i drift for matproduksjon.
3.4.2.1	Aktivt informere og rettleie aktørane i primærnæringa i Seljord om gjeldande regelverk og tilgjengelege tilskotsordningar	Næringskontoret opplever at dialogen med aktørane i primærnæringa i Seljord er god. Næringskontoret har årlege møte med faglaga i kommunen og brukar e-postlister aktivt for å informere gjennom året. Næringskontoret har fokus på å vera aktiv i sitt informasjons og rettleatingsansvar ovanfor aktørane i primærnæringa i Seljord og opplever og at dette er gjensidig med låg terskel for kontakt.
3.4.2.2	Fokusere på ein tett dialog med faglaga i kommunen.	Næringskontoret har årlege formaliserte møte med faglaga i kommunen men har og elles god kontakt igjennom året.
3.4.2.3	Følgje opp satsing på utvalde kulturlandskap Svarddal/Hjartdal og vurdere innlemming av Flatdal	Aktiv aktør i UKL. K.st.sak om å vurdere Flatdal med i utvida UKL.

1.4 Arbeidsprogram

Visjon: Seljord - Det gode vertskap

Tema 1: Seljord i vekst

- 1.1 Seljord skal vere ein attraktiv kommune for næringsliv, slik at tal på arbeidsplassar får ein ekstra vekst på 20 pr. år
- 1.2 Seljord skal vere ein attraktiv kommune å bu i og flytte til, slik at det blir 100 ekstra til flyttarar fram til 2030
- 1.3 Seljord kommune skal vere ein attraktiv arbeidsplass, ein positiv pådrivar for næringsutvikling og auke regional satsing og samarbeid

Tema 2: Det gode livsløp i Seljord

- 2.1 Seljord skal tilby gode barnehagar og skular
- 2.2 Seljord skal tilby gode helse- og omsorgstenester
- 2.3 Seljord skal leggje til rette for meiningsfulle kultur- og fritidsaktivitetar for alle
- 2.4 Seljord skal tilby gode bummiljø, nærmiljø og møteplassar i heile kommunen

Tema 3: Berekraftige Seljord

- 3.1 Seljord skal syte for ein arealbruk med høg arealeffektivitet innafor tettstadsgrensa.
- 3.2 Seljord skal auke kunnskapen om klima- og miljøutfordringar og finne moglege løysningar.
- 3.3 Seljord skal vere ein trygg kommune å bu i. Kommunen skal førebygge kriser og uønska hendingar gjennom å ta beredskapsmessige omsyn ved kommunal planlegging, utbygging og drift. Når uønska hendingar likevel oppstår, skal kommunen vere i stand til å takle dei på ein god måte.
- 3.4 Seljord skal sikre kjerneområda for landbruk, kultur- og tradisjonsarv, kulturlandskap og naturvernområder.
- 3.5 Seljord skal vere kjent som ei grøn og berekraftig arrangementsbygd

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

For kvar av desse måla i samfunnsplanen er det knytt strategiar. Arbeidsprogrammet skal syne kva for aktivitet/tiltak som skal gjennomførast for å nå måla.

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
1.1	Seljord skal vere ein attraktiv kommune for næringsliv, slik at tal på arbeidsplassar får ein ekstra vekst på 20 pr. år.	Program område/fag-ansvarleg		Fargekode grøn, gul, raud når ein rapporterer	
1.1.1	Fylgje opp satsing på samarbeidet/ pilot om utvikling av betre miljøteknisk vatn og avløpshandtering på Århusmoen i samarbeid med Telemark Technologies.	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Arbeidet fylgjast opp, skal vere ferdig i slutten av 2019	Arbeidet fylgjast opp, skal vere ferdig i slutten av 2019
1.1.2	Fylgje opp næringsetableringar på Århusmoen og i Nordbygdi	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Prosjekt tilrettelegging for VTTP er nå avslutta	Interesserte som ynskjer å etablerarar seg på Århusmoen følgjast opp av Århus næringspark AS.
1.1.3	Samarbeide/tilretteleggje for pilotprosjekt for utvikling av nye metodar for produksjon av massivtre	K-sjef PO4/5	01.02.2018	Avslutta Ikkje grunnlag i næringslivet	Det arbeidas med betre infrastrukturen og å frigjere næringsareal på område Bergene-Holm i Nordbygdi
1.2	Seljord skal vere ein attraktiv kommune å bu i og flytte til, slik at det blir 100 ekstra til flyttarar fram til 2030.				
1.2.1	Vurdere konsekvensar for sentrumsbilete ved eventuelle nye lokaliteter for kommunehus	K-sjef PO4/5	31.12.2018	Tiltaket er ikkje vore til politisk diskusjon, ikkje prioritert.	Har ikkje vore vurdert eller prioritert frå kommunalsjefen grunna få ressursar og høg aktivitet
1.2.2	Deltaking i program for fortetting med kvalitet i Telemark 2017-18	K-sjef PO4/5	31.12.2018		Det har vore deltaking på to møter om tema i regi av fylkeskommunen.
1.3	Seljord kommune skal vere ein attraktiv arbeidsplass, ein positiv pådrivar for næringsutvikling og auka regional satsing og samarbeid.				
1.3.1	Få på plass ein overordna strategi for digitalisering.	Rådmann	31.12.2018	Sak om digitalisering i VT fremma for K-styre 14.juni 18	Sak om digitalisering i VT ble vedteke i K-styre 14.06.18 – sak 46/18
1.3.2	Delta i felles digitaliseringsstyre	Rådmann		I saka om digitalisering VT fremmas eit forslag på organisering i k-styre 14.juni 18	Sak om digitalisering i VT ble vedteke i K-styre 14.06.18 – sak 46/18
1.3.3	Delta i interkommunalt samarbeid innan skatt og innkreving	Økonomisjef		Ikkje starta opp	Ikkje starta opp
1.3.4	Utgreie interkommunalt samarbeid innan innkjøp	Rådmann	31.12.2018	Seljord kommunestyre vedtok 8.mars -18 eit intensjonsvedtak om å bli med vidare i utviklinga av eit innkjøpssamsrabeid i Midt- og Vest-	Seljord kommune knytt seg til Innkjøpssamarbeid i Midt- og Vest-Troms jmf sak i k-styre 45/18

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
				Telemark.	
1.3.5	Ferdigstille kompetanseplan for Seljord kommune	Org. og P-sjef	01.01.2018	Er fullført	Er fullført
1.3.6	Delta i KS-BTV-prosjektet "Nytt blikk" mot ein heiltidskultur i Seljord kommune	Org. og P-sjef	31.12.2019	Pågående 2018-2020	Pågående 2018-2020
1.3.7	Revidere kommuneavtala med Telemark fylkeskommune	Rådmann	31.12.2018	Ikkje starta opp pr 05.06.18	Ikkje starta opp pr 15.10.18
1.3.8	Vurdere meir bruk av forpliktande partnarskapsavtalar for å få styrka samarbeid i regionen	Rådmann	31.12.2018	Ikkje starta opp pr 05.06.18	Innspel til revitalisering av Vest-Telemarkrådet frå F-skap sak 55/18, opnar for at rådmannen på nytt søker samarbeid på kommunale tenster med andre kommunar i VT. Oppstart dialog i rådmannsutvalet 16.10.18
1.3.9	Vurdere etablering av eit servicetorg ved merkantil avdeling på kommunehuset	Org. og P-sj.	31.12.2018	Under utreining	Under utreining, antas å kunne ha ein avklaring innan våren -19
1.3.10	Fylgje opp tidlegare kommunale vedtak gjennom regelmessige møte med Seljord næringshage. Sjå på rapportering, samarbeide om konkrete prosjekt	K-sjef PO4/5	31.12.2018		Kommunen er i god dialog med næringslaget, p.t. om eit skiltprosjekt.
1.3.11	Auka administrasjonsressursen ved alle skulane og halde fram med gjeldande leiarstruktur i skule og bhg	K-sjef PO2	31.12.2018	Auka admin.ressurs, men endring av leiarstruktur i 2018/19 grunna omorganiseringsproses s.	Auka admin.ressurs, men endring av leiarstruktur i 2018/19 grunna omorganiseringsproses s.
1.3.12	Utarbeide gode rutinar for publikumsmottak med fokus på rask og effektiv behandling av spørsmål	Org. og P-sj.	31.12.2018	Pågående prosess	Pågående prosess
1.3.13	Auka bruk av digitale verktøy – dømer videokonferanse	Rådmann	Nov -18/ feb-19	Kjøpt inn eit videokonferansesystem på Helseenteret ifm pilotprosjektet og det budsjettet. For kommunen generelt krev det budsjettmessig dekning	Rådmannsteamet testar ut Skype for buiness frå okt 18 i dialog med Atea for oppgradering av AV utsyr i kommnestyresal/møter om. Oppgradering av AV-utstyr i møterom vil kreve ein investeringsgodkjening og vil bli vurdert inn i budsjett 2019. Eit Cisco videokonferansesystem er kjøpt inn på Helseenteret (pilotprosjektet)
1.3.14	Utarbeide plan for utvide delegasjon/kompetanseheving frå kommunalsjef til avdelingsleiarnivå	Rådmann	01.10.2018	Starta opp ifm endringsprosessen 2018 i Seljord kommune	Starta opp ifm endringsprosessen 2018 i Seljord kommune. Antatt å kunne ferdigstillas tidleg 2019
1.3.15	Vurdere å leige nye lokalar for kommuneadministrasjonen. Sjå på arealformål jamfør vedteken KDP for Seljord sentrum	Rådmann	31.12.2018	Ikkje starta opp pr 05.06.18	Sondert med ein aktør i sept -18, men pga kapasitetsutfordringar blir arbeidet frå kommunen sin del

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
					utsatt til våren 2019.
1.3.16	Vurdere bruk av heimesida til kommunen utifrå ein overordna digital strategi	Rådmann	01.10.2018	Rådmannsutvalet i VT har gjett sekr i VTrådet i oppgåve å førebu ein sak. Pr 050618 er saka ikkje fremma.	Saka er ute på anbod via VT-rådet
1.3.17	Aktivt arbeid for utvikling av breiband og mobilnett for heile kommunen. Langlim og Mandal er satsingsområde i første del av perioden	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Inngått avtale med VTK om å byggje ut i Mandal og Langlim. Ny søknad til Nkom/Tfk innan 1.juli for området Vefall/Brekke og Garvik. Det er fortløpende dialog med breiband - utbyggarar om betre breiband på fiber til aktuelle brukarar.	Utbygging i Mandal – Langlim er starta opp. Søknad til NKOM om midlar for Vefall/Brekke og Garvik er førebels trekt.
1.3.18	Utarbeide kommunikasjons- og mediestrategi som byggjer opp under visjonen Seljord –det gode vertskap	Rådmann	31.12.2018	Rådgiver media- og kommunikasjon i beredskap (næringssjef) har fått oppgåva. Utkast leverast medio summaren 18	Antas å vera ferdig innan tidsfriseth
1.3.19	Arbeide aktivt for å økonomisk realisere fullføring av "bygdetråkk" (turvegen med tilhøyrande aktivitetsområde)	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Fleire søknader er sendt, men førebels avslag på to av desse.	Oppstart av prosjekt Labyrinten er utsatt til hausten 2019. Arbeid med å utvikle eit breiare aktivitetsområde på Eventyrøy (i regi av eit eigen grupper) er i arbeid.
1.3.20	Deltaking i nettverk/prosjekt "kunnskapsbasert strategisk planlegging" i regi av Telemarkforskning	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Deltatt i nettverk og fått utarbeida fleire rapportar. Tillitsmåling og status for Seljord som vart presentert for kommunestyret av Knut Vareide. Neste møte er i Seljord der tema er kvalitet i planlegging
1.3.21	Få på plass KDP for skule og oppvekst og for helse –og omsorg	K-sjef PO2 & 3	31.12.2018.	Dette arbeidet har førebels ikkje starta opp.	Arbeidet er iverksett.
1.3.22	Fullføre endringsprosessen som skal gjennomførast i Seljord kommune	Rådmann	01.10.2018	Endringsprosessen 2018 fremmast for K-styre 14.06.18. Nye einingsleiarar er tilsett (utanom PO 2) og ny organisering er i drift frå 01.10.18.	Einstemming vedteke i k-styre 14.06.18. Nye einingsleiarar er tilsett (utanom PO 2) og ny organisering er i drift frå 01.10.18.
2.1	Seljord skal tilby gode barnehagar og skular				
2.1.1	Vidareutvikle skulemattilbodet med omsyn til kvalitet og lokalitet. Vurdere skulematordning ved alle skulane frå og med hausten 2018.	K-sjef PO2	31.12.2018	Ikkje gjennomført.	Ikkje grunnlag økonomisk for å utvide matordning ved skulane. Fokus på mat og kosthold i SFO.
2.1.2	Gjennomføre naudsynte tiltak og godkjenne skulane etter forskrift om miljøretta helsevern i skule og bhg	K-sjef PO2	31.12.2018	Arbeidet er starta opp. Blir truleg ferdig våren 2018. Flatdal skule ikkje godkjent, men disp. til 2020.	Arbeidet er forventa ferdig våren 2019. Flatdal skule ikkje godkjent, men disp. til 2020.

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
2.1.3	Sikre elevar og tilsette ved Flatdal skule eit arbeidsmiljø i samsvar med lov og forskrift.	K-sjef PO2	31.12.2018	Jf 2.1.2. Vedtatt investering i skulebygg 2020.	Jf 2.1.2. Vedtatt investering i skulebygg 2020.
2.1.4	Arbeide for meir fysisk aktivitet og kosthald i skulekvardagen, m.a. ved deltaking i "Liv og røre" (TFK satsing på fysisk aktivitet/kosthald) og samarbeid med "den økologiske hagen" i sentrum.	K-sjef PO2	31.12.2018	Etablert samarbeid med Den økologiske hagen, avtale med Telemark fylkeskommune om oppstart av Liv og Røre i 2019. SFO samarbeider med Seljord vgs og TFK om kosthald.	Etablert samarbeid med Den økologiske hagen. Signert, avtale med Telemark fylkeskommune om oppstart av Liv og Røre, Kick-off gjennomført. SFO samarbeider med Seljord vgs og TFK om kosthald.
2.1.5	Innføring av fem dagar skule for alle elevar frå hausten 2018, samt vurdere innhald og organisering av skuledagen til beste for elevane sitt faglege og sosiale læringsutbytte.	K-sjef PO2	01.08.2018	K-styre 12.04.18 utsette innføringa til skuleåret 2019/20	K-styre 12.04.18 utsette innføringa til skuleåret 2019/20
2.1.6	Utarbeide digital strategiplan for sektoren og ta i bruk nye digitale verktøy i skule og bhg.	K-sjef PO2	31.12.2018	Arbeidet er starta opp.	Fullført. Alle elever har fått IPad.
2.1.7	Utvide samarbeidet med skulehelsetenesta slik at tenesta får ein sterkare førebyggande funksjon.	K-sjef PO2	31.12.2018		Godt etablert samarbeid skule-skulehelsetenesta med faste møtetider ved alle skulane.
2.1.8	Vurdere ekstra ressursar til matservering i barnehagane	K-sjef PO2	31.12.2018	Ikkje budsjettdekning.	Ikkje budsjettdekning. Punktet/målsettinga bør utgå.
2.1.9	Lokal Rammeplan skal reviderast i tråd med ny nasjonal Rammeplan og endringar i lokalsamfunnet	K-sjef PO2	31.12.2018	Arbeidet er starta opp.	Ventar med ferdigstilling til omorganisering er gjennomført.
2.1.10	Alle skulane skal vere dysleksivennlege skular frå hausten 2018	K-sjef PO2	Hausten 2018		Arbeidet er stansa opp pga manglende kapasitet/mange andre store satsingsområder ved skulane.
2.1.11	Kommunen skal ta i bruk lesesenteret sin nasjonale satsing "Språkløyper" i barnehage og skulen.	K-sjef PO2	31.12.2018	Arbeidet er delvis starta opp.	Fullført.
2.1.12	Fullføre forprosjekt Skulepakka	K-sjef PO4/5	31.12.2018	Rapport for naudsynt vedlikehald i 10 års peiroden er gjennomført, prosjektet avventer signal frå strategidag 14.6.	Det er starta opp eit skisseprosjekt for å sjå på mellombyg mellom borne- og ungdomsskulen i sentrum. Arkitektfirma er valt, og fyrste møte vert i veka 42.
2.2	Seljord skal tilby gode helse- og omsorgstenester				
2.2.1	Vurdere å etablere brukarråd ved alle tenesteområde innan helse og omsorg	K-sjef PO3	31.12.2018.	Dette arbeidet er ikkje sett i verk førebels. Venter til ny kom.sjef er på plass 1.aug 18	Det er prøvd ut brukarråd innan ein av tenestene i kommunen i løpet av 2018, men det var ikkje vellykka. Ordninga vart avvikla i mars 2018. Temaet skal drøftast vidare med dei nye einingsleiarande i løpet av november 2018. Det viktigaste for tenestene er å sikre brukarinvolvering på alle tenesteområda. Det kan vera ein må sjå på andre metodar enn brukarråd for å sikre dette.

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
2.2.2	Vurdere nærmere mogleigheter for interkommunalt samarbeid i VT om heildøgns bustadløysingar kring brukarar/pasientar med psykiske lidinger/rusproblem	K-sjef PO3	31.12.2018.	Samhandlingskoordinator har arbeidd med dette, arbeidet er førebels avslutta, utan at ein kom fram til felles løsing. Arbeidet vil bli tatt opp att ved behov.	Dette arbeidet er ikkje tatt opp igjen.
2.2.3	Etablere rutiner for å kartlegge ernæringsstatus for brukarane av omsorgstenesta.	K-sjef PO3	01.10.2018	Arbeidet er i gang, og kartlegginga føregår innan dei fleste tenesteområde.	Det er etablert eit ernæringsnettverk med tilsette frå heimesjukepleia og sjukeheimen, i regi av USHT. Intensjonen med nettverket er å lage rutinar.
2.2.4	Etablere inntil 4 nye plassar for heildøgns omsorg /rehabilitering i omsorgsbustad ved Nesbukti	K-sjef PO3	31.12.2018.	Dette skal vurderas i kommunedelplan for helse –og omsorg.	Arbeidet er ikkje starta
2.2.5	Førebu innføring av beredskaps-/heimevaktordning for sjukepleiar på natt ved legevakta	K-sjef PO3	30.06.2018.	Heimevakt er vurdert som lite hensiktsmessig og stasjonær vakt blir nå vurdert/kostnadsrekna.	Arbeidet med å undersøke dei ulike alternativa er satt i gang. Det er vurdert at ordninga må ha aktiv vakt, noko som er kostnadsdrivande. Det er ikkje mogleg for Seljord og Kviteseid å ha ei slik ordning aleine. Seljord har vært i kontakt med Tokke, Vinje og Fyresdal om legevaktssamordninga Vinje og Tokke har sagt at dei kan tenkje seg å bli med på natt tenesta. Om Fyresdal vil bli med på heile legevaktssamarbeidet, på lik linje med Kviteseid, kan det vera aktuelt å innføre natt teneste for sjukepleiarar.
2.2.6	Fortsette arbeidet med å bygge opp kommunens demensteam med 20 % stillingsressurs	K-sjef PO3	Kontinuerleg	Demensteam er etablert, men ein finn ikkje rom for å frigjera 20% stilling til arbeidet.	Det er ikkje rom for å frigjera 20% stilling til arbeidet.
2.2.7	Delta i samarbeid i VT og i fylket/regionen om kompetansebygging og val av/ innkjøp av teknologi/utstyr	K-sjef PO3	Kontinuerleg	Seljord kommune har representantar i nettverk for velferdsteknologi både i VT og i Telemark og Vestfold, og er med i felles innkjøpsordning.	Arbeidet er godt i gang, gjennom eit forprosjekt i regi av samhandlingskoordinator hausten 2018. Hovedprosjektet startar opp i 2019.
2.3	Seljord skal legge til rette for meiningsfulle kultur- og fritidsaktivitetar for alle				
2.3.1	Vurdere ulike tiltak for auka sosial aktivitet og kontakt for dei som bur på	K-sjef PO3	Kontinuerleg	Godt samarbeid og stor aktivitet er etablert	Som tidligare rapportering.

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
	institusjon/omsorgsbustad i kommunen m.a. i samarbeid med frivillige organisasjoner.			saman med lag og organisasjoner, td. kyrkja (babysang, andakt), Betel (regelmessige møte med sang og andakt), frivilligentralen (sitteddans, sanggruppe, "vind i håret", høgtlesing), Seljord songlag (1 gong årlig), uorganisert frivillig arbeid i form av høgtlesing, baking mm. I tillegg er det regelmessig besøk frå skule og barnehage og sang-gruppa i psykisk helse.	
2.3.2	Sikre at aktuelle lag og foreiningar er kjent med kommunale søknadsprosesser	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Kommunen lyser ut sine aktuelle støtteordningar.
2.3.3	Aktivt informere frivillige om tilskottstilordningar-gåvestiftningar, legat og aktuelle fond	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Kultursjefen søker å opplyse aktuelle frivillige lag og organisasjoner om moglege tilskottstilordningar.
2.3.4	Frå hausten 2018 får elevar/barn eit redusert kulturtilbod frå Riksconsertane/Kulturtanken. Kulturskulen skal vurdere utvida samarbeid med avdelingane for å kompensere for det reduserte tilbodet.	K-sjef PO2	31.12.2018		Ikkje aktuelt å utvide tilbodet i 2019. Det er heller ikkje økonomisk ramme for å auke aktiviteten ved K.skulen.
2.3.5	Søkje å etablere transport- og ledsagerordningar til/frå kulturaktivitetar i samarbeid med frivillige organisasjoner for dei som treng det	K-sjef PO3	31.12.2018.	Dette er ikkje gjennomført.	Dette er ikkje gjennomført.
2.3.6	Etablere konkrete opplegg for å syte for at nye innvandrarar vert inkluderte og integrerte i Seljord-samfunnet	K-sjef PO2	-	Ikkje kapasitet i tenesta til å etablere nye opplegg.	Ikkje kapasitet i tenesta til å etablere nye opplegg.
2.4	Seljord skal tilby gode bumiljø, nærmiljø og møteplassar i heile kommunen				
2.4.1	Inngå samarbeid mellom lokale idrettslag/Kulturskulen og Seljord idrettslag og SFO for å utvikle aktivitetstilbodet på dagtid for barn på SFO	K-sjef PO2	1.8.2018	Sees på ifm innføring av 5-dagars skule frå skuleåret 2019/20	Samarbeid om meir fysisk aktivitet i SFO er starta opp som prøveprosjekt hausten 18. Kulturskulen har noe aktivitet lagt til SFO.
2.4.2	Vurdere eigne føresegner i kommuneplanens arealdel som sett ein standard for fysiske uterom og estetikk	K-sjef PO4/5	31.12.18	Kommuneplanens arealdel startar opp til hausten.	Planprogram er til høyring
3.1	Seljord skal syte for ein arealbruk med høg arealeffektivitet innafor tettstadsgrensa.				
3.1.1	Sikre sårbare naturressursar og vassdrag ved å fylge opp revisjon av konsesjonsvilkår for Sundsbarm og Seljordsvatnet	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Har bedt NVE om synfaring utan at det er lova gjennomført i 2018	Ikkje noko nytt frå NVE om tidspunkt for synfaring. Truleg synfaring ila 2019.

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
					Leiinga i Seljord kommune har hatt møte med Skagerak energi.
3.1.2	Deltaking i kompetanse hevande samarbeid om kraftsaker i Øvre Telemark	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Rådmannen har delteke på siste møtet.
3.1.3	Deltaking i program for fortetting med kvalitet i Telemark 2017-18	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		
3.1.4	Fylgje opp vedtekne reguleringsplanar for Vekan og Lomodden	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		
3.1.5	Bistå grunneigarar til å ta vare på kulturminne og kulturlandskap.	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Vi gjev råd til grunneigarar om Norsk kulturminnefond (NKF), SMIL og andre tilskotsordningar.
3.1.6	Samarbeide med nettverket for bygningsvern	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		
3.1.7	Fylgje opp planane på Eventyrøy med Nyskapande aktivitetsarenaer	K-sjef PO4/5	31.12.2018	Arbeidet er utsatt til hausten 2018, grunna ressursbruk	Arbeidet er utsatt til hausten 2019, grunna ressursbruk
3.1.8	Aktiv bidra til at kommunenes strategiar/arealpolitikk i overordna KDP/KP blir fylgt opp ved private reguleringsplanar	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Oppstart av fleire private planar hausten 2018, høg aktivitet
3.1.9	Bruke utbyggingsavtaler som verktøy for å sikre at rekkjefylgjekrav blir fylgt	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Ikkje vore aktuelt til no. Tek kontakt ved behov.
3.1.10	Utvikle møteplassane ved skulane for å legge til rette for fysisk aktivitet, leik og samhandling	K-sjef PO2	Kontinuerleg	Opprusting av utsertiljøtet ved Seljord bsk og Flatdal skule.	Opprusting av utsertiljøtet ved Seljord bsk og Flatdal skule.
3.1.11	Vidareutvikle, i samarbeid med Telemark fylkeskommune, busstilbodet lokalt og regionalt.	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Gjennomført møter med Tfk	
3.1.12	Deltaking og aktiv medlemskap i E 134 Haukelivegen AS, Lyntogforum og Telemarksvegen AS	Rådmann	Kontinuerlig	Har i hovudsak blitt fylgt opp via ordførar	Har i hovudsak blitt fylgt opp via ordførar
3.1.13	Få på plass plan for vedlikehald, drift og standard av kommunale vegar og bruer	K-sjef PO4/5	31.12.2018	Arbeidet startar opp til hausten.	Arbeidet er planlagt starta opp hausten/vinteren 18-19, noko utsatt grunna omorganiseringss proses s. Er under utarbeiding.
3.1.14	Sjå til at utvikling av nytt kollektivknutepunkt på Vekan i tråd med ATP – Telemark blir iverksatt	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Fokus på at SV og Tfk må taka eit større ansvar for framdrift.	TFK ser på ekstra løyper til tiltaket
3.1.15	Jobbe for ferdigstilling av turveg "bygdetråkk" mellom Sjøormtårnet og Dyrskuplassen	K-sjef PO4/5	Planperiode	Det er ikkje satt av midlar til fullføring i økonomiplan	Ingen endring
3.1.16	Prosjektere/ finne finansiering for turvegbru over Vallaråi frå Eventyrøy til Bjørgeøyen	K-sjef PO4/5	2019	Utsatt i samband med budsjetthandsaming	Ingen endring
3.1.17	Betre G/s vegnettet frå Flatdal til Seljord sentrum, sjåast saman med Opplevingsvegprosjektet	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Har høgt fokus	Det arbeidas aktivt for å finne løysingar for tilfredsstillande gå og sykkelveg frå Flatdal til Seljord utanom E134.
3.1.18	Ny g/s veg til nytt bustadområde på Sinnesodden skal ha høg prioritert	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg	Ikkje jobba aktivt med, sjåast i samanheng med reguleringsplanarbeid	Ny g/s veg er med i plan for Sinnesodden som er varsla oppstart av hausten 2018.
3.1.19	Prosjektere infrastruktur på Vekan i tråd med utbyggingsavtala	K-sjef PO4/5	01.06.2018	Er lagt ut på anbod.	Forventa ferdig innan 1.11.2018
3.1.20	Auke kunnskap hjå administrasjonen om universell utforming. Syte for gode rutinar intern i kommunen	K-sjef PO4/5	31.12.2018	Utsatt oppstart til hausten, sjåast i samanheng med bygdetråkk	

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
3.2	Seljord skal auke kunnskapen om klima- og miljøutfordringar og finne moglege løysningar.				
3.2.1	I samband med vurdering av nytt interkommunalt innkjøpssamarbeid, vektlegge miljø og meir lokale løysingar innanfor dei lovpålagede rammene	Rådmann	Juni 2018	Ny innkjøpsordning i Midt- og Vest-Telemark som erstattar BTV-innkjøp fremmas for K-styre 14.juni 18	Seljord kommune knytt seg til Innkjøpssamarbeid i Midt- og Vest-Telemark jmf sak i k-styre 45/18
3.2.2	Vurdere El- eller hybridbil i staden for diesel/bensinbil ved inngåing av nye Leasingavtalar	Rådmann	Kontinuerleg	Ikkje vere aktuelt så langt i 2018	Ikkje vere aktuelt så langt i 2018
3.2.3	Oppstart rullering Klima og energiplan	K-sjef PO4/5	01.06.2018	Er i oppstarten, men må samkøyrast med Telemark fylkeskommune sin plan som er utsett til hausten 2019.	Ingen endring, jf tidlegare rapportering.
3.2.4	Ha god kontakt med og søkje om råd og rettleiing hjå statlege instansar når det gjeld utforming av og tiltak på flamu - og skredsikring i kommunen	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Kontinuerleg.
3.2.5	Fylgje opp revisjon av konsesjonsvilkår for Sundsbarm og Seljordsvatnet	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Ikkje noko nytt om tidspunkt for synfaring. Har hatt møte med Skagerak energi som også ynskjer snarleg synfaring.
3.2.6	Ha ein tett dialog med Midtre Telemark vassområde om tiltak i regional plan for vassforvaltning.	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Kontinuerleg.
3.2.7	Styrke kapasitet (auka ressursar) og kompetanse i eigen organisasjon slik at kommunen kan sikre at arbeidet startar opp raskare	K-sjef PO4/5	2019	Ikkje budsjettdekning	
3.2.8	Ferdigstille overordna vatn og avløpsplan. Planlegge for utviding/ vedlikehald av v/a-nettet gjennom ny hovudplan for v/a	K-sjef PO4/5	01.11.2018	Blir jobba med.	Blir ikkje feridigstilla innan frist, forventa ut på høyring vinteren 2019
3.2.9	Vurdere innføring av tvungen påkopling for alle eide domar i Seljord sentrum til kommunalt nett. Skal gjelde der nettet alt er ført fram/går over eide domen, og dersom kostnadane ikkje er uforholdmessig store	K-sjef PO4/5	31.12.2018	Er ein del av pkt 3.2.8	Sjåast i samanheng med pkt. over.
3.3	Seljord skal vere ein trygg kommune å bu i. Kommunen skal førebygge kriser og uønska hendingar gjennom å ta beredskapsmessige omsyn ved communal planlegging, utbygging og drift. Når uønska hendingar likevel oppstår, skal kommunen vere i stand til å takle dei på ein god måte.				
3.3.1	Oppdatere ROS og beredskapsplanar på virksomhetsnivå/avdelingsvis som tar utgangspunkt i overordna ROS og beredskapsplan	Rådmann	01.05.2018	Nye beredskapsplanar er godkjent 8.mars. ROS er frå 2017. Helseberedskapsplanen er startet opp med mål om ferdigstilling tidlig haust 18	
3.3.2	Gjennomføre øving kvart 2 år med varierande tema/hendingar	Rådmann	01.05.2018	Øving blir heimlet i vedteke beredskapsplanar kap 4. Ein øving gjennomført 1.juni, ein er planlagt	Øvinga 25. sept 2018 ble utsatt pga kapasitetsutfordringar. Ny øving blir planlagt til våren 2019.

Seljord kommune - Arbeidsprogram 2018

Nr	Aktivitet / tiltak / oppgåve knytt til:	Ansvar:	Frist:	Rapportering 14.6.18	Rapportering 08.11.18
				25.september	
3.3.3	Tilby tilsette god opplæring og riktig utstyr	Rådmann	Kontinuerlig	Kompetanse er satt som eit krav i overordna beredskapplanar	
3.3.4	Auka rammer og ressursar for beredskap i kommunen	Rådmann	01.07.2018	Det må jobbast inn i budsjett 2019. Det er ikkje beudsjettmessig dekning for dette i 2018	Det må jobbast inn i budsjett 2019. Det er ikkje beudsjettmessig dekning for dette i 2018
3.3.5	Få på plass beredskapsvaktordning for teknisk/vatn/avløp	K-sjef PO4/5	15.03.2018	Vaktplass er på plass, detaljar kring avlønning gjenstår å forhandle på.	Beredskapsvaktordning er innført
3.4	Seljord skal sikre kjerneområda for landbruk, kultur- og tradisjonsarv, kulturlandskap og naturvernområder.				
3.4.1	Følgje opp satsing på utvalde kulturlandskap Svardal/Hjartdal og vurdere innlemming av Flatdal	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		Kontinuerleg arbeid. Fmsk.sak 46/18 om innlemming av Flatdal i UKL vart utsett til forvaltingsplanen er utarbeidd og handsama i styret for UKL.
3.4.2	Sikre god kunnskap om GIS og kartkompetanse i administrasjonen	K-sjef PO4/5	Kontinuerleg		
3.4.3	Vurdere områdekartlegging i samband med SMIL-ordninga og i samarbeid med grunneigarar i Flatdal	K-sjef PO4/5	31.12.2018		Administrasjonen har ikkje kome i mål med vurdering av områdekartlegging i samband med SMIL-ordninga. Områdekartlegging er tatt opp i møte med faglaga i kommune og i enkelte SMIL-søknader. T.d er områdekartlegging tatt opp som viktig moment i saker knytt til hydrotekniske anlegg ved Flatdøla. Viktige moment som må jobbast meir med for å få til ein områdeplan er gode grunneigaravtaler og å hente inn fagkompetanse. Administrasjonen vil jobbe vidare med saka og innhente erfaring med områdeplanar frå dei andre kommunane i Telemark.
3.5	Seljord skal vere kjent som ei grøn og berekraftig arrangementsbygd				
3.5.1	Få utarbeidd og sett i verk eit prosjekt der arrangement og festivalar ser på ulike grøne løysningar for avfallsmengder og avfallshandtering, transport, ivaretaking av kulturlandskapet osb. Dyrsku'n, arrangørane og lokalt nærings- liv og lag- og foreiningar er viktige samarbeidspartar her	K-sjef PO4/5	1.12.2018	Ikkje jobba med i frå administrasjonen si side, men det er gitt stønad til fleire prosjekt som kan vere med å oppnå ynskja effekt.	

Seljord kommune

Arkiv:
Saksnr.: 2018/1617-1
Sakshand.: Finn-Arild Bystrøm
Direkte tlf.:
Dato: 24.10.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Kommunestyret	65/18	08.11.2018

Endring av politisk organisering for perioden 2019-2023

Saksdokument:

Saksutgreiling:

I medhald til lov og forskrift skal det opprettast følgjande folkevalte organ i ein kvar kommune:

- Kommunestyre , jmf Kommunelova § 7
- Formannskap, jmf Kommunelova § 8
- Partssamansett utval (Administrasjonsutval), jmf Kommunelova § 25
- Kontrollutval, jmf Forskrift om Kontrollutval

Så langt det lar seg gjera skal det opprettast organ eller på anna måte syte for at følgjande interesser blir høyrt og/eller involvera i aktuelle sakar:

- Eldreråd, jmf Lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd §1
- Råd for mennesker med nedsatt funksjomevne, jmf Lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m § 2

Anna forskrift og lovverk kan heimle krav om involvering av andre særgrupper og eller innbyggjarar i gitte sakar, slik som Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningslova).

For kommunestyreperioden 2015-2019 er kommunestyret i Seljord samansett med 21 representantar med følgjande mandatfordeling:

Parti	Talet folkevalte	
Arbeiderpartiet (Ap)	6	
Høgre (H)	5	Dannar fleirtall med 12 stemmar
Kristeleg folkeparti (Krf)	1	
Senterparti (Sp)	6	
Fremskrittspartiet (Frp)	1	Opposisjon med 9 stemmar
Venstre (V)	1	
Miljøpartiet dei grøne (Mdg)	1	

I tillegg til kommunestyre har Seljord fylgjande politiske utval

Formannskap

Parti	Talet folkevalte	
Arbeiderpartiet (Ap)	2	
Høgre (H)	2	Dannar fleirtall med 4 stemmar
Senterparti (Sp)	2	
Venstre (V)	1	Opposisjon med 3 stemmar

Administrasjonsutval (partssamansett utval)

Parti	Talet folkevalte
Arbeiderpartiet (Ap)	2
Høgre (H)	1
Senterparti (Sp)	2
Fagforbundet	1
Utdanningsforbundet	1
Totalt	7

Kontrollutval

Parti	Talet folkevalte	
Senterpart (Sp) Leiar	3	Dannar fleirtall med 3 stemmar
Arbeidarparti (Ap)	1	
Høgre (H)	1	Opposisjon med 2 stemmar

I tillegg til krav i forskrift og/eller lov er det oppretta følgjande politiske utval i Seljord

Plan-, miljø- og teknisk utval

Parti	Talet folkevalte	
Høgre (H) leiar	2	Dannar fleirtall med 4 stemmar
Arbeiderpartiet (Ap) nestleiar	2	
Senterparti (Sp)	2	Opposisjon med 3 stemmar
Miljøpartiet dei grøne (Mdg)	1	
Totalt	7	

Valstyre

Parti	Talet på folkevalte
Arbeiderparti (Ap)	1
Høgre (H)	1
Senterparti (Sp)	1

Viktig av medlemstalet i kommunestyre:

Kommunelova gir ein rettleiing på storleiken av kommunestyret. Medlemstalet skal vera ulikt og vera på minst 11 medlemmar for kommunar som ikkje er over 5000 innbyggjarar¹. I Seljord er vi per 30. september 2018, 2924 innbyggjarar² og 21 medlemmar i kommunestyre.

Kommunestyre vel sjølve talet på kor mange medlemmer kommunestyret skal ha, utover minimumskravet i Kommunelova. Endringar av medlemstalet må bli vedteke av kommunestyre seinast 31.desember i nest siste år av valperioden, med verknad for komande valperiode³. Andre utval/hovudutval som ikkje er lovpålagte kan kommunestyre oppretta og leggja ned når det er eit fleirtal for dette.

Kviteseid kommune har i kommunestyre 18. oktober 2018 vedteke å redusere talet på medlemmar i kommunestyre frå 21 til 17 representantar. Dei opprettheld talet på 7 medlemmar i formannskapet, og la ned deira to hovudutval:

- Hovudutval samfunnsutvikling og teknisk drift
- Hovudutval for oppvekst og omsorg

Grunngjevinga var todelt:

1. Politisk organisering:

Samde om at hovudutvalstrukturen bør fjernast, sjølv om eit hovudutval kan vera ein god læringsplattform for nye politikarar. Sakne burde kunne handsamast på ein kvalitativ god måte i formannskapet.

2. Godtgjering til politisk arbeid:

Ein reduksjon i talet i kommunestyre og hovudutval, gjer ein reduksjon i utgiftene til politisk verksemd.

¹ Kommunelova §7-2a)

² Folkeregisteret

³ Kommunelova §7-3

For at endringa skal kunne gjerast fokuserer dei på element som kan bidra til å rekruttere og behalde folkevalte. Slik som god informasjon om kva ein folkevalsrolle er, ha ein kvalitativ vurdering for kva vedlegg som sendast med sakane til politisk handsaming i kommunestyre og formannskap, og ha ein bevisstheit for når og kor lenge politiske møta skal finne sted. Dei same argument som Kviteseid har lagt til grunn kan overførast til Seljord.

Andre moment som er gjeldande for Seljord er at vi er i ein vanskeleg økonomisk situasjon opp mot å få budsjett 2019 og komande økonomiplan i ballanse. I tillegg er vi eit godt stykke unna å oppnå dei økonomiske måltall kommunestyre sjølv har vedteke og fylkesmannen har råda oss til. Ein reduksjon i talet på medlemmar i kommunestyre gir også ein viss økonomisk innsparing.

Angåande økonomi for drift av politisk verksem:

For 2017 brukte Seljord kommune rundt 1 400 000 kr på politisk verksem. Då er ikkje politikarane sine reiseverksem og diett tatt med.

Ein reduksjon på medlemmar i kommunestyre er vanskeleg å talfeste eksakt, då medlemane har forskjellige refusjonsrettigheitar.

I sak 89/15 i kommunestyre 3. september 2015 ble følgjande satsar vedteke;

Verv	Gjeldande satsar
Leiar av plan, miljø og teknisk utval	Kr 30 000,00
Møtegodtgjersle formannskap og plan, miljø og teknisk utval	Kr 1680,00
Møtegodtgjersle Administrasjonsutval	Kr 400,00
Møtegodtgjersle kommunestyre	Kr 1000,00
Leiar Kontrollutvalet	Kr 12 000,00
Andre kommunale nemnder og ad hoc utval	Kr 500,00

I tillegg har enkelte folkevalte eit rettmessig krav på tapt arbeidsforteneste og omsorgsgodtgjersle;

	Totalt	Snitt pr møte
Totalt tapt arbeidsforteneste 2017 (7 møter)	Kr 251 609	Kr 35 944

	Årskost m 21 medlemmar – 100%	Årskost m 17 medlemmar - 80%	Årskost m 11 medlemmar -50%
Møtegodtgjersle kommunestyre med snitt på 7 møta	147 000 kr	119 000 kr	77 000 kr
Tapt arbeidsforteneste snitt i 2017	251 609	201 287 kr	125 804 kr
Ordførars godtgjersle 2017	830 000 ⁴ kr	830 000 kr	830 000 kr
Varaordførars godtgjersle, 20% av ordførars	172 000 kr	172 000 kr	172 000 kr
Totalt pr år (estimera)	1 400 000 kr	1 322 287 kr	1 204 804 kr

Samansetninga på kor mange som har eit rettmessig krav på tapt arbeidsforteneste kan variere frå kommunestyreperiode til kommunestyreperiode. Men både talet på møta og medlemmar gjer mindre utgiftar til politisk verksemد.

Oppsummering og vurdering av politisk struktur

Angåande Formannskapet

Erfaringane Kviteseid har gjort seg i sin saksutgreiing gjer at dei opprettheld talet på 7 medlemmar i formannskapet. Dei grunngjev det med at dynamikken i dei politiske debattane blir betre med 7 i stade for 5 medlemmar. Dette er sama erfaring rådmann har frå Tinn kor dei gjekk frå 7 til 5 medlemmar i hovudutval for denne perioden.

Formannskapet handsama:

	Politiske sakar (PS)	Referatsakar (RS)
2017	109	140
2018 pr 1.nov 2028	82	55

Angåande hovudutval Plan, miljø og teknisk drift:

Kviteseid valte å leggje ned sine hovudutval og leggje sakane til formannskapet. I Seljord har hovudutvalet handsama:

	Politiske sakar (PS)	Referatsakar (RS)
2017	48	163
2018 pr 10.okt 2018	40	179

⁴ Auka til 860 000 kr, 1. des 2017

Talet på sakar visar at det er ein relativt høg aktivitet i utvalet. Dersom hovudutvalet leggast ned har man fleir mogligheter for korleis sakane kan handsamast;

1. Administrasjonen får auka delegeringsmynde for avgjersle i utvalets sakar
2. Formannskapet og kommunestyre får fleire sakar til handsaming
3. Kombinasjon av 1 og 2

Ein av styrkane i å oppfylle slagordet for kommunen, Det gode vertskap, er at dette hovudutvalet har relativt hyppige møter, eller kan raskt møtast for ein avgjersle. Dette ville man også kunne oppnå ved å leggje sakane til formannskapet, men mengda sakar begynnar då å bli stor for eit utval.

Saksmengda hovudutval Plan, miljø og tekniske tenester i seg sjølve gjør at hovudutvalet bør oppretthaldast. I tillegg kjem argumentet for å spreie politisk makt og innflytelse, og gje fleire arenaer for engasjement og opplæring for dei folkevalte.

Angåande kommunestyre:

Kommunelova opnar for at talet på kommunestyremedlemmar i ein kommune på under 5000 innbyggjarar kan vera på minst 11 medlemmar⁵. Når dette "kan" er lovfesta legg rådmannen til grunn at dette talet frå lovgivars side er utreda som eit kvalitetsmessig forsvarleg nivå.

Det er likevel kommunestyre som avgjer talet på medlemmar til kommunestyre, utover at det må minst vera 11 medlemmar. Det kan vera mange gode politiske vurderingar som gjer at talet bør vera høgare enn minstekravet til Kommunelova. Økonomisk gjev ein reduksjon frå 21 til 11 medlemmar størst utslag.

Angåande godtgjersler:

9. september 2019 er det kommune- og fylkestingval. Det siste kommunestyremøte for perioden 2015-2019 skal som god kutyme handsama godtgjersler for det påtroppande kommunestyre. Det bør opprettast ein politisk ad hoc arbeidsgruppe som legg fram ein innstilling for nye godtgjersler til dette møte. Arbeidsgruppa bør vera sat saman av representantar frå både posisjon, opposisjon og administrasjonen som også bidreg som ad hoc utvalsekretær.

Rådmannen si tilråding:

Kommunestyre reduserast frå 21 til 11 medlemmar frå kommunestyreperioden 2019-2023.

Det veljast ein ad hoc arbeidsgruppe beståande av representantar frå posisjonen, opposisjonen og administrasjonen for å leggje fram eit forslag til nye godtgjersler for kommunestyreperioden 2019-2023 til siste møte i denne kommunestyreperioden.

Utskrift til:

---

⁵ Kommunelova § 7-2a)

Seljord kommune

Arkiv: 150
Saksnr.: 2017/1893-17
Sakshand.: Halgeir Brekke
Direkte tlf.: 35065111
Dato: 20.09.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	57/18	27.09.2018
Kommunestyret	66/18	08.11.2018

Budsjettkontroll driftsbudsjettet 2018 per 15.09.2018

Saksdokument:

Saksutgreiing:

Budsjettkontrollen pr. 15.09.2018 indikerer at programområda (tenestetilbodet) ligg an til eit meirforbruk på om lag **kr 2,5 mill**. Etter skatteinngangen per august seier prognosan at sum skatt og inntektsutjamning (skatteutjamning) vil gje ei mindreinntekt på om lag kr 700.000. På den andre sida seier oppdatert estimat på sal av konsesjonskraft ei meirinntekt på kr 2,275 mill. Samla sett utgjer dette eit meirforbruk (underskot) på om lag **kr 1 mill**.

Oppsummering:

Område	Meirforbruk/ Mindreinntekt	Mindreforbruk/ Meirinntekt
NAV kommune (PO 1)	325 000	0
PO 2 Skule og oppvekst	853 000	0
PO 3 Helse og omsorg	750 000	0
PO 4 Kultur, næring og utvikling	100 000	0
PO 5 Teknisk	550 000	0
Sum programområda	2 578 000	0
Skatt/inntektsutjamning	694 000	0
Sal av konsesjonskraft	0	2 273 000
Sum fellesinntekter	694 000	2 273 000
Sum totalt	3 272 000	2 273 000
Sum meirutgift/mindreinntekt	0	999 000

NAV kommune (økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogrammet) (PO 1)

Posten for økonomisk sosialhjelp på kr 1.950.000 er per dags dato brukt opp (det er att kr 19.000). Dersom forbruket held seg på same nivå ut året vil utgiftene bli kr 2.550.000, kr 600.000 meir enn budsjettet (og kr 800.000 meir enn i 2017). Hovudgrunnane til utgiftsauken er mottak av store flyktningfamiliar i år og i fjar, i tillegg til nytt regelverk på arbeidsavklaringspengar (AAP) der fleire brukarar fekk stopp i desse ytingane fom. 01.01.2018. På motsett side er det budsjettet med kr 463.000 til kvalifiseringsprogrammet (KVP), noko som utgjer 2,5 deltakarar. Det er berre ein deltakarar i programmet i år. Dette gjev ei innsparing på kr 275.000, slik at netto meirforbruk på NAV kommune vert **kr 325.000.**

Programområde 2 "Skule og oppvekst"

Kommunalsjefen melder om eit venta meirforbruk på løn i 2018 på minst kr 700.000 + sosiale kostnader = **kr 853.000.** Kommunalsjefen skriv:

Det er lagt til grunn at dei fleste tenesteområder/avdelingar i PO 2 er i økonomisk balanse per 1. september, men det er likevel venta eit samla meirforbruk på mellom kr 700.000 og kr 1 mill. i 2018.

Det blei lagt til grunn for budsjettåret 2018 at auka utgifter til løn ved skulane frå hausten 2018 ville bli kompensert ved overføring av lønsmidlar frå barnehagane, der ein forventa lågare barnetal og redusert bemanningsnivå. Situasjonen medio september tyder på at vi ikkje har lukkast med dette. Fleire barn i barnehagen har fått vedtak om spesialpedagogisk hjelp og barnehagane melder at dei ikkje kan redusere den generelle bemanninga utan at bemanningsgraden om morgon og ettermiddag blir uforsvarleg.

*Meirforbruk løn ved Seljord Barneskule er difor forventa å bli til om lag kr 700.000. I tillegg kjem auka utgifter til pensjon og arbeidsgjevaravgift, til saman **kr 853.000.***

Auke i elevtal, samt fleire elevar med vedtak om spesialpedagogisk hjelp ved skulen fører til relativt stort meirforbruk løn.

I tillegg er det nyleg meldt inn behov frå skulen tilsvarande full assistentstilling frå september/oktober og det er fleire saker der ein forventar omfattande ressursmessige tilrådingar frå sakkunnig instans. I oktober/november skal Barneskulen og ungdomsskulen i tillegg ta i mot fem nye framandspråklege elevar som alle har krav på timer/ressursar.

Programområde 3 "Helse og omsorg"

På dette området er det ein del postar som vil gje negative avvik, til dømes husleigeinntekter på omsorgsbustader og opphaldsbetaling på Heddeli bu- og servicesenter og ditto på Steinmoen. Dette er ein trend som har vore dei siste åra. Den statlege refusjonsordninga for såkalla "særleg ressurskrevjande helse- og omsorgstenester" er budsjettet med kr 1.683.000. For 2017 fekk vi kr 1.188.000, altså kr 495.000 mindre. Det kan difor vere grunnlag for å vente eit inntektstap her på om lag kr 500.000. Det nye produksjonskjøkkenet på Dyrskuplassen er budsjett med ein kostnad på kr 2.205.000. Det ser no ut til at kostnaden vert om lag kr 100.000 høgare. På sjukeheimen vert kostnaden med kjøp av plassar i annan kommune høgare enn budsjettet på

kr 713.000 (285 døgn). På den annan side ser det ut til at vederlagsbetalinga (oppholdsbeltinga) kan bli om lag kr 4.785.000, som er kr 400.000 meir enn budsjettet. På fleire områder og enkelpostar er det både meirforbruk og mindreforbruk så langt i året, men samla sett ligg programområde 3 an til å gå mot eit stipulert meirforbruk i 2018 på **kr 750.000** (rund sum).

Den nye finansieringsordninga på pilotprosjektet "Primærhelseteam" vil truleg gje meirinntekter i prosjektperioden (tre år fom. 1. april i år). Kor stort dette eventuelt vil bli er framleis usikkert. Det er òg usikkert rundt barnevern (budsjett kr 6.317.000).

Programområde 4 "Kultur, næring og utvikling"

I rekneskapen for 2017 inntektsførde vi ei fordring på Telemark fylkeskommune på kr 400.000 til prosjektet "Vest-Telemark Teknologipark". Dette i samsvar med tilsegn. Når tilskotet vart utbetalt i år fekk vi kr 100.000 mindre, då prosjektet er blitt noko nedskalert samanlikna med opphavleg prosjektsøknad. Programområde 4 må då tapsføre **kr 100.000** i 2018.

Endra bruk av disposisjonsfond (til rullering kommuneplan og "søkologmidlar" på PO 4)

Planhandsaming (rullering av arealdelen i kommuneplanen) er budsjettet med kr 783.000. Framdrifta er no slik at dette arbeidet vert gjort til neste år. Posten kan då reduserast med kr 500.000 til kr 283.000. Arbeidet med rullering av kommuneplanen er finansiert med disposisjonsfond, kr 500.000 kan då tilbakeførast til fondet.

Det er søkt Miljødirektoratet om tilskot til Aktivitetslabyrinten på Eventyrøy. I denne søknaden var det lagt inn ein eigenandel på kr 150.000, der kr 100.000 var dekt av "søkologmidlar" som igjen var finansiert med disposisjonsfond. Søknaden til Miljødirektoratet er no avslagen. Kr 100.000 kan då tilbakeførast til disposisjonsfondet.

Programområde 5 "Teknisk"

Kostnaden med feiring og tilsyn vert kr 350.000 høgare enn det budsjettet som Vest-Telemark Brannvesen sette opp i fjor haust. Dette skuldast nye budsjett-tal som kom i vår/sommar. Desse nye kostnadane kom lenge etter at feie- og tilsynsgebyra for 2018 var rekna ut og vedtekne av kommunestyret i budsjettet for 2018. Av meirkostnaden på kr 350.000 skuldast kr 280.000 avrekning/korrigering av 2017 og kr 70.000 korrigert budsjett for 2018.

I år, som dei siste åra, vert inntektene frå kommunale utleigebustader lågare enn budsjettet. Inntektstapet vert om lag kr 250.000. I tillegg kjem meirutgifter til straum på kr 50.000 (når husvære står tomme er det huseigar som må betale straumen).

Samla meirkostnad til feiring/tilsyn og kommunale utleigebustader er kr 650.000. PO 5 finn per no inndeckning for kr 100.000 på andre postar, slik at samla meirforbruk i 2018 ser ut til å bli **kr 550.000**. Underdekninga i år på feiring/tilsyn på kr 350.000 vert dekt inn at i åra som kjem (sjølvkostprinsippet fordelt over ein periode på maks. fem år).

Sal av konsesjonskraft

I samsvar med budsjett frå konsesjonskraftstyret vart det budsjettet med kr 3.971.000 i inntekter frå sal av konsesjonskraft. Oppdatert estimat per 15. august er kr 5.639.000, dvs. kr 1.668.000

meir enn budsjettet. I tillegg vart det i juni utbetalt ei positiv avrekning på kr 605.000 for 2017, slik at venta inntekt i 2018 vert **kr 2.273.000** meir enn budsjettet (kr 6.244.000 i staden for kr 3.971.000).

Skatt/Inntektsutjamning

Sentrale styresmakter har lagt til grunn at skatteveksten fra 2017 til 2018 vil bli 1 %. Så langt i år (tom. august) er skatteveksten på landsbasis 3,3 % og i Seljord 4,6 %. Skulle desse vekstprosentane halde seg ut året, vil sum skatt og inntektsutjamning, etter KS sin prognosemodell, bli kr 85.596.000. Dette er **kr 694.000** lågare enn budsjettet på kr 86.290.000. Budsjettet for i år vart høgda med kr 1,5 mill. i tillegg til opphavleg budsjettprognose i fjor haust (for budsjett 2018).

Matvarehuset AS

Erstatningskravet frå Matvarehuset AS, der ein prøver å få til ei minneleg løysing, er ikkje avklart enno. Summen av gebyr til KOFA (kr 135.000) og erstatning til Matvarehuset ser no ut til å bli inntil kr 335.000 meir enn overslaget på kr 500.000 som vart utgiftsført på 2017-rekneskapen. I tillegg kjem utgifter til eigen advokat (KS-advokat). Påkomne utgifter til juridisk hjelp per 05.06.2018 er kr 119.000, der kr 60.000 er ført i rekneskapen for 2017 og kr 59.000 i år.

Sjukepengesaka

Det er sendt klage til NAV Arbeid og Ytelser (NAY) på avslag på 14 saker om refusjon av sjukepengar på til saman kr 692.000. Ei sak på kr 19.000 er no i august innvilga, medan ei framleis er under handsaming (kr 121.000) og for dei 12 andre (kr 552.000) har ikkje NAY gjort om avslaget og sendt sakene vidare til NAV Klageinstans. I tillegg til desse sakene vart det i 2017 tapsført kr 887.000.

Lønsvekst og pensjonskostnad

Kostnaden med lønsoppgjeren er enno ikkje rekna ut. På lønsreserveposten er det sett av kr 2.733.000 som er rekna ut slik: Lønsmassegrunnlag (inkl. sosiale utgifter) i 2017 (per 31.12.2017) x 1,4 % (= anslått årslønsvekst for 2018 minus overhenget berekna til 1,6 %). Med eit lønsmassegrunnlag på kr 195.237.000 (inkl. Seljord kyrkjelege fellesråd) vart lønsreserveposten slik: $195.237.000 \times 1,4 \% = kr\ 2.733.000$.

Samla pensjonskostnad (pensjonspremie ÷ premieavvik + amortisering av tidlegare års premieavvik + arbeidsgjevaravgift) er budsjettert til kr 21.396.000.

Med så store postar som lønsvekst og pensjonskostnad så skal det ikkje store prosentvise endringa til før det kan bli større beløp av det (både pluss og minus).

Utskrift til:

Rådmannen si tilråding:

- Kommunestyret tek budsjettkontrollen til vitande.
- Rådmannen må syte for at programområda så langt råd er held rammene sine.
- Mindreforbruk på rullering av kommuneplanen (kr 500.000) og mindreforbruk av "søkologmidlar" (kr 100.000), vert tilbakeført til disposisjonsfondet.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 27.09.2018

Samrøystes vedteke med 6 stemmer.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 27.09.2018

- Kommunestyret tek budsjettkontrollen til vitande.
- Rådmannen må syte for at programområda så langt råd er held rammene sine.
- Mindreforbruk på rullering av kommuneplanen (kr 500.000) og mindreforbruk av "søkologmidlar" (kr 100.000), vert tilbakeført til disposisjonsfondet.

Seljord kommune

Arkiv: 250
Saksnr.: 2018/1474-1
Sakshand.: Halgeir Brekke
Direkte tlf.: 35065111
Dato: 18.09.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	56/18	27.09.2018
Kommunestyret	67/18	08.11.2018

Finansforvaltning - Rapportering, kontroll og risikovurderinger

Saksdokument:

Saksutgreiing:

Denne saka er rapportering etter punkt 12. "Rapportering og kontroll" og punkt 13. "Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko", punkt a. "Risikovurderinger" i Reglement for Seljord kommunes finansforvaltning (Finansreglement).

Det må seiast at Seljord kommune har ei enkel og "konservativ" finansforvaltning. Alle midlane er plassert i Sparebanken DIN Seljord og alle låneopptak vert gjort med flytande rente. Låna med flytande rente har for tida såkalla "p.t. rente". Denne renta følgjer utviklinga i dei korte pengemarknadsrentene og varslingsfrist for renteendringar er 14 dagar.

Etter vedtak i kommunestylesak 76/15, 11.06.2015 "Finansreglementet – Fast og flytande rente" skal låneopptak gjerast med flytande rente (men eksisterande fastrenteavtalar skal gå ut bindingstida si), jf. kommunestylesak 77/16, 20.10.2016 "Reglement for Seljord kommunes finansforvaltning (finansreglement)".

Utviklinga i Kommunalbanken si p.t.rente (flytande rente) fom. 12.01.2015:

Reguleringsdato	Nominell	Effektiv
12.01.2015	2,000 %	2,010 %
08.07.2015	1,750 %	1,758 %
21.10.2015	1,650 %	1,657 %
22.08.2016	1,800 %	1,808 %
22.05.2017	1,650 %	1,657 %

01.08.2017	1,500 %	1,506 %
03.04.2018	1,700 %	1,707 %
Gjennomsnitt 2018 1)	1,650 %	1,657 %

1) Under føresetnad om at renta vert uendra på 1,700 % (nominell) ut året.

I årsbudsjett 2018/økonomipan 2018-2021 ("Gul bok") er det budsjettet med ei flytande rente (nominell) på 1,45 % i 2018, stigande til 1,65 % i 2019, 2,15 % i 2020 og 2,28 % i 2021. I kommunestyresak 28/18, 24.05.2018 "Budsjettkontroll driftsbudsjettet 2018 per 15.05.2018" vart renteposten høgda med kr 470.000 (frå kr 4.203.000 til kr 4.673.000). **Dette for å høgde gjennomsnittleg budsjettrente frå 1,45 % til 1,61 %.** Brorparten av lånegjelda er med flytande rente i Kommunalbanken (1,70 %). Flytande rente i KLP er 1,75 % og i Husbanken 1,45 %.

Brutto lånegjeld, rentevilkår og låneinstitusjon pr. 17.09.2018 (og berekna pr. 31.12.2018):

Låneinstitusjon	Lånegjeld	Rentefot	Rentevilkår
Husbanken-Startlån 2003	399 996	1,45 %	Flytande
Husbanken-Startlån 2006	503 460	2,88 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Startlån 2008	326 707	2,88 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Startlån 2009	650 000	2,87 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Startlån 2010	700 000	2,87 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Startlån 2011	730 000	2,87 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Startlån 2012	808 318	1,45 %	Flytande
Husbanken-Startlån 2013	637 500	1,45 %	Flytande
Husbanken-Startlån 2014	1 733 328	1,45 %	Flytande
Husbanken-Startlån 2015	1 799 996	1,45 %	Flytande
Husbanken-Startlån 2016	1 866 664	1,45 %	Flytande
Husbanken-Servicebustader Seljord 1992	206 400	1,87 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Utleigebustad Åmotsdal 2000/2001	430 983	2,88 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Bustad Moen (Ekre) 2002	407 823	2,88 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Bustad Storgård (Sollia) 2004	892 256	2,88 %	Fast til 01.11.2021
Husbanken-Omsorgsbustader Graveb. øvre del 2013	4 121 600	3,27 %	Fast til 01.04.2033
Husbanken-Omsorgsbustader Graveb. nedre del 2014	6 815 512	1,45 %	Flytande
Husbanken-Gamle Gullnesveg 8 2017	1 700 366	1,45 %	Flytande
Husbanken-Brøløsvegen 87 A og B	2 562 566	1,45 %	Flytande
Lånegjeld pr. 17.09.2018 i Husbanken	27 293 475	9,6 % av lånegjelda pr. 17.09.2018	
Kommunalbanken-Samlelån 2005	12 306 310	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2006	8 575 270	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2007	14 862 480	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Refinansiering 2008	69 269 439	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2009	5 720 190	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2010	5 657 950	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2011	4 227 790	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2012	1 424 7900	1,70 %	Flytande

Kommunalbanken-Samlelån 2013	13 376 700	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Refinansiering 2013	26 787 080	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2015	26 931 650	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2017	10 428 050	1,70 %	Flytande
Kommunalbanken-Samlelån 2018 1)	25 000 000	1,70 %	Flytande
Lånegjeld pr. 17.09.2018 i Kommunalbanken	224 567 699	78,6 % av lånegjelda pr. 17.09.2018	
KLP-Refinansiering/Nes nordre 2008	6 059 735	5,40 %	Fast til 01.10.2018
KLP-Samlelån 2014	15 331 217	1,75 %	Flytande
KLP-Samlelån 2016	12 419 218	1,75 %	Flytande
Lånegjeld pr. 17.09.2018 i KLP Kommunekreditt	33 810 170	11,8 % av lånegjelda pr. 17.09.2018	
Lånegjeld pr. 17.09.2018	285 671 344	1,81 %	Vekta gj.snittrente
Attstående låneopptak 2018 (kr 43.513.000 ÷ kr 25.000.000)	18 513 000		Flytande
Attstående avdrag i 2018	2 377 202		Flytande
Berekna lånegjeld pr. 31.12.2018	301 807 142		

- 1)** Det er vedteke å låne kr 43.513.000 i 2018 (unnateke kr 1 mill. i Startlån som ikke vert lånt inn; har attstående Startlånsmidlar). I låneopptaket på kr 43,513 mill. er det lagt til grunn at vedtaket om å låne kr 4 mill. til aktivitetslabyrinten på Eventyrøy vert trekt attende.

Brutto lånegjeld pr. 17.09.2018 fordelt på fast og flytande rente og vekta gjennomsnittsrente

Rentetype	Lånegjeld	Andel	Vekta gj.snittrente
Fast	15 028 964	5,26 %	3,99 %
Flytande	270 642 380	94,74 %	1,69 %
Sum	285 671 344	100,00 %	1,81 %

Attstående løpetid på rentebindingsavtalane

Låneinstitusjon	Lånegjeld	Utløpsdato	Attst��ande l��petid
KLP-Refinansiering/Nes nordre 2008	6 059 735	01.10.2018	0,04 år
Husbanken-Startlån 2006	503 460	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Startlån 2008	326 707	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Startlån 2009	650 000	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Startlån 2010	700 000	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Startlån 2011	730 000	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Servicebustader Seljord 1992	206 400	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Utleigebustad ��motsdal 2000/2001	430 983	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Bustad Moen (Ekre) 2002	407 823	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Bustad Storgård (Sollia) 2004	892 256	01.11.2021	3,12 ��r
Husbanken-Omsorgsbustader Graveb. Øvre del 2013	4 121 600	01.04.2033	14,53 år
Sum lån med fast rente pr. 17.09.2018	15 028 964		5,01 år 1)

- 1) Vekta attstående löpetid på låna med fast rente är 5,01 år.

Plassering av midlar/Bankinnskot

Bankkonto	Saldo 1)	Rentevilkår	Renter 2)
2711.07.10556 Skattetrekk	3 874 291	1,54 %	60 700
2711.07.10777 Folioskonto	7 712 639	1,54 %	156 747
2711.07.15205 Husbankmidlar	13 097	1,54 %	867
2711.07.15221 Næringsfond/Kraftfond	105 165	1,54 %	896
2711.13.01595 Gåve frå Sundsbarm til Lakshøl	53 079	1,54 %	620
2711.14.00038 Sosialavdelinga	130 234	1,54 %	926
2711.55.40098 Depositum kommunale bustader	133 093	1,54 %	1 498
2711.21.06583 OCR-konto	253 757	1,54 %	14 838
2711.22.27771 Plasseringskonto 32 dg. oppseiing	4 607 367	1,50 %	49 040
2630.32.23818 Helsecenteret	49 838	1,54 %	1 158
2630.32.23826 Legevakta	11 762	1,54 %	322
2630.32.28763 Betalingsterminal Helseseter/LV	10 817	1,54 %	85
2630.33.36094 EMF	38 713	1,54 %	17
2630.33.96860 Fysioterapi	7 253	1,54 %	123
2630.34.33154 Systoge, prosjekt 288	9 400	1,54 %	12
Sum bankkonti pr. 17.09.2018	17 010 505	1,53 %	287 849

1) Pr. 17.09.2018.

2) Berekna, ikkje godskrivne renter for 2018, pr. 17.09.2018.

Referanserente (referanseindeks)

	Plassering av midlar	Lånegjeld
Seljord kommune	1,53 % 1)	1,81 % 2)
Referanseindeks 3) (pr. 14.09.2018)	0,72 %	1,02 %
Avvik	0,81 %	0,79 %

1) Pr. 17.09.2018.

2) Vekta gjennomsnittsrente pr. 17.09.2018 for den samla lånegjelda.

3) Referanseindeks for plassering av midlar er Oslo Børs Statsobligasjonsindeks 0,25 år (ST1X) 100 %.

3) Referanseindeks for lånegjeld er Oslo Børs Statsobligasjonsindeks 1,00 år (ST3X) 100 %.

Samanlikna med referanseindeksen så har Seljord kommune betre rente no enn pr. 07.12.2017. Marginen pr. 07.12.2017 var 0,91 % for *plassering av midlar* og 1,24 % for *lånegjeld*.

Låneopptak

I Finansreglementet står det at ved *låneopptak skal ein prøve å få dei beste vilkåra i marknaden. Med unnatak av opptak av Startlån i Husbanken skal det innhentast tilbod frå minst to aktuelle långjevarar.*

Avdragstid

Avdragstida på låna er tilpassa minste tillatne avdragstid (jf. kommunelova) som er lik "attståande vekta levetid på kommunen sine anleggsmidlar". Avdragstida for 2018 er, etter den såkalla "reknearksmodellen", rekna ut til å vere 30,38 år.

Renterisiko

Lånegjeld som vert påverka av endring i renta:	Beløp
* Lånegjeld med flytande rente (pr. 17.09.2018)	270 642 000
* Sum gjeld	270 642 000
Verdiar/rentegrunnlag som vert påverka av endring i renta:	
Bankinnskot der renteinntektene kan brukast til drift (pr. 17.09.2018)	-17 011 000
Ansværlig lån til Vest-Telemark Kraftlag AS 1)	-28 500 000
Utlån av Startlån (pr. 17.09.2018, alle utlåna har flytande rente) 2)	-7 888 000
Investeringar med rentekompensasjon frå Staten (grunnlag 2017) 3)	-14 521 000
Grunnlag for kalkylerente for vass- og avløpsavgift (UB 31.12.2018) 4)	-87 745 000
* Sum verdiar/rentegrunnlag	-155 665 000
* Netto renteeksponering	114 977 000
Renteendring	1,00 %
* Netto rentekostnad pr. år ved at renta endrar seg 1 prosentpoeng	1 150 000

- 1) I 2007 tok eigarkommunane ut kr 150 mill. i ekstraordinært utbyte frå VTK og lånte dette tilbake til selskapet. Seljord kommune eig 19 % av VTK, slik at vår del er kr 28,5 mill. Lånet er avdragsfritt og har ei løpetid på 15 år (frå 07.04.2007 til 07.04.2022). Renta er "halvårleg forskot med løpende gjennomsnitt av 6 mnd NIBOR i halvårsperioden før rentebetalingsdagen" med eit tillegg av 1 prosentpoeng.
- 2) Husbankens flytande rente med eit tillegg på 0,25 prosentpoeng.
- 3) Rekna ut etter Husbankens flytande rente (gjeld omsorgsbustader/sjukeheim og skuleanlegg ("skulepakka").
- 4) Kalkylerenta er 5-årig swaprente (Swap NOK 5 år) med eit tillegg på 0,5 prosentpoeng (bestemt av statlege retningslinjer fot utrekning av sjølvkost på kommunale betalingstenester).

Skulle ein refinansiert **kr 114.977.000** (jf. "netto renteeksponering") i Kommunalbanken i dag frå p.t.rente (flytande rente) på **1,70 %** til fastrente med til dømes **ti års bindingstid** til **2,69 %** (opp 0,99 prosentpoeng) ville det gjeve ein årleg høgda renteutgift på **kr 1.138.000** (om skilnaden skulle vere 0,99 prosentpoeng eit heilt år).

Renterisikoen på kr 1.150.000 dersom renta skulle gå opp eitt prosentpoeng, er ikkje ein "eksakt vitskap", men ei synleggjering av at òg inntektene går opp om lånerenta skulle gå opp. I oppstillinga er det ikkje alltid samsvar mellom når dei ulike elementa endrar seg (og det er det heller ikkje i praksis), og det er ikkje sikkert at renta endrar seg like mykje på inntektssida som på utgiftssida (eventuelt motsett). Det er heller ikkje teke med korleis pensjonspremien (og pensjonskostnaden) vil endre seg ved ei renteendring (i "prinsippet" går pensjonspremien ned når renta går opp).

Fastrenteindikator

Pr. 18.09.2018 kunne Kommunalbanken tilby slike fastrenter (som ein indikator) med 30 år avdragstid:

Renteregulering	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	10 år
Nominell rente	1,72 %	1,91 %	2,06 %	2,20 %	2,35 %	2,43 %	2,55 %	2,60 %	2,69 %

Samanlikna med fastrentetilboda frå 10 månadar sidan (29.11.2017) har rentenivået gått opp om lag 0,35 prosentpoeng, men samanlikna med fastrentenivået pr. 14.06.2018 er nivået så å seie uendra.

Oppsummering

- Seljord kommune er sårbar for renteoppgang sidan nesten heile lånegjelda har flytande rente.
- Å binde renta kostar pengar samanlikna med å ha flytande rente (fram til den flytande renta **eventuelt** vert like høg, eller høgare enn det ein bind renta på). Skilnaden i dag i Kommunalbanken på *flytande rente (p.t.rente)* og *10 års binding* er 0,99 prosentpoeng, eller kr 990.000 i årleg høgda rentekostnad på å binde kr 100 mill. av lånegjelda.
- Å binde renta, og meirkostnaden med det, må sjåast på som ein "forsikringspremie" og å stabilisere renta på eit nivå som ein kan leve med.
- Historisk sett må det seiast at dagens fastrentenivå er lågt (og for ti månadar sidan var det endå lågare).
- Skal Seljord kommune inngå fastrentekontraktar, må kommunestyret endre finansreglementet. Etter gjeldane finansreglement (kommunestyresak 77/2016) skal låneopptak gjerast med flytande rente (men eksisterande fastrenteavtalar skal gå ut bindingstida si).

Rådmannen si tilråding:

Kommunestyret tek finansrapporteringa til vitande.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 27.09.2018

Samrøystes vedteke med 6 stemmer.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 27.09.2018

Kommunestyret tek finansrapporteringa til vitande

Utskrift til:

Seljord kommune

Arkiv: A00
Saksnr.: 2018/435-8
Sakshand.: Ronde Schade
Direkte tlf.:
Dato: 26.07.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	68/18	27.09.2018
Kommunestyret	68/18	08.11.2018

Praktisering av gratisprinsippet i grunnskulen Seljord kommune

Saksdokument:

- Opplæringsloven § 2-15
- Udir.no

Vedlegg:

- 1 Skriv til foreldreutval, elevråd og skulane 14.8 angående gratisprinsippet
- 1 Innspel Polentur Seljord - foreldregruppe 2004-kullet
- 2 FAU Flatdal skule - Innspel til gratisprinsippet
- 3 Innspel til gratisprinsippet i skulen - FAU Seljord ungdomsskule
- 4 Innspel til gratisprinsippet i skulen - FAU Seljord barneskule
- 7 Klubbmøte, brev til kommunen
- 10 PRISLISTE 2017
- 11 Reisevilkår og Praktisk informasjon
- 12 190904 foreløpig reiseprogram
- 12 Tilleggsbestilling kunde
- 12 Tips dugnad

Saksutgreiing:

Udir.no om gratisprinsippet i skulen:

"Grunnen til at opplæringen er gratis er at den skal være inkluderende, slik at alle elever kan delta på lik linje, uavhengig av økonomisk bakgrunn.

Gratisprinsippet i grunnskolen er regulert i opplæringsloven § 2-15. Der står det at kommunen ikkje kan krevje at elevene eller foreldre dekker utgifter i samband med grunnskuleopplæringa. Dette gjeld både undervisningsmateriell og faglege og sosiale aktiviteter som skolen arrangerer som en del av opplæringa. Skulen og kommunen kan heller ikkje krevje betaling for aktivitetar som er ein del av opplæringa, men som skjer utanfor skuletida.

Døme på undervisningsmateriell er skrive- og teiknesaker, lærebøker, ordlister og kalkulator.

Døme på utgifter til aktivitetar er kost og losji i samanheng med leirskuleopphold eller andre tematurar, utgifter til inngangsbilletter ved ekskursjonar og nødvendig transport i skuletida til symjehall og bibliotek.

Mat, drikke, nødvendige klede og anna utstyr som ikkje er undervisningsmateriell, vil foreldre måtte dekke. Det er skulane og skuleeigar som bestemmer kva for aktivitetar elevane skal gjennomføre, for eksempel om elevene skal på leirskule. Aktivitetar i regi av skulen skal være gratis. Bakgrunnen for at turar også skal vere gratis, er at dei skal være inkluderande, slik at alle elever kan delta, utan omsyn til økonomisk bakgrunn.

Kommunar som sender klassar på leirskule, kan søke om statlig tilskot til opphold og opplæring på leirskule. Tilskotet skal stimulere til at kommunar vel å sende klasser på leirskule.

Dersom ein tur er ein del av opplæringa i grunnskulen eller vidaregåande skule skal kostnadene i utgangspunktet dekkas av kommunen eller fylkeskommunen. Skuleeigar vil da vere ansvarlig for organisering og gjennomføring av turen.

Skulen eller skuleeigar må konkret vurdere om turen er en del av opplæringa og i skulen sin regi. Momenta i ei slik vurdering kan vere om

- reise skjer i skuletida
- turen er ein del av opplæringa etter læreplanane for fag
- lærarar er med på turen og mottar lønn
- det er utarbeidd reglar for turen, med t.d. sanksjoner for å bli sendt heim
- skuleeigar er ansvarleg ved uhell
- turen går fram av skulen sin årssplan/verksemndsplan
- dei som ikkje er med på turen har eit organisert opplæringstilbod

Lista er ikkje uttømmande. Dersom et eller fleire av momentane er til stede, kan turen vurderast som ein del av opplæringa og skal vere gratis for elevene og foreldra. Dersom ingen av desse momentane er til stade, vil turen ikkje ha noe med opplæringa å gjere, og fell utanfor gratisprinsippet.

Frivillig betaling eller informasjon om kostnader i forkant er ikkje avgjerande for om turar eller samlingar blir vurdert å vere i skulen sin regi eller ikkje.

Når det gjeld utgifter til kost, er dette ikkje noe som normalt blir dekt ved opplæring gitt på skulen. Derfor kan elevar bli pålagt utgifter til eigen mat på skuleturar også. Utgiftene må vere på nivå med det mat og drikke normalt ville koste for ein elev.

Dersom ein tur delvis er lagt til skuletida og delvis til fridagar, kan skuleeigar ta betalt for den delen som skjer på fridagar. Ei slik ordning føreset at skuleeigar legg til rette, med for eksempel transport, på ein slik måte at det er eit reelt alternativ å delta bare på skuledagar.

Skoleruta bestemmer kva som er skuledagar og kva som er fridagar. Skoleruta kan likevel avvike for enkelte trinn, slik at turar ikkje er lagt til skuledagar sjølv om dei er på kvardagar. Eventuelle endringar av skoleruta, som er lokal forskrift, føreset høring.

Finansiering frå andre enn skulen

Opplæringsloven er ikkje til hinder for at andre enn skuleeigar finansierer skuleturar, så lenge retten til gratis opplæring blir ivaretatt. Elevar og foreldre kan gå saman om å finansiere turar ved f.eks. frivillige gåver, dugnader og loddsal. Dersom elevene eller foreldre gir pengar bør dette skje anonymt.

Skulane kan og ta imot pengegåver, tilskot til klassekassar, utstyr e.l. frå andre enn foreldre. Dei som gir gåver eller tilskot kan ikkje stille krav om motyting, for eksempel i form av reklame for næringslivet. Det er også ein klar føresetnad at pengane ikkje er øyremerket ein elev, men skal komme hele elevgruppa til gode, og at ingen blir pressa til å gi eller bidra.

Særskilt om Polenturen i Seljord:

Det er lang tradisjon med gjennomføring av tur med Polentur for 10. klasse i Seljord kvar haust. Skulen har fått gode tilbakemeldingar frå foreldre og elevar etter gjennomført tur og kommunen har fått gode tilbakemeldingar frå turarrangør om gruppene som reiser frå Seljord. Turen går m.a. til Krakow og Berlin med Auschwitz, Sachsenhausen og Ravensbrück som viktige stopp på turen.

Intensjonen med turen er mellom anna å formidle informasjon om ein særskilt viktig del av nyare historie, slik at elevane utviklar forståing for menneskeverd, rasisme og ekstremisme. Det at elevane fram til no har møtt såkalla "tidsvitne" på turen, har vore med på å forsterke læringsutbyttet og opplevinga.

Hvite Bussers sin visjon er: "En fremtid med menneskeverd, uten rasisme og ekstremisme."

Denne visjonen kan ein og finne nedfelt i skulen sin læreplan, Kunnskapsløftet:

«Synet på menneskets likeverd og verdighet er en spore til stadig på nytt å sikre og utvide friheten til å tro, tenke, tale og handle uten skille etter kjønn, funksjonsevne, rase, religion, nasjon eller posisjon. Dette grunnsyn er en varig kilde til endring av samfunnet for å bedre menneskenes kåر.»

Det er ei foreldregruppe på det aktuelle trinnet som har ansvar for planlegging og gjennomføring av turen i samarbeid med kontaktlærar og skulen. Foreldra har ansvar for dugnadslistar og oppfølging av desse listene. Difor kan også organiseringa og kostnaden for turen bli ulik frå år til år.

Kostnaden for deltaking har auka dei siste åra. I 2014 kosta turen om lag 6 000 kroner. I 2019 er kostnaden auka til om lag 6 999 kr per elev eller føresett. Denne prisen er ein slags "grunnpris" for turen. Val av betre og meir sentrumsnære hotell m.m kan føre til at turen blir inntil 1 500 kr dyrare, totalt om lag 8 500 kr. I hovudsak er det brukt buss på turen, men enkelte klassar har også brukt fly på delar av turen. Val av transportmåte og/eller standard på overnatting er blant fleire faktorar som fører til ulikt kostnadsnivå frå år til år. Polenturen kan vare frå 5 til 8 dagar. Nokre år vel ein ekstra dagar for også å få med andre sosiale opplevingar.

Enkelte foreldre opplever at det er forventa frå skulen at dei blir med på turen, men skulen har presisert at det ikkje er behov for meir enn om lag 6 foreldre i tillegg til 2 lærarar for at det skal vere forsvarleg bemanning på turen..

Særs mange foreldre/føresette er med på turen og har gode opplevingar med det. Det kan og vere at foreldre opplever at innhaldet på turen er av ein slik karakter, det er mange sterke inntrykk, at det er godt for eleven å ha med seg ein vaksen forelder.

Økonomi.

Dersom ein familie har ein elev og ein føresett på turen vil samla kostnad vere på mellom 13 998 kr og 16 998 kr. I tillegg må den vaksne ta ferie eller fri frå arbeid for å fylge med på turen. Det har kome fleire innspel frå foreldre ved usk på at eigendelen no har blitt så høg at det er økonomisk vanskeleg for enkelte å prioritere turen. Det er lagt til rette for at elevar som ikkje er med på turen kan få eit tilbod lokalt på skulen i Seljord, men det er få eller ingen elevar/familiarar som ynskjer ei slik løysing. Skulen har i nokre tilfelle betalt turen for enkeltelevar/familiarar som ikkje har økonomisk evne til å betale.

Kommunen har vedtatt økonomisk støtte med inntil 25 000 kr per klasse/år. Dette er del av den totale finansieringa kvart år. I tillegg betaler kommunen/skulen eigendel for to lærarar (2x 6 999 kr), samt godtgjering for lærarane etter lokal avtale (2 x 22 000 kr). I tillegg kjem utgifter for ytterlegare avspasering etter avtaleverk. Totalt kostar turen kommunen om lag 80 000 kr i 2018.

Det er etter kvart organisert svært mykje dugnadsarbeid i forkant av gjennomføring av turen. Enkelte klassar startar sparing i mange år før sjølve turen. Dugnadsarbeidet startar gjerne allereie i 8. klasse med arbeid på ulike festivalar på sommaren. Jo meir du jobbar, desto rimelegare blir turen. Eigendelen for turen kan difor variere mykje frå år til år, elev til elev, frå familie til familie.

Konklusjon:

Slik Polenturen er organisert i dag er den vurdert av kommunalsjef som i strid med gratisprinsippet i Opplæringsloven. Sjølve turen og formålet med turen er del av opplæringa på ungdomstrinnet og i skulen si regi, jf. momenta i Udir sitt rundskriv:

- reise skjer i skuletida
- turen er ein del av opplæringa etter læreplanane for fag
- lærarar er med på turen og mottar lønn
- det er utarbeidd reglar for turen, med t.d. sanksjoner for å bli sendt heim
- skuleeigar er ansvarleg ved uhell
- turen går fram av skulen sin årsplan/verksemndsplan
- dei som ikkje er med på turen har eit organisert opplæringstilbod

Det at foreldre tek ansvar for organisering, opplegg og andre praktiske oppgåver endrar ikkje på vurderinga så lenge sjølve turen skjer innanfor rammene av det ordinære skuleåret og i skuletida.

Enkelte andre kommunar og skular har valt å leggje turen til elevane sine ferieperiodar og la foreldre ha hovudansvar for turen, men ein slik tur bør skje i regi av skulen og innanfor det ordinære skuleåret. Andre kommunar har gitt elevane permisjon for å reise på Polentur, men det er tidlegare vurdert av Fylkesmannen i Vest-Agder som "omgåing av opplæringsloven sin paragraf om gratisprinsippet". Dersom kommunen skal fullfinansiere turen for alle elevar vil det føre til ein meirkostnad på om lag 300 000 kr (40 elevar per trinn X 7 500 kr).

Totalt vil kommunal fullfinansiering av Polentur koste i underkant av 500 000 kr.

Alternative løysingar sendt skulane/FAU/elevråd til drøfting og vurdering:

1. Seljord kommune aukar tilskotet til Polentur frå 25 000 kr til 3 500 kr per elev. Totalt vil da turen koste kommunen 140 000 kr (40 elevar x 3 500 kr). I tillegg kjem utgifter til dekning av eigendel og løn for lærarar. Omfanget av dugnadsinnsats blir samstundes redusert frå 68 timer til 36 timer i løpet av 8.-10.klasse. Det utgjer 12 timer dugnad per år 8.-10.kl. Omfanget av dugnadsinnsatsen er da vurdert som ikkje i strid med gratisprinsippet.
2. Polentur for 10. klasse blir avvikla med verknad frå hausten 2020. Kommunen stiller 100 000 kr (40 elevar x 2 500 kr) til disposisjon for tur/opplegg med 10. klasse der skulen organiserer og gjennomfører tur med fagleg og sosialt innhald i samsvar med gjeldande læreplanar, lov og forskrift. Skulen bør saman med foreldreutvalet og elevrådet vurdere formål, innhald og organisering av turen.
3. Seljord kommune betalar eigendelen fullt ut for elevane frå og med 2020. Totalt vil turen koste 300 000 kr (40 elevar x 7 500 kr) . I tillegg kjem utgifter til dekning av eigendel og løn for lærarar.

Det har kome innspel frå skulane og fleire elevar har skrive avisinnlegg til saka.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår formannskapet til å fatte følgjande vedtak:

Polentur for 10. klasse blir avvikla med verknad frå hausten 2020. Kommunen stiller inntil 100 000 kr (40 elevar x 2 500 kr) til disposisjon for tur/opplegg med 10. klasse der skulen organiserer og gjennomfører ein tur med fagleg og sosialt innhald i samsvar med gjeldande læreplanar, lov og forskrift. Skulen bør saman med foreldreutvalet og elevrådet vurdere formål, innhald og organisering av turen. Meirkostnad på om lag 20 000 kr må ungdomsskulen dekkje innanfor den økonomiske ramma til skulen.

Ein ber skulane og foreldreutvala i løpet av 2018/19 vurdere andre aktivitetar ved skulane og sikre at desse blir gjennomført etter intensionen med gratisprinsippet i Opplæringslova.

Det er viktig at elevråd og foreldreutval med jamne mellomrom drøftar praktisering av gratisprinsippet for å sikre god og rett praksis ved den enkelte skule.

Utskrift til:

**Skulane, elevrådet og foreldreutvala ved skulane Handsaming i
Formannskap/økonomiutval - 27.09.2018**

Samrøystes vedteke.

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 27.09.2018

Polentur for 10. klasse blir avvikla med verknad frå hausten 2020. Kommunen stiller inntil 100 000 kr (40 elevar x 2 500 kr) til disposisjon for tur/opplegg med 10. klasse der skulen organiserer og gjennomfører ein tur med fagleg og sosialt innhald i samsvar med gjeldande læreplanar, lov og forskrift. Skulen bør saman med foreldreutvalet og elevrådet vurdere formål, innhald og organisering av turen. Meirkostnad på om lag 20 000 kr må ungdomsskulen dekkje innanfor den økonomiske ramma til skulen.

Ein ber skulane og foreldreutvala i løpet av 2018/19 vurdere andre aktivitetar ved skulane og sikre at desse blir gjennomført etter intensjonen med gratisprinsippet i Opplæringslova.

Det er viktig at elevråd og foreldreutval med jamne mellomrom drøftar praktisering av gratisprinsippet for å sikre god og rett praksis ved den enkelte skule.

Til skulen, elevråd og FAU.

Det har det siste året kome fleire spørsmål frå foreldregruppa ang praktisering av gratisprinsippet i grunnskulen. Seljord kommune ynskjer lik og riktig praksis ved alle skulane. Det blir difor utarbeidd ei politisk sak til formannskapet 27. september og til kommunestyret 8. november om praktisering av gratisprinsippet. Eg ber særskilt om uttale frå elevråd og foreldreutval ved ungdomsskulen om Polenturen for 10.klasse. Frist 15.9.2018. Alle innspel vil bli lagt med som vedlegg i den politiske saka. Send elektronisk til ronde.schade@seljord.kommune.no

Udir.no om gratisprinsippet i skulen:

"Grunnen til at opplæringen er gratis er at den skal være inkluderende, slik at alle elever kan delta på lik linje, uavhengig av økonomisk bakgrunn." (Utdanningsdirektoratet, Udir).

Gratisprinsippet i grunnskulen er regulert av opplæringslova § 2-15. Der står det at kommunen *ikkje kan krevje* at elevene eller foreldre dekkjer utgifter i samband med grunnskuleopplæringa.

Dette gjeld både undervisningsmateriell og faglege og sosiale aktivitetar som skolen arrangerer som ein del av opplæringa. Skulen og kommunen kan heller ikkje krevje betaling for aktivitetar som er ein del av opplæringa, men som skjer utanfor skuletida.

- Døme på undervisningsmateriell er skrive- og teiknesaker, lærebøker, ordlister og kalkulator.
- Døme på utgifter til aktivitetar er kost og losji i samanheng med leirskuleopphold eller andre tematurar, utgifter til inngangsbilletter ved ekskursjonar og nødvendig transport i skuletida til symjehall og bibliotek.
- Mat, drikke, nødvendige klede og anna utstyr som ikkje er undervisningsmateriell, vil foreldre måtte dekke.

Det er skulane og skuleeigar som bestemmer kva for aktivitetar elevane skal gjennomføre, for eksempel om elevene skal på leirskule. Aktivitetar i regi av skulen skal være gratis. Bakrunnen for at turar også skal vere gratis, er at dei skal være inkluderande, slik at alle elever kan delta, utan omsyn til økonomisk bakgrunn. Kommunar som sender klassar på leirskule, kan søke om statlig tilskot til opphold og opplæring på leirskule. Tilskotet skal stimulere til at kommunar vel å sende klasser på leirskule.

Dersom ein tur er ein del av opplæringa i grunnskulen skal kostnadene i utgangspunktet dekkas av kommunen. Skuleeigar vil da vere ansvarlig for organisering og gjennomføring av turen.

Skulen eller skuleeigar må konkret vurdere om turen er en del av opplæringa og i skulen sin regi. Moment i ei slik vurdering kan vere om

- reise skjer i skuletida
- turen er ein del av opplæringa etter læreplanane for fag
- lærarar er med på turen og mottar lønn
- det er utarbeidd reglar for turen, med t.d. sanksjoner for å bli sendt heim
- skuleeigar er ansvarleg ved uhell
- turen går fram av skulen sin årssplan/verksemndsplan
- dei som ikkje er med på turen har eit organisert opplæringstilbod

Lista er ikkje uttømmande. Dersom et eller fleire av momentane er til stede, kan turen vurderast som ein del av opplæringa og skal vere gratis for elevene og foreldra. Dersom ingen av desse momenta er til stade, vil turen ikkje ha noko med opplæringa å gjere og fell utanfor gratisprinsippet.

Frivillig betaling eller informasjon om kostnader i forkant er ikkje avgjerande for om turar eller samlingar blir vurdert å vere i skulen sin regi eller ikkje.

Når det gjeld utgifter til kost, er dette ikkje noko som normalt blir dekt ved opplæring gitt på skulen. Difor kan elevar bli pålagt utgifter til mat på skuleturar også. Utgiftene må vere på nivå med det mat og drikke normalt ville koste for ein elev.

Dersom ein tur delvis er lagt til skuletida og delvis til fridagar, kan skuleeigar ta betalt for den delen som skjer på fridagar. Ei slik ordning føreset at skuleeigar legg til rette, med for eksempel transport, på ein slik måte at det er eit reelt alternativ å delta bare på skuledagar.

Skoleruta bestemmer kva som er skuledagar og kva som er fridagar. Skoleruta kan likevel avvike for enkelte trinn, slik at turar ikkje er lagt til skuledagar sjølv om dei er på kvardagar.

Finansiering frå andre enn skulen

Opplæringsloven er ikkje til hinder for at andre enn skuleeigar finansierer skuleturar, så lenge retten til gratis opplæring blir ivaretatt. **Elevar og foreldre kan gå saman om å finansiere turar ved f.eks. frivillige gåver, dugnader og loddsal. Dersom elevene eller foreldre gir pengar bør dette skje anonymt.**

Skulane kan og ta imot pengegåver, tilskot til klassekassar, utstyr e.l. frå andre enn foreldre. Dei som gir gåver eller tilskot kan ikkje stille krav om motyting, for eksempel i form av reklame for næringslivet. Det er også ein klar føresetnad at pengane ikkje er øyremerka ein elev, men skal kome heile elevgruppa til gode, og at ingen blir pressa til å gi eller bidra.

Særskilt om Polenturen for 10.klasse i Seljord:

Det er lang tradisjon med gjennomføring av Polentur for 10. klasse i Seljord. Skulen har fått gode tilbakemeldingar frå foreldre og elevar etter gjennomførte turar og kommunen har fått gode tilbakemeldingar frå turarrangør. 10. klasse reiser kvar haust og turen går m.a. til Krakow og Berlin med Auschwitz, Sachsenhausen og Ravensbrück på programmet. Intensjonen med turen er m.a. å formidle informasjon om ein særskilt viktig del av historia, slik at elevane utviklar forståing for menneskeverd, rasisme og ekstremisme. Det at elevane fram til no har møtt såkalla "tidsvitne" på turen, har vore med på å forsterke læringsutbyttet og opplevinga.

Hvite Bussers sin visjon er: "En fremtid med menneskeverd, uten rasisme og ekstremisme."

Denne visjonen harmonerer med skulen sin læreplan, Kunnskapsløftet:

«Synet på menneskets likeverd og verdighet er en spore til stadig på nytt å sikre og utvide friheten til å tro, tenke, tale og handle uten skille eller kjønn, funksjonsevne, rase, religion, nasjon eller posisjon. Dette grunnsyn er en varig kilde til endring av samfunnet for å bedre menneskenes kåر.»

Det er ei foreldregruppe på det aktuelle trinnet som har ansvar for planlegging og gjennomføring av turen i samarbeid med kontaktlærar og skulen. Foreldra har ansvar for dugnadslistar og oppfølging av desse listene. Difor kan også organiseringa og kostnaden for turen bli ulik frå år til år. Kostnaden for deltaking har auka mykje dei siste åra. I 2014 kosta det om lag 6 000 kroner. I 2019 er kostnaden auka til om lag 6 999 kr per elev eller føresett. Denne prisen er ein slags "grunnpris" for turen. Val av betre og meir sentrumsnære hotell kan føre til at turen blir inntil 1 500 kr dyrare, totalt om lag 8 500 kr. I hovudsak er det brukt buss på turen, men enkelte klassar har også brukte fly på delar av turen. Val av transportmåte og/eller standard på overnatting er blant fleire faktorar som fører til ulikt kostnadsnivå år til år. Polenturen kan vare frå 5 til 8 dagar. Nokre år vel ein ekstra dagar for også å få med andre sosiale opplevingar.

Enkelte foreldre opplever at det er forventa frå skulen at dei blir med på turen, men skulen har presisert at det ikkje er behov for meir enn om lag 6 foreldre i tillegg til 2 lærarar for at det skal vere forsvarleg bemanning på turen. Særskilt mange foreldre/føresette er med på turen og har gode opplevingar med det. Det kan og vere at foreldre opplever at innhaldet på turen er av ein slik karakter, det er mange sterke inntrykk, at det er godt for eleven å ha med seg ein vaksen forelder.

Økonomi.

Dersom ein familie har med ein elev og ein føresett på turen vil samla kostnad for familien i 2018 vere om lag 18 000 kr. I tillegg må foreldre ta ferie eller fri frå arbeid for å fylge med på turen. Det har kome enkelte munnlege og skriftlege innspel frå foreldre ved u-skulen på at dette no kostar så mykje at det er vanskeleg å prioritere økonomisk. Det er frå skulen si side lagt til rette for at elevar som ikkje er med på turen kan få eit tilbod lokalt på skulen i Seljord, men det er få elevar/familiarar som ynskjer dette. Skulen har i nokre tilfelle betalt turen for enkeltelevar/familiarar som ikkje har økonomisk evne til å betale.

Kommunen har vedtatt økonomisk støtte med inntil 25 000 kr per klasse/år. Dette utgjer i underkant av 1 000 kr per elev. I tillegg betaler kommunen eigendel for to lærarar (2 x 10 000 kr), samt godtgjering for lærarane etter lokal avtale (2 x 20 000 kr). Totalt kostar turen Seljord kommune om lag 85 000 kr i 2018.

Det er etter kvart organisert svært mykje dugnadsarbeid i forkant av gjennomføring av turen. Enkelte klassar startar sparing i mange år før sjølve turen. Dugnadsarbeidet startar gjerne allereie i 8. klasse med arbeid på ulike festivalar på sommaren. Jo meir du jobbar, desto rimelegare blir turen.

Eigendelen for turen kan difor variere mykje frå år til år, elev til elev, frå familie til familie. Omfanget av forventa dugnadsarbeid for å redusere eigendel for turen, er såpass stort at det blir vurdert som urimeleg av mange foreldre.

- Skal ein jobbe inn heile turen for ein elev vil det utgjere om lag 68 timer arbeid a 110 kr/timen. Det er om lag 2 arbeidsveker. Fordelt på tre år, 8-10.kl., utgjer det om lag 22 timer dugnad kvart år.

Konklusjon:

Slik Polenturen er organisert i dag er den, etter skuleansvarleg sin vurdering, i konflikt med gratisprinsippet i Opplæringslova. Sjølve turen og formålet med turen er del av opplæringa på ungdomstrinnet og i skulen si regi, jf. momenta i Udir sitt rundskriv. Omfanget av forventa dugnadsinnsats for å finansiere turen er såpass stort at det er urimeleg og at eleven/foreldra må betale ein eigendel for eleven.

Det at foreldre tek ansvar for organisering, opplegg og andre praktiske oppgåver endrar ikkje på vurderinga så lenge sjølve turen skjer innanfor rammene av det ordinære skuleåret og i skuletida. Enkelte andre kommunar og skular har valt å leggje turen til elevane sine ferieperiodar og la foreldre ha hovudansvar for turen, men ein slik tur bør vere i regi av skulen og innanfor det ordinære skuleåret.

Moglege løysingar til drøfting:

1. Seljord kommune aukar tilskotet til Polentur frå 25 000 kr til 3 500 kr per elev. Totalt vil da turen koste kommunen 140 000 kr (40 elevar x 3 500 kr). I tillegg kjem utgifter til dekning av eigendel og løn for lærarar. Omfanget av dugnadsinnsats blir samstundes redusert frå 68 timer til 36 timer i løpet av 8.-10.klasse. Det utgjer 12 timer dugnad per år 8.-10.kl. Omfanget av dugnadsinnsatsen er da vurdert som ikkje i strid med gratisprinsippet.
2. Polentur for 10. klasse blir avvikla med verknad frå hausten 2020. Kommunen stiller 100 000 kr (40 elevar x 2 500 kr) til disposisjon for tur/opplegg med 10. klasse der skulen organiserer og gjennomfører tur med fagleg og sosialt innhald i samsvar med gjeldande læreplanar, lov og forskrift. Skulen bør saman med foreldreutvalet og elevrådet vurdere formål, innhald og organisering av turen.
3. Seljord kommune betalar eigendelen fullt ut for elevane frå og med 2020. Totalt vil turen da koste 300 000 kr (40 elevar x 7 500 kr) . I tillegg kjem utgifter til dekning av eigendel og løn for lærarar.

NB. Punkt 3 er lite realistisk grunna kommunen sin økonomiske situasjon.

Ein ber skulane og foreldreutvala i løpet av 2018/19 vurdere andre aktivitetar og sikre at desse blir gjennomført etter intensjonen med gratisprinsippet i Opplæringslova.

Innspel frå nokre foreldre vedrørande gratisprinsippet i skulen

Gratisprinsippet i skulen; «grunnen til at opplæringen er gratis er at den skal være inkluderende slik at alle elever kan delta på lik linje, uavhengig av økonomisk bakgrunn.» (Utdanningsdirektoratet).

Kostnadsutgifter til Polentur er ulik frå år til år. Pris for turen er satt til om lag kr 8500.- pr elev. Då er ikkje lommepengar og fellesutgifter(felleskassa) inkludert. Prisen vil doble seg dersom ein forelder blir med. Utgifter kan reduserast inn ved dugnad, med ein timepris på ca 100 kr. Det vil sei at det må jobbast ca 85 timer dugnad over to år for å tene inn til ein person ! Det er foreldregruppa som har ansvar for dugnad og gjennomføring av desse. Det hender også at det er fleire frå same husstand som skal delta på Polentur, det nemnast tvillingpar, søsknen.

Det er nemnt munnleg av ein forelder, som har rekna på eventuelle utgifter ved Polentur: tapt arbeidsforteneste (ferie for forelder), tur for to og lommepengar vil det kome på ca kr 45000.- for denne husstanden.

Polentur for 10. klasse kostar kommunen i dag kr 85 000.- Utifrå det me les i skriv til FAU, frå kommunalsjef Ronde Schade, er ca kr 60 000.- av desse brukta for å finansiere lønn og reise til lærarar. I 2019 er det 42 elevar på 10.klasse trinnet. I 2018 var kommunal støtte kr 25 000.- for klassetrinnet, og for kull i 2019 vil det sei at det blir kr 595.- i støtte til kvar elev.

I dag er Polenturen organisert med ei reisetid på 8 dagar. Polenturen burde ha ei kortare reiselengde, maks ei skuleveke (måndag til fredag). Kvifor ikkje reise med fly?

Hvite Busser sin visjon er: «En fremtid med menneskeverd, uten rasisme og ekstremisme». Denne visjonen harmonerer med skulen sin læreplan, Kunnskapsløftet:

«Synet på menneskets likeverd og verdighet er en spore til stadig på nytt og sikre og utvide friheten til å tro, tenke, tale og handle uten å skille eller kjønn, funksjonsevne, rase, religion, nasjon eller posisjon. Dette grunnsyn er en varig kilde til endring av samfunnet for å bedre menneskenes kår.»

Er det mogleg å tenke andre alternative studieturar som kan vera mindre økonomisk belastende for kommunen og foreldre? Og som kan gje god læring for å styrke ungdoms demokratiske haldningar, verdiar og ferdigheitar, og som harmonerer med det nemnte Kunnskapsløftet.

Eit innspel til ein evt annan studietur:

Noreg blei i 2011 utsett for terrorangrep i Oslo og på Utøya. I etterkant er det opna eit læresenter som er utvikla for at ungdom sjølv skal reflektere over kva demokrati tyder for dei, kva som utfordrar demokratiet og korleis dei sjølv kan verne om demokratiet. Tidleg førebygging av anti- demokratiske haldningar og ekstremisme, og særleg relevant for ein av samfunnets viktigaste demokratibygjande institusjonar, nemleg skulen. I tillegg finst det eit '22. juli senter, filmar om hendinga, museum, tidsvitne, anti-rasistisk senter som kunne vore vitja.

Når det er så tydeleg at denne Polenturen strid imot gratisprinsippet, kvifor ikkje stoppe allereie i 2019? Kvifor utsetja det til 2020?

Foreldre til elevar i 2004-kullet.

Rasa Juknaite, Bente og Bjørn Å Groven, Beate og Trygve Lia, Camilla Johansen, Anette og Sondre Øverbø, Marita Byggstøyl og Frode Dyrland, Monika og Arne Inge Eilefstad, Inger K Brekke og Jarle Ståland, Gunn Berit og Jon Atle Aase.

[Udir.no om gratisprinsippet i skulen](#)

Foreldreutvalet ved Flatdal skule støttar Seljord kommune sitt ynskje om lik og riktig praksis ved alle skulane. Vår erfaring er at praksis har vore begrensa egenbetaling ved faglege og sosiale aktivitetar.

Vi opplever skulen som tilretteleggar for deltagelse for alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn. Til dømes ved begrensa utlån av utstyr på dagar det er lagt opp til aktivitetar som krever slikt. Samtidig har vi sosiale aktivitetar kan medføre bidrag frå heimane – enten i form av kakebaking eller ein inngangssum.

Dette er våre tiltak, som også er forslag som kan fremme lik og riktig praksis ved alle skulane:

- Sosiale aktivitetar i regi av FAU vil inkludere alle. Betaling bør vera frivillig og etter sjølvkostprinsippet.
- Vi ynskjer lågterskel blant foreldre/føresette for å melde frå om avvik på gratisprinsippet. FAU vil behandle og fylge opp saken på ein diskret og anonymisert måte.
- Planlagte faglege og sosiale aktivitetar vil bli informert om i god tid på førehand, det betyr at familiane vil få mogelegheit til å forberede seg. Til dømes låne ski til skidag, vera opplyst om eventuell inngangssum på førehand, datoar for planlagt kantine gjennom året med makssum definera.

Vi vil framleis fortsette å vektlegge gratisprinsippet så langt det lar seg gjere, og kanskje i sterkare grad vera tydeleg på det.

Vedtak frå FAU ved Seljord ungdomsskule til politisk sak i formannskapet 27.09 og kommunestyre 8.11.18 om gratisprinsippet i grunnskulen

Fau representantane i 8, 9 og 10. klasse har vore i kontakt med foreldregruppene i sine klasser for å få innspel i forkant av møtet i FAU den 6.09.18.

Det har vore viktig for oss at dei som ynskjer å kome med innspel anonymt også skulle få kome med si mening.

Kort om saka: Polenturen ved Seljord ungdomsskule har lang tradisjon med gode tilbakemeldingar frå elevar, foreldre og lærarane. Intensjonen med turen er m.a å formidle informasjon om ein særskilt viktig del av historia, slik at elevane utviklar forståing for menneskeverd, rasisme og ekstremisme. Dette er i tråd med skulens læreplan. Det er foreldregruppa på det aktuelle trinnet som har ansvar for planlegging og gjennomføring av turen i samarbeid med kontaktlærer og skulen. Foreldra har ansvar for dugnadslister og oppfølging av desse listene.

Planlegging og organisering av Polenturen var oppe til drøfting i SMU/ FAU ved Seljord ungdomsskule våren 2018. Det vart då bestemt at det skulle vere ein tydeleg skriftleg- plan for korleis ein skulle gjennomføre ein demokratisk og ryddig prosess for turen, frå fyrste foreldremøte på 8. trinn til gjennomføring på 10. trinn. Denne skriftlege planen skulle vere klar til hausten 2018.

Denne skriftlege-planen er det skulen som utformar. Det er viktig at dei lærerane med mest erfaring frå Polenturane styrer dette arbeidet. Minst ein av desse lærerane skal vere i komiteen som planlegg og organiserar Polenturen. Planen skal innehalde den billigaste reisa, om det er med kvite bussar eller Aktive fredsreiser. Turen skal vere på maks 7 dagar. Det skal stå kor mange dugnadstimar den enkelte må delta på. Det skal og vere mogeleg å tene inn heile turen på dugnad, om det er ynskjeleg. Det skal kome tydeleg fram at foreldre ikkje treng å vere med. Erfaringane frå Polenturane syner at det er ca. 1 vaksen pr. 4 elevar. Samstundes må skulen informere om elevar som treng å ha med føresette. Det skal kome fram kva for eit opplegg skulen har for dei som av ulike årsaker ikkje ynskjer å delta på turen. Dette opplegget skal ha høg kvalitet og gje godt læringsutbytte for elevane. Turen er ikkje obligatorisk for elevar eller føresette. Det er ynskjeleg at det vert informert om Polentur allereie på overgangsmøte med ungdomsskulen, våren i 7. klasse. Då er både foreldre og elevar til stades.

Det har vore ein del rasismeproblematikk på ungdomsskulen og denne turen er viktig for at elevane skal forstå kor feil rasisme og diskriminering er, og at dette også skjer i dag, ikkje bare i den 2. verdskrig. Malin Tengren, tidlegare elev ved ungdomsskulen har formulert dette i sitt innspel:

For ikke så lenge siden ble det sendt nynazistiske flygeblad rundt i postkassene i Seljord. Polenturen endret synet til mange rundt akkurat det her med rasisme. Man innser hvor stor skade hat kan gjøre. Derfor tror jeg det er det så utrolig viktig å fortsette med disse turene, og spre budskapet videre til den yngre generasjonen. Fremtidens generasjon!

Dette vart einstemmig vedtatt i FAU ved Seljord ungdomsskule 6.09.18:

- Seljord ungdomsskule skal halde fram med å organisere Polentur, men med ein skriftleg plan for organisering av turen, slik at me sikrar god informasjon til elevar og foreldre, samt ein demokratisk og ryddig prosess.
- Denne skriftlege-planen er det skulen som utformar. Det er dei lærerane med mest erfaring frå Polenturane som styrer dette arbeidet. Minst ein av desse lærerane skal vere i komiteen som planlegg og organiserar Polenturen. Gruppas kommunikasjon skal gå gjennom skulen/ læraren.
- Planen skal innehalde den billigaste reisa, om det er med Kvite bussar eller Aktive fredsreiser. Turen skal vere på maks 7 dagar.
- Det skal stå kor mange dugnadstimar den enkelte må delta på. Det skal og vere mogeleg å tene inn heile turen på dugnad. FAU meiner at dugnadsarbeidet skal gå til Polenturen, ikkje andre turar eller arrangement i etterkant.
- Det skal kome tydeleg fram at foreldre ikkje treng å vere med. Samstundes må skulen informere om elevar som treng å ha med føresette.
- Turen er ikkje obligatorisk for elevar eller føresette. Det er ynskjeleg at det vert informert om Polentur allereie på overgangsmøte med ungdomsskulen, våren i 7. klasse. Då er både foreldre og elevar til stades. Det skal kome fram kva for eit opplegg skulen har for dei som av ulike årsaker ikkje ynskjer å delta på turen. Dette opplegget skal ha høg kvalitet og gje godt læringsutbytte for elevane.

Innspill fra nokon foreldre, og frå ein tidlegare elev, på gratisprinsippet i grunnskolen og Polentur. Innspela vart drøfta i FAU- møtet og er her presentert i sin heilskap:

Innspel frå ein forelder:

Det er jo en god sak med gratis prinsippet i skolen. Samtidig har jeg aldri hatt noe imot dugnader for å få til gode ting. Kanskje er det et brukbart kompromiss når kommunen øker tilskuddet til Polen-turen?

Innspel frå ein forelder:

Vi går nok for alternativ 2. For at alle skal få være med på noe, og for at alt skal være rettferdig for alle elever i forhold til økonomi, så går vi for dette alternativet.

Innspel frå ein forelder:

Min mening er at skulen må forholde seg til gratisprinsippet. Eg trur polenturen slik den gjennomførast i dag kan vere ei belastning for nokon heimar, det er ikkje alle som har økonomi til å klare å betale turen, og heller ikkje helse/ anledning til å jobbe så mykje

dugnad. Eg trur og alternativ 1 i skrivet til Ronde kan opplevast å bli for mykje dugnadsjobbing for nokon, sjølv om det ikkje er i konflikt med gratisprinsippet. Så lenge seljord kommune ikkje kan betale heile turen for elevane meiner eg at alternativ 2 i skrivet frå Ronde er eit bra alternativ.

Innspel frå ein forelder:

Vår meining er at Polenturane bryt med gratisprinsippet og er sosialt urettferdig.

Ein billett kostar ca 10.000,- og kan bli ei skikkeleg byrde for mange. Ein kan og få ein følelse av at det er underforstått at alle elevane må ha med ein forelder, då blir beløpet det dobbelte.

Den byrden er der uansett om du betalar beløpet kontant eller jobbar dugnad. Det kan vera mange grunnar til at ein ikkje har sjans til dugnadsjobbing; helseproblem, aleineforsøgar etc. Dessutan blir det heilt feil når det er foreldra som må jobbe dugnad og ikkje ungane! Me tjener meir enn 100 kr timen og jobbar sjølvsgåt heller ekstra på arbeid og betalar regninga enn å ta ymse arbeid på festivalar i fritida.

Polenturen i seg sjølv er sikkert ei fin oppleveling, men kvifor kan ikkje skulane tene desse pengane? Det kan vera elevbedrifter, elevar som tar på seg små jobbar i skuletida (type OD-dag der inntekta går til tur) eller at lærarar og elevar steller til revyar, kakelotteri el.l. Men det må vera slik at elevane sit att med ein følelse av at det er dei sjølve som har jobba for dette.

Turane til Seljord er og utruleg dyre samanlikna med andre. Slik kan det ikkje vera, det må heller vera ein slags nasjonal standard som sikrar alle ein tur men at skulen og kommunen må ta rekninga.

Innspel frå tidlegare elev ved ungdomsskulen:

Jeg har fått høre at det er fare for at Polenturen blir nedlagt. Dette syns jeg er utrolig leit, for denne turen er så unik og lærerik! Dette vet jeg at jeg ikke er alene om. Denne klassesituren er så utrolig viktig på mange forskjellige måter!

Jeg husker at det var først når klassen min reiste til Polen, at jeg ble ordentlig trygg på alle i klassen min. Jeg ble kjent med mange som jeg ikke hadde snakket så mye med tidligere. Det ble mye enklere å snakke med de andre elevene, samt lærerene. Man føler seg egentlig litt som en storfamilie på tur. Det å føle seg trygg på de andre i klassen, hjelper skikkelig mye når det gjelder læring på skolen. Jeg tror jeg snakker for veldig mange når jeg sier at det ikke er så stas å stå framfor mange mennesker du ikke føler du kjenner eller kanskje er litt utrygg på, når du for eksempel skal ha framføring på skolen. Derfor hjalp det veldig å bli bedre kjent med alle, og man følte seg så mye tryggere.

Ikke bare ble man tryggere på alle rundt seg, men man fikk også oppleve så utrolig mye! Man fikk reise rundt i mange land, og det er ikke alle som har mulighet til det ellers. Jeg har aldri vært en som reiser mye rundt, så det gjorde turen ekstra gøy og spesiell.

Sist, men ikke minst, så er turen veldig lærerik. På mange måter. Man lærer å ha ansvar, å møte opp til hver og en tid, og man lærer å passe på hverandre og ta vare på hverandre. Men man lærer så mye mer enn dette. Man lærer om andre verdenskrig på en måte som gjør at man faktisk forstår og innser at det som skjedde var virkelighet. Når man sitter å lærer om dette i klasserommet, er det ikke like lett å pusle puslespillet og forstå at dette faktisk skjedde. Det er så vanskelig å forstå at noen kan gjøre så grusomme ting mot andre. Når man faktisk ser plassene hvor alle disse grufulle handlingene skjedde, og hører enda flere tragiske historier, det er først da man forstår. Det er da man innser at det som skjedde, faktisk skjedde. Alle brikkene i puslespillet kommer på plass. Og alt man får høre og se, forandrer tankegangen din helt og gjør et skikkelig intrykk på deg.

For ikke så lenge siden ble det sendt nynazistiske flygeblad rundt i postkassene i Seljord. Polenturen endret synet til mange rundt akkurat det her med rasisme. Man inser hvor stor skade hat kan gjøre. Derfor tror jeg det er det så utrolig viktig å fortsette med disse turene, og spre budskapet videre til den yngre generasjonen. Fremtidens generasjon!

Jeg håper så inderlig at dere velger å fortsette å arrangere Polenturer, og at dere ikke kutter det ut. Disse turene er verdt så mye. Elevene lærer utrolig mye mer da, enn de gjør når de sitter stille i klasserommet og leser bøker. Håper dere tar dette brevet seriøst, og at dere revurderer tanken om å nedlegge Polenturen.

Hilsen tidligere elev ved Seljord ungdomsskole, Malin Tengren Person

Desse innspela har kome til FAU og vart diskutert i møtet. I tillegg kjenner me til at nokon foreldre har sendt innspel direkte til kommunalsjefen. Me fekk kopi av eit av innspela og diskuterte dette i møtet. Dette innspelet er ikkje referert i dette dokumentet, men er vedlagt saka som eit eige innspel.

Lene Brekke

Leiar i FAU ved Seljord ungdomsskule

Fra: Geir H Haugen (ghhaugen@gmail.com)

Sendt: 13.09.2018 09:22:17

Til: Ronde Schade

Kopi: Bent Sveinsson; Groven Anette; Hanne Årlid; Inger Kjellfrid Brekke; Jofrid Sandsdalen; Kevin Rue; kildal_marte@hotmail.com; kristin aamot; Lise Halvorsen; Liv Kjersti Kleiv; unni_bredesen@hotmail.com

Emne: Tur i 10. klasse

Vedlegg: Endring av finansisering skuletur 10.docx

Hei!

For å følge opp forespørselen fra Seljord Kommune vedrørende sak om Polentur i 10. klasse og gratisprinsippet sendte FAU ut et skriv (vedlagt) til alle klassene i barneskulen i Seljord der vi ba om anonym tilbakemelding fra foreldrene hva de ønsket om Polenturen ikke lenger kan finansieres som den gjør i dag.

Vi har ikke bedt om tilbakemelding om man ønsker tur hvis kommunen har mulighet til å finansiere hele turen. Hvis kommunen har denne muligheten så er det selvsagt meget positivt. Det ble heller ikke presisert at eventuell dugnadsinnsats vil gå til en felles kasse og ikke egen billett, noe som kanskje ville påvirket hva den enkelte svarte.

Svarene er samlet fra alle klassene.

Alt 1 er Polentur med mindre egenandel og dugnad enn før.

Alt 2 er annen tur uten egenandel.

Alt 3 er ingen tur

Resultatet er:

Alt 1: 75

Alt 2: 31

Alt 3: 9

--

Med vennlig hilsen

Geir Halvor Haugen

Leiar FAU Seljord Barneskule

Fra: Anders Kvåle Rue (anders.k.rue@gmail.com)

Sendt: 11.09.2018 10:37:05

Til: Ronde Schade

Kopi:

Emne: Re: Tilbakemelding Polenturane Gratisprinsippet

Vedlegg:

Hei

Det er i orden.

Mitt skriv er eit innspel frå ein foreldre, som er forbausa over Polentur-opplegget. Men eg ynskjer ikkje å bli ein «offentleg talsperson» imot Polen-turane.

Mvh

Anders Kvåle Rue
Svartdalsvegen 111
N- 3841 Flatdal
NORGE

Tlf. +47 917 58 962

E-mail: anders.k.rue@gmail.com

11. sep. 2018 kl. 10:31 skrev Ronde Schade <ronde.schade@seljord.kommune.no>:

Takk for innspel. Dersom det er i orden for deg, så legg eg dette med som vedlegg til den politiske saka?

Fra: Anders Kvåle Rue [<mailto:anders.k.rue@gmail.com>]

Sendt: 11. september 2018 09:17

Til: Ronde Schade

Kopi: Gunnberit.aase@gmail.com; Jorunn Hegni

Emne: Tilbakemelding Polenturane Gratisprinsippet

Til Ronde Schade

Kopi til FAU v /Jorunn Hegni og Gunn Berit Aase

TANKAR RUNDT SELJORD UNGDOMSKULES POLENTURAR

Det er naturleg at spørsmålet no blir reist, om «Polenturane» kan halde fram med tanke på regelen om at grunnskuleutdanninga skal vera gratis.

At foreldre stiller opp på enkelte skuledugnader, og også kan betale noko for spesielle tenester/arrangement er heilt greit. Men Polenturane meiner eg går utover grensene for kva ein kan forvente av elevanes heimar.

Eg har enno ikkje vore med på nokre av desse turane, men er forundra over kor stor «plass» Polenturen tek, av fokus, tidsbruk og økonomiske krav. Frå fyrste samling for foreldra til 8. klasse-elevane har det heilt dominerande tema vore Polenturen og alle dei tilhøyrande dugnadane.

Dette er ein omfattande og dyr tur. I ei tid då flybillettar har blitt rimelege, er opplegget her å kjøyre mest mogleg med buss.

Sjølv om det i prinsippet ikkje er naudsynt at kvar elev har med seg ein voksen, føler mange likevel at det er rett å vera med, bl.a. med tanke på dei sterke inntrykk dei unge skal fordøye. Mange vaksne er

difor borte frå arbeidet ei heil veke, noko som ytterlegare aukar totalkostnaden.

Også i mi tid på ungdomsskulen var Holocaust eit viktig tema som blei grundig gjennomgått, utan at me trong å bruke ei veke i buss frå konsentrasjonsleir til konsentrasjonsleir på kontinentet.

Når Seljord-elevane reiste med «Dei kvite bussane» dei fyrste åra, må dette ha vore eit heilt spesielt og spennande prosjekt. Men no har det gått frå prosjekt til «tradisjon». Faren er at det snart blir ein «regel» som ikkje «kan» endrast.

Eg veit at fleire foreldre set spørsmålsteikn ved denne tur-praksisen, men dessverre tør ikkje alle vera opne om dette.

Mi meining er: La ungdomsskule-elevane få ei grundig innføring 2.verdskrig-historia, inkludert konsentrasjonsleir-tematikken. I tillegg til å ha dette som t.d. ei tema-veke, kan ein vitje Holocaust-senteret på Bygdøy. Ein kan også prøve å setje desse grusomhetane i perspektiv, ved å dra liner til dagens ekstremisme. Men å organisere ein 8 (?) dagars busstur til Polen og Tysklands nazi-leirar, synes eg er eit for omfattande prosjekt å gjennomføre for kvar einaste årskull.

Om eit år skal eg vera med eldste sonen min på denne turen. Det er eg viss på blir lærerikt. Kanskje blir også eg då overtydd om at dette er verdt denne heilt særlege innsatsen? Men den grad av betaling, dugnadsinnsats og økonomisk tap som Polenturane forutset, tenker eg uansett må vera i strid med gratisprinsippet i skulen.

Mvh

- Anders Kvåle Rue

Svartdalsvegen 111

N- 3841 Flatdal

Klubbmøte, onsdag 12.09.18

Klubben på Seljord Ungdomsskule har diskutert og kome med innspel til mailen me fekk tilsendt angåande endring av Polentur for 10.trinn i åra som kjem.

Me er alle her einige om at dette er ein tur skulen og kommunen burde fortsette å prioritere. På Seljord Ungdomsskule har det det siste året vore store utfordringar med rasisme og trakasering blant elevane. Det er og mykje negativ aktivitet rundt oss og ein aukande trend med nazistiske holdningar i samfunnet. Me meiner ein Polentur vil hjelpe elevane me har til å forstå kva verste utfall sånt kan ha, og endre holdningane deira. I tillegg så er det ein viktig del av verdshistoria som ein kan få eit innblikk i.

Me har forstått at det er ein del forvirring og tanakr rundt det å reise på Polentur. Mange meiner turen er dyr, og mange føler dei må stille opp med minst ein forelder per elev. Her er det ein del endringar som kan gjerast. Me har sett kor viktig det er med god informasjon så tidlig som mogleg. Mange foreldre ser på Polenturen som ein tur dei må bli med på. Men det er viktig for oss at de er klar over at det ikkje er noko krav om at ein må bli med. Det er valfritt. I utgangspunktet så er minstekravet for ein slik tur ein vokspen person på fire elevar. Det er og viktig å få fram at elevar, som av ein eller ana grunn vel å ikkje bli med, får eit godt opplegg her på skulen den aktuelle vika, med eit fordjupingsprosjekt med tilsvarande oppgåver som dei som er på turen får. Forarbeidet og etterarbeidet me gjør i forhold til turen er lik for alle. Me les bøkar, fordjupar oss i ulike aktuelle emne, ser filmar, skriv ulike tekstar og liknande. Dette er og ein prosess foreldre kan få eit betre innblikk i, om dei ynskjer det.

Når det kjem til dei ulike alternativa som skulle vurderast, så likar me ordninga slik ho er no. Men det er endringar som kan og burde gjerast. Me meiner at det bør være ei fast reiseramme, med ein minstepris og ei fast reiserute for alle 10.klassingane i årene framover. Det å velje hotell som ikkje ligg fult så sentralt, køyre buss heile vegen i staden for å ta Kielferga ein veg, og korte ned på varigheten på turen til sju dagar i staden for åtte er tiltak me føler kan hjelpe veldig når det kjem til det økonomiske. Det er i utgangspunktet ein foreldrestyrt tur, men me vil gjerne ha med ein lærar i planlegginga som har vore med på dette før, og om ingen kan så stiller Roar Slinde opp. Me synes det er viktig at skulen er med på banen i denne fasen, og vil då ha med ein representant i Polengruppa. Me tenker og at ein fast dugnadstid er å føretrekke. Korleis ein vel å bidra økonomisk i form for dugnad eller eigenfinansiering er opp til kvar enkelt. Men utgangspunktet skal være likt for alle.

Klubbmøte, onsdag 12.09.18

Det siste året har det kome nye elevar på skulen, i form av bla. flyktningar. Me føler det er viktig at det ligg nokon faste rammer for dei som kjem inn i skulen heilt på tampen og som då ikkje har fått sjansen til å ha vore med på dugnad, då dette er ein tur dei startar å planlegge allereie på barneskulen.

I tillegg til det som er nemnt over, er det viktig å få med at Polenturen er ein populær tur blant elevane. Den er lærerik, på meir enn eit plan. Me vil vise til gjesteinnlegg til Malin Tengren som blei skrive i VTB forgje vike, der ho forklarar kva turen gjer med elevane samt meininga si om ordninga. Den er verkeleg verdt å lesa. Me og ser kor samansveisa klassene blir på tvers av kvarandre. Me ser at elevar er saman med elevar dei ikkje har vore så mykje saman med tidigare. Dei blir kjend med kvarandre på ein ana måte og dei viser andre sider og kvaliteter me ikkje ser i klasserommet. Det er og ein fin avslutning på grunnskulen. Mange har gått i same klasse sidan barneskulen, og dei skal snart vidare på vidaregåande.

Med vennleg helsing

Seljord Ungdomsskule

Reis bakover. Tenk fremover.

PRISLISTE 2017

TILLEGGSBESTILLINGER

GJELDER T.O.M. 31.03.2018

Tillegg (med forbehold om ledig kapasitet)		Fra kr per person per natt
Hotell	Enkeltrom pr natt	390,-
	Dobbelrom pr natt	250,-
	Sentrumshotell tillegg pr natt i Krakow	250,-
	Sentrumshotell tillegg pr natt i Berlin	300,-
Ekstra måltider	Hard Rock Cafe, Berlin. Vinyl Meny	155,-
	Hard Rock Cafe, Krakow. Vinyl Meny	105,-
	Lunsj v/Stasifengselet Berlin	80,-
	Lunsj ved saltgruvene Krakow	70,-
	Lunsjpakker fra hotellet i Berlin	80,-
	Lunsjpakker fra hotellet i Krakow	70,-
Ferje	Enkeltlugar pr natt (Color Line Fantasy/Magic og Fjordline fra/til vestlandet, egne priser)	750,-
	Dobbeltlugar pr natt (Color Line Fantasy/Magic og Fjordline fra/til vestlandet, egne priser)	375,-
	Stena Line fra/til Göteborg – Kiel per strekning	u/20år 300,- o/20år kr 455,-
	Stena Line fra/til Karlskrona – Gdynia per strekning, fredag og lørdag kr. 300,-	150,-
	Color Line Magic/Fantasy fra/til Oslo – Kiel (variable priser etter sesong og etterspørsel)	-
Måltid på ferjer	Color Line Magic/Fantasy Lunch Buffet (kl 1330-1500) kr 253,- for alle o/16 år, barn u/16 år kr 134,-. Evening Buffet (kl 17-22) kr. 353,- for alle o/16 år, barn u/16 år kr.184,-	
	Color Line Magic/Fantasy Frokostbuffet kr. 139,- for alle o/16 år, barn u/16 år kr. 70,-	
	Frokostbuffet på SuperSpeed Color Line fra kr. 159,- for alle o/16 år, barn u/16 år fra kr. 80,-	
	Lunsjbuffet på SuperSpeed Color Line fra kr. 249,- for alle o/16 år, barn u/16 år fra kr. 125,- Kr. 40,- ekstra på sondager og i perioden 09.06.-21.08.	
	Super Speed, Voyager class (flystoler) kr 70,- for voksne og kr 35,- for barn.	
	Formiddagsbuffet Color Line Sandefjord - Strømstad fra kr. 149,- for alle o/16 år, barn u/16 år fra kr. 75,-	
	Andre ferger/måltider; be om tilbud	
Annet	Tropical Islands (inngang + lunsj): sønd.-fred. Kr 299,- p.p. / lørdag kr 399,- p.p. Park Wodny i Krakow (badeland) fra kr 75,- p.p.	
Ved bussreiser er alle priser gitt med utgangspunkt for turstart og stopp; Oslo sentrum eller Kristiansand Color Line Terminalen eller Larvik Color Line Terminalen. Ønsker man avreise fra andre steder; be om pris for ekstra kjøring.		
Buss	Avreise tur/retur Stavanger-Kristiansand pr buss inntil 49 passasjerer	7000,-
	Avreise/retur Gardermoen – Oslo (gjelder ved buss som kjører resten av program, pr buss inntil 49 passasjerer)	2300,-
	Andre hentepriser på forespørsel	

Hvite Busser AS tar forbehold om prisendringer som skyldes forhold som nye eller økende skatter, avgifter, valutakurser og lignende. www.hvitebusser.no/reisevilkar - www.hvitebusser.no/skolereiser

Reis bakover. Tenk fremover.

HVITE BUSSER ØNSKER VELKOMMEN TIL KUNNSKAPSREISE

I dette skrivet vil du finne en god del tips som du som kontaktperson må videreformidle til elever, lærere og andre voksne som skal være med på reisen.

Vi håper dette kan være til hjelp.

Gruppas kontaktperson er velkommen til å ta kontakt for spørsmål rundt reisen, om noe er uklart eller for innspill til forbedring av våre kunnskapsreiser, gjerne via e-post
hvitebusser@hvitebusser.no

Om dere tenker å blogge, ta bilder eller annet underveis er dere velkommen til å lenke dette til våre facebook sider på www.facebook.com/hvitebusser

Vedlagt følger:

1. Informasjon om matallergi og dietter
2. Regler og retningslinjer
3. Tips om for- og etterarbeid

Våre reisevilkår som må videreformidles av deg som kontaktperson til alle deltagere i din gruppe finner dere her <http://hvitebusser.no/reisevilkar>

På våre nettsider finner dere også gode råd til reisen www.hvitebusser.no/praktisk-informasjon

God reise!

Hilsen Hvite Busser

Februar 2016

Side 1 av 6

MATALLERGI OG DIETTER **UNDER REISEN MED HVITE BUSSER**

Spesifisering av alvorlige matallergier gjøres på rom- og lugarlisten.

Rom- og lugarlisten mottas sammen med bestillingsbekreftelsen og sendes i retur til HVITE BUSSER innen oppgitte frist, normalt 5 måneder før avreise.

De vanligste allergiene og diettene som vi videresender til spisesteder, hotell og ferjer er:

- Egg
- Melk/ laktose
- Vegetar
- Vegetar, kan spise fisk
- Cøliaki, Obs, det er lurt å ta med eget brød, da dette kan være vanskelig å få tak i på turen
- Spiser ikke svinekjøtt
- Halal ikke tilgjengelig, vi anbefaler vegetar

Dette er allergier/dietter vi har gitt beskjed om over lengre tid til våre leverandører så de fleste forstår hva disse innebærer.

Vi har også et felt hvor det står *Annet*. Dersom dere velger å skrive andre allergier her er det fint at dere sjekker at dette dreier seg om alvorlige matallergier, og at det er ingredienser som medfører at vedkommende må tilbys annen mat, ikke ingredienser som vedkommende lett kan identifisere og plukke ut av eksisterende mat (eks kiwi og epler fra fruktfat, rå paprika og tomat i salater osv).

Dette fordi det er språkbarrierer i kommunikasjonen mellom oss og enkelte spisesteder, og fordi vi må prioritere dem som ikke kan spise mat som serveres dersom enkelte ingredienser er tilstede.

Vi tilbyr å gi hotell, ferjer og spisesteder beskjed om alvorlige matallergier/dietter som en service for dere, men det er viktig å understreke er at vi dessverre aldri kan garantere spesialmat. Enhver må forsikre seg om at maten er trygg før den spises, da enhver har ansvar for egen helse underveis.

Det anbefales at man tar med litt nødproviant dersom en er avhengig av spesiell diett.

Bussens temareiseleder vil være behjelplig med å tilrettelegge underveis.

Dersom beskjed om allergier/dietter kommer senere enn ved innsendelse av lugar/romliste/ har vi dessverre begrenset mulighet til å ettersende informasjon til våre leverandører.

Det er viktig at denne informasjonen deles ut til samtlige deltakere.

**PRAKTISK INFORMASJON
GODE RÅD TIL REISEN****Allergier**

Se informasjon på side 2 i vedlegget.

App

Hvite Busser har en egen app med quiz som du kan finne i App Store.

Avbestilling

Se <http://www.hvitebusser.no/reisevilkar>

Bagasje

Pakk smart og ikke ta med mer enn du trenger; du skal selv bære bagen. Maksimum én per person. Husk å merke bagen, og sjekk før reisen at det ikke er feil med glidelås, lukke-/låsmekanismer osv. Ved flyreiser følges reglene til det aktuelle flyselskapet som benyttes.

Pakk alltid en overnatningsbag ved ferge overfarter, så kan resten stå i bussen under overfarten. I denne er det lurt å ha med medisiner, toalettsaker og klesskift som du trenger til morgeneten etter.

I de fleste busser er det begrenset med bagasjeplass og det er lettere å få plass til myke bager i stedet for harde kofferter.

Blomster

Det er vanlig at gruppen legger ned blomster på minnestedene i leirene. Deres reiseleder på reisen er behjelplig med å vise dere hvor man får kjøpt blomster. Evt. blomster betales av gruppen selv.

Mange av våre reisende velger også å lese et dikt ved minnestunden.

Bankkort

I de fleste byene er det minibankautomater. Det anbefales Visa eller Axept bankkort. Mange steder fungerer Visa Electron dårlig. Det samme gjelder for varekjøp i en del forretninger.

Elektrisitet

Som i Norge (220 V). Det gis ikke tilgang til lading av mobiler, laptop eller annet i bussene.

Filmer

Reiseleder fra Hvite Busser har med seg filmer og har eget opplegg for dette under reisen. Vi er meget restriktive på hvilke typer filmer som vises så gruppen trenger ikke å ha med egne DVD.

Foto

Det er tillatt å fotografere de aller fleste stedene vi besøker, men vis hensyn og nettvert! Noen steder må man betale et gebyr for å ta bilder eller filme. #hvitebusser

Helsetrygdkort

I tillegg til reiseforsikring bør du ha med deg Europeisk helsetrygdkort når du oppholder deg midlertidig i et annet EU-land eller Sveits. Kortet dokumenterer at du har rett til nødvendig helsehjelp på lik linje med oppholdslandets egne statsborgere. Du må i utgangspunktet være medlem i den norske folketrygden for å ha rett til kortet.

Europeisk helsetrygdkort er et plastkort på størrelse med et vanlig bankkort. Du bestiller kortet via www.helsenorge.no, hvor du også finner mer informasjon om hvem som har rett til kortet. Det kan ta inntil ti dager til kortet kommer til din postkasse.

Hittegods

Ta godt vare på pass, penger og verdisaker! Ikke gå fra koffert eller bag noe sted. Det er tilnærmet umulig å oppspore bortkomne gjenstander. Vi fraskriver oss ethvert ansvar for gjenglemt artikler.

Hoteller

Vi har valgt hotellene ut fra typen reiser, egnethet og pris. I storbyene kan avstanden fra hotellet til sentrum variere.

Vanligvis skjer innkvarteringen i flersengsrom med opptil fire senger på rommet; unntaksvise kan det være flere/færre. Singel/dobbeltsrom må bestilles særskilt. Dersom man ikke har spesifisert noe kan det skje at vi må blande voksne og elever på rom.

I likhet med her hjemme er det regler for når det skal være alminnelig ro på rom og i korridorer. Reiseleder opplyser om reglene på stedet, men det er vanlig med ro kl. 2200 på ferger og hoteller.

Internett

Det er ikke tilgang på internett på bussene. Noen av hotellene har tilgang til WIFI, men svært få og ofte må du betale for dette.

Mat

Måltidene som er satt opp i programmet er inkludert i turprisen, dersom ikke annet er spesifisert. Som regel serveres det vann til måltidene.

Medisiner

Dersom du er avhengig av å bruke medisiner, må du huske å ta med tilstrekkelig til reisen. Ditt lokale apotek kan gi deg nærmere informasjon om du behøver godkjennelse på å frakte dine medisiner over grenser. Dette må du framvise dersom du blir stanset i tollkontroll.

Mobiltelefon

Det er stort sett god dekning på mobiltelefonnettet. Bruk av mobiltelefon i utlandet er vanligvis dyrt og prisene kan variere mellom operatørene. Sjekk dekning, priser og vilkår der du har abonnementet.

HUSK! Mobiltelefon skal ikke brukes i konsentrasjonsleirene/på minnestedene eller steder der det er til sjenanse for andre.

Pass

Pass er et personlig reisedokument og den eneste identifikasjonen som er offisielt godkjent for norske statsborgere. Passet er ditt eget ansvar; sjekk at du har pass og at det er gyldig i god tid før reisen. Vi anbefaler at det tas kopi av passene før avreise og at gruppens leder sørger for å ha med kopiene.

Vi anbefaler at passet har en gyldighetstid på minst 3 mnd. fra du reiser inn i landet (maks. oppholdstid uten visum). Med kortere gyldighetstid kan du risikere å bli nektet innreise.

Norske statsborgere med norsk pass trenger ikke visum til de landene Hvite Busser har sine temareiser (se også under visum nedenfor).

Annен informasjon finnes også her:

<http://www.udi.no/Sentrale-tema/Reisedokumenter/Hvem-kan-fa-reisebevisutlendingspass/>

Penger

Det er fortsatt forskjellig valuta (se valuta) i flere av de europeiske landene. Veksling til lokal valuta må vanligvis skje underveis (se veksling). Tenk nøye gjennom hva du trenger av penger til måltider som ikke inngår i programmet, lommeopplag mv.

Reiseforsikring

Alle bør ha reiseforsikring som dekker sykdom, ulykke, ansvar og tap av eiendeler. Sjekk om familiens forsikringer har slik dekning. Du kan tegne en reiseforsikring for temareisen gjennom Hvite Busser (Europeiske reiseforsikring) dersom du ønsker det; det skjer ved innsending av navneliste med fødselsnummer (11 siffer) fra skolens/gruppens kontaktperson. All bestilling av reiseforsikring til oss skal skje gruppevis.

Skjema tilsendes kontaktperson samtidig med bestillingsbekreftelsen.

Reiseleder

På alle temareiser er det med temareiseleder fra Hvite Busser. Vår reiseleder er ansvarlig for gjennomføring av turen temamessig, hotellopphold, billetter osv. og har myndighet til å gi beskjeder og treffen tilslutninger underveis. Skolens/gruppens kontaktperson (leder) avklarer ev. spørsmål med reiselederen. Det er gruppens voksne som har ansvaret for ro og orden under reisen.

Rullestol

Informasjon om rullestol må vi ha samtidig som ved bestilling av reisen.

Be lederen/kontaktpersonen for gruppen ta kontakt med Hvite Busser i god tid. Enkelte rullestoler krever busser som er tilrettelagt og dette må vi bestille tidlig. Tilgjengeligheten på hotellene varierer og ikke alle steder er egnet for rullestolbrukere. Ved bruk av fly bør man også sjekke det praktiske ved bruk av rullestol.

Shopping

Det er fristende å handle på reisen, men husk at i de større byene er det stort sett dyrt. Elektronikk og merkevarer (eks. klær) får du til omrent samme pris hjemme. Lokale produkter finnes til rimelige priser i salgshaller og forretninger spesielt i Polen og Tsjekkia.

PRAKTISK INFORMASJON **REGLER OG RETNINGSLINJER**

På våre skolereiser har det vært etterspurt regler for reisen, og på bakgrunn av dette har vi laget noen regler og retningslinjer for hvordan vi ønsker at turen skal gjennomføres til beste for alle deltagere.

Tider

Det oppsatte reiseprogrammet er stramt og vi ber alle deltagere være på plass i bussen til avtalt tid.

Minnesteder/museer

I leire, minnesteder og museer skal det ikke brukes mobil.

Bruk av PC

PC og lignende utstyr som deltagere har med seg på reisen for å skrive evt. reiseblogg skal ikke benyttes under selve bussreisen. Dette setter vi som regel, da det har vist seg at disse benyttes til å se egne filmer og dataspill som virker forstyrrende på andre deltagere.

Alkohol

Alkoholholdig drikke og andre rusmidler er ikke tillatt benyttet i bussen. Reisen med Hvite Busser er en temareise hvor de fleste av våre deltagere er ungdom under 18 år, og vi ber derfor våre voksne deltagere å vise måtehold samt være gode forbilder.

Tatovering

Peering, tatovering og henna-tatovering. På grunn av risikoen for betennelse, infeksjoner og store allergiske reaksjoner anbefaler vi ingen å gjøre dette.

Hårfarging

Mange av våre reisende har fått store gebyrer fra hotellene på grunn av skader på tepper, sengetøy, håndklær o.a. på grunn av misfarging etter bruk av hårfarger på hotellrommet. Enkelte hoteller/ferger har satt ned forbud mot farging av håر på deres område. Vi anbefaler derfor at man som generell regel ikke foretar farging av håret på våre reiser.

Toll/pass

De reisende er selv ansvarlig for å sette seg inn de enkelte lands tollregler ved innreise, transfer og utreise. Mer informasjon kan man finne på: www.toll.no. Alle deltagere må ha med gyldig pass og evt. Schengen-visum. Mer informasjon kan man finne på disse sidene: www.europakommisjonen.no/tema/jai/schengen.htm

Skader på inventar/eksteriør

Dersom man oppdager feil/mangler eller ødeleggelsjer på hoteller, i bussen, lugaren eller andre steder, gi straks beskjed til temareiseleder eller sjåfør, helst like etter ankomst slik at det kan dokumenteres at skaden var der ved ankomst.

Skader og ødeleggelsjer belastes den eller de som er registrert på rommet/lugaren evt. bussen og må som hovedregel betales på stedet. For deres egen trygghet har vi laget et kontrollskjema for besiktigelse av bussen sammen med sjåfør og evt. reiseleder ved oppmøte første dag. Dette blir tilsendt kontaktperson og tas med på reisen.

Plasering i bussen

Det henstilles til foreldre som er med på tur at disse setter seg litt rundt i bussen sammen med elevene. Det kan være hyggelig, og bidrar også til nødvendig ro når reiseleder formidler tema, viser filmer og gir beskjeder mv.

God reise!

PRAKTISK INFORMASJON **FOR- OG ETTERARBEID**

For at våre deltagere skal få et best mulig utbytte av våre reiser, har Hvite Busser i samarbeid med en fagperson fra skoleverket, laget et undervisningsopplegg med bakgrunn i dagens læreplan.

Vi har hatt som utgangspunkt at de forskjellige oppgavene ikke skal skape merarbeid for verken elever eller lærere, men kunne settes inn i pensum og karakterfestes.

Reiser i skolens regi

For turer som gjennomføres med aktiv deltagelse fra skolens side, kan man naturligvis bruke det man finner nyttig i det foreslalte undervisningsopplegget. Det er mange oppgaver i skolen, og det er derfor hensiktsmessig å legge dette arbeidet inn i skolens årsplaner når man planlegger tur. Vi viser i den forbindelse til sitatene fra læreplanen og skissene til gjennomføring.

Mer om dette på <http://hvitebusser.no/om-hvite-busser/dokumentasjon>

Reiser i foreldrenes regi

En del turer arrangeres i sin helhet av foreldrene, og for denne kategorien er det også viktig å ha en ramme rundt det hele. Men selv om skolen og lærerne ikke er aktivt inne i opplegget, bør man prøve å få til et samarbeid om det faglig opplegget.

FIRE FORTELLINGER FRA **DET NORSKE HOLOCAUST**

Den 26. november 1942 gikk norsk politi til storaksjon mot norske jøder. Hundrevis av jødiske kvinner og barn ble arrestert, og sammen med mennene som var blitt arrestert en måned tidligere, deportert til Auschwitz. Dette tegneseriealbumet handler om hva som skjedde rundt denne datoan. Fire norske jøder, som den gang var barn eller ungdommer, forteller om hva de opplevde. Tre av dem klarte å flykte, én overlevde to og et halvt års helvete i Auschwitz og Buchenwald. Det handler om alminnelige mennesker som blir ofre for et brutal system og en umenneskelig ideologi, om de som arbeider for systemet og om de som risikerer livet for å hjelpe ofrene.

Ved å videreselge dette tegneseriealbumet kan klassen din tjene inn noen kroner til reisen. Klasser som har bestilt tur med Hvite busser kan kjøpe heftene for kr. 50,- pr stk. og videreselge for kr. 100,- pr stk.

Pris pr. stk. ved kjøp av 50 eksemplarer eller flere KR. 50,-.

Sendes fraktfritt til skoler.

Bestilles hos:

hvitebusser@hvitebusser.no

Merk e-post med hefte 26. november samt bestillingsnummer for deres reise.

Grunnpris v. min.	Book. nr	antall i buss	Gruppe/skolenavn	Kontaktperson	Telefon	E-post
	7120	kr 6 998	60 Seljord ungd. Skole	v/ Roar Slinde	91777242	roar.slinde@seljord.kommune.no

NB! Dette er kopi av programmet fra 2017 og man ønsker for 2019 det samme. Pr dato er ikke alt dette bekreftet, men sendes kunden slik at de kan se programforslaget. Utreise lørdag 21. sept. retur onsdag lørdag 28. sept. eller fredag 27. sept. 2019. Hvite Busser bestiller opp begge avganger.

Tur nr.: 190904 Avreisedato: 21.09.2019 Retur: 29.09.2019
Temareiseleder: **ø. Solveig Ellingsen** Buss m/sjåfør: **ø. dbl dekker**

1. dag: lørdag 21.09.2019

kl 05:00 Avreise fra Seljord ung.skole. Tillegg i pris, forhåndsbetales til Hvite Busser.
Ferje Sandefjord - Strømstad, ingen måltid inkludert.
kl 13.30 Felles lunsj på restaurant Bjørkäng
kl 21.00 Ønsker avgang med ferje fra Karlskrona i Sverige. Felles kveldsmat ombord.
Kveldsmat tillegg i pris for alle over 16 år, forhåndsbetales til Hvite Busser.

2. dag: søndag 22.09.2019

kl 07.30 Ankomst Gdynia i Polen. Felles frokost ombord før ankomst.
kl 12.00 Felles lunsj på Hotel 500 i Strykow (AT)
Adr: ul. Warszawska - Smolice 1, 95-010 Strykow, tlf: +48 42 719 99 50

Felles middag og overnatting på: **ønsker Hotell Campanile**
Adresse: *Ul SW Tomasza 34, 31-023 Krakow, tlf: 0048 12 424 26 00*

www.campanile-cracovie.pl

3. dag: mandag 23.09.2019

Felles frokost før avreise til Museum Auschwitz i Oswiecim.
Felles omvisning i leirmuseum Auschwitz med lokalguide.
Felles middag på restaurant By Museum Auschwitz. Lunsjpakker utleveres av reiseleder underveis.
Tlf: +48 33 843 26 32 (restaurant)/+48 660 645 291 (Joanna) +48 666 884 508 (Iwona)
Avreise med bussen til Auschwitz-Birkenau for omvisning med lokalguide.

Overnatting på **ønsker Hotell Campanile**

4. dag: tirsdag 24.09.2019

Felles frokost. Bytur, oppleve Krakow og spasere på Markedsplassen. Mat på egen hånd, ikke inkl. i turprisen.
Gruppen ønsker ikke folklore m/middag og ordner mat på egenhånd.
Prøv gjerne et av de mange lokale spisestedene i området rundt Markedsplassen.

Overnatting på **ønsker Hotell Campanile**

5. dag: onsdag 25.09.2019

Felles frokost og utsjekking før avreise til Saltgruvene i Wieliczka.
Guidet omvisning i Saltgruvene med lokalguide, ca. 2,5 time.
Etter Saltgruvene kjører vi til Berlin. Mat på egenhånd underveis. (Ikke inkl.)

Felles middag og overnatting på: **ønsker Hotell Landmark eco**

www.hotel-landmark.de

Adresse: *Gervinusstr. 24, 10629 Berlin, tlf: 0049303279970*

6. dag: torsdag 26.09.2019

Felles frokost før avreise til Berlin by og sightseeing med bussen. Gruppen har ønske om stopp på Checkpoint Charlie.
Dette kan avtales med reiseleder og sjåfør underveis på tur.
Lunsj på egen hånd, ikke inkludert.

Felles middag og overnatting på: **ønsker Hotell Landmark eco**

7. dag: fredag 27.09.2019

Felles frokost før utsjekking og avreise til Sachsenhausen.

kl 09.30 Besøk i leirmuseet Sachsenhausen for ca. 3 timers omvisning med reiseleder fra Hvite Busser.

kl 12.45 Felles lunsj på restaurant Remus

kl 14.45 Ca. ankomst kvinne-leirmuseet Ravensbrück for ca. 2,5 timer omvisning med reiseleder fra Hvite Busser.

kl 19.00 Felles middag på Van Der Valk Hamburg-Wittenburg før avreise til hotellet.

Adr: Zur Winterwelt 1, 19243 Wittenburg, tlf: +49388522340

www.vandervalk.de

Overnatting på: **ønsker Hotel Steigenberger Conti Hansa**

<http://de.steigenberger.com/Kiel/Steigenberger-Conti-Hansa>

Adresse: *Schloßgarten 7, 24103 Kiel, Germany, tlf: +49 431 51150*

8. dag: lørdag 28.09.2019

kl 08.00 Felles frokost og utsjekking.

kl 12.00 Fremmøte og innsjekk Kiel.

kl 14.00 Ønsker avgang med Color Line fra Kiel. Orienteringsmøte om bord for alle.

www.colorline.no

Middag på Grand Buffet, ikke inkl., forhåndsbetales til Hvite Busser.

9. dag: søndag 29.09.2019

kl 10.00 Ankomst Hjortneskaia Oslo. Frokost, tillegg i pris for alle over 16 år. Forhåndsbetales til Hvite Busser.

Videre til skolen etter avtale.

Vi forbeholder oss retten til forandring i programmet inkl. bytte av hotell, buss, reiseleder, ferje og klokkeslett i løpet av turen.

Hvite Busser AS, Ferjegata 1, 3921 Porsgrunn. Tlf. +47-35933110 Fax: +47-35933111

hvitebusser@hvitebusser.no www.hvitebusser.no Org.no. NO 980535150

Reis bakover. Tenk fremover.

Turnr og skolenavn:

Følgende kan forhåndsbestilles og betales til Hvite Busser:

(Med forbehold om ledig kapasitet.)

Vennligst fyll ut antall voksne og barn (hele gruppen må bestille det samme).

(Barnepris gjelder til og med det året de fyller 16 år.)

Sentrumshotell, **må bestilles ved bestilling av turen.**

Busstransport til/fra skolen.

Krakow:

Enkel lunsj på Halit v/saltgruvene,

Hard Rock Cafe

Middag i byen på restaurant, meny og pris må innhentes

Middag hotellet

Lunsjpakke fra hotellet

Berlin:

Hard Rock Cafe

Pasta lunsj på hotel Kolumbus v/Stasifengselet

Lunsjpakke fra hotellet

Guidet omvisning i Stasifengselet.

For reiser med Color Line SuperSpeed fra Kristiansand eller Larvik:

Frokostbuffet

Lunsjbuffé

Stol på Voyager Class Tilgang til TV

Andre måltider som kan forhåndsbestilles på Color Line SuperSpeed:

Frokosttallerken, med 1 rundstykke, bacon, bønner, eggerøre og stekte poteter

1 stk pizzaslice og 1 mineralvann

Hamburger, salat og pommesfrites

Baguette med ost og skinke

Mat Colorline Sandefjord/Strømstad:

Frokostbuffet

Formiddagsbuffet

Lunsjbuffet

Kveldsbuffet

Tilleggsbestilling bør skje ved bestilling av reisen, senest 5 måneder før avreise,

Helst så fort som mulig slik at vi har større mulighet til å få plass. ☺

Voksne:	Barn:

Tips til økonomikomiteen – salg av produkter

På skolereiser er innsamlede dugnadspenger ofte et viktig grunnlag for finansieringen av reisen. Det er mange måter klassen kan drive slikt dugnadsarbeid på, og ofte har lokalmiljøet gode tradisjoner for dette som går i arv.

Vi har mange eksempler på at klasser samler nok midler til å dekke hele reisen. Det er utrolig hva man kan få til om man gjør en målrettet innsats på dette området, og Hvite Busser gir gjerne råd!

Salg av produkter

Salg av produkter gir ofte store bidrag til en klassesutur. Kundene er ofte familie, venner, kolleger, naboer og man kan være tilstede på lokale tilstelninger hvor folk ferdes. Sosiale medier er også en nyttig kanal til dette formålet.

Sjekk ut disse tre aktørene:

NORSK DUGNAD

<http://norskdugnad.no/>

«Vi tilbyr skoleklasser en enkel og trygg måte å tjene penger på sin dugnad. Vi skreddersyr og organiserer salgsprosessen sammen med dere. Ta kontakt for dugnadshjelp i dag!»

<http://dugnadslys.no/>

Oppnå dine drømmer ved hjelp av Dugnadslys! Vårt konsept er salg av stearinlys og fakler, av høy kvalitet, som brukes året rundt i de fleste hjem. Dugnadslysene kommer i ulike, lett håndterbare, forpakninger eller paller. Dugnadslysene er lettsolgte og gunstig priset, allikevel gir de elevene mulighet for å tjene penger til turen med de Hvite bussene. Besøk oss på vår hjemmeside www.dugnadslys.no

<https://www.explendo.no/hjem>

Explendo tilbyr alle klasser, nyttige og lettsolgte produkter som trengs i alle hjem. Produktene selges gjennom de enkelte klasser sin egen tilpassete nettbutikk. Halvparten av salgsinntektene går tilbake til å dekke din egenandel.
Ingen:
- Utlegg
- Risiko
- Varelager
- 50 % fortjeneste

Seljord kommune

Arkiv: 150
Saksnr.: 2018/1637-1
Sakshand.: Frid Berge
Direkte tlf.: 35065152
Dato: 28.10.2018

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Kommunestyret	69/18	08.11.2018

Rullering kommuneplanens handlingsprogram 2019 - 2022

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Forslag til handlingsprogram 2019 -2022

Saksutgreiing:

Kommuneplanen sin handlingsdel med handlingsprogram, budsjett og økonomiplan er Seljord kommune sitt plan- og budsjettinstrument som rullerast årleg. I Seljord blir desse dokumenta samla kalla Gul bok. Framlegg til handlingsprogrammet blir lagt fram for politisk handsaming fyre offentleg ettersyn i ein månad.

Framlegg til handlingsprogram for perioden 2019 - 2022 er ei rullering av vedteken handlingprogram som blei utarbeida i fjar i samband med Seljord kommunes vedtekne samfunnsplan 2017 - 2029. Fjarårets handlingsprogram hadde høge ambisjonar og kan kunn realiserast med nye investeringar og auka driftsmidlar. Fjarårets budsjettvedtak er såleis ikkje harmonisert med handlingsprogrammet ambisjonar. Tiltaka som ligg i handlingsdelen er kopla til samfunnsdelens mål og strategi, og det er under kolonne ansvar satt anten RM (Rådmann), K-styret eller både, avhengig om tiltaket er finansiert/realisert innanfor normal drift, treng ytterlegare finansiering, eventuelt justering av dagens drift.

Det er i rullering av handlingsprogrammet blitt gjort eit forsøk på å flytte tiltak som krev anten høg investering eller auke i driftsmidlar ut i neste økonomiplanperiode. Dette kjem fram i ny kolonne som er kalla rullering ny periode. Nye tiltak står i kursiv.

Det er ikkje teke omsyn til om det finns drift- og investeringsmidlar for å realisere alle tiltak i neste økonomiplanperioden 2023 - 2026. Tiltaka syner ynskja fokus og kva for hovudtiltak ein ser moglegheit for a realisere innafor ein 12 års periode, når ein skal sikte mot å nå overordna mål og strategiar i kommuneplanens samfunnsdel.

Framlegg til handlingsprogram vil bli supplert med, og eventuelt endra i tråd med framlegg til budsjett og gul bok, slik at kommunestyret i desember vedtek eit dokument (Gul Bok).

Rådmannen si tilråding:

Rådmann rår kommunestyret til å leggje rådmannens framlegg til Samfunnsdelens handlingsprogram 2019 - 2022, ut til offentleg ettersyn i 30 dagar jamfør PBL § 11.4.

Utskrift til:

Handlingsprogram til samfunnsdelen av kommuneplan,

Seljord kommune for perioden 2019 - 2022

Hovudtema 1, Seljord i vekst

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	tidsramme	Rullering ny periode
1.1 Seljord skal vere ein attraktiv kommune for næringsliv, slik at tal på arbeidsplassar får ein ekstra vekst på 20 pr. år.	1.1.1 eit variert, attraktivt og konkurransedyktig handelssenter med næringer som også styrker tettstaden, spesielt med vekt på verdiskaping i handel og service	1.1.1.1 Samarbeide tett med Seljord næringslag i utvikling av ulike sentrumssatsingar	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	1.1.2 utvikling av basisnæringer som kompletterer eksisterande næring og som er framtidsfokusert og klimavennlig	1.1.2.1 Fylgje opp satsing på samarbeidet/ pilot om utvikling av betre miljøteknisk vatn og avløpshandtering på Århusmoen i samarbeid med Telemark Technologies. 1.1.2.2 Fylgje opp næringsetableringar på Århusmoen og i Nordbygdi 1.1.2.3 Samarbeide/tilretteleggje for pilotprosjekt for utvikling av nye metodar for produksjon av massivtre 1.1.2.4 Kommunen skal spisse sin innsats når det gjeld utvikling av basisnæringer, dette for å	RM RM K-styret	2018-2020 2018-2019 2018-2021	2019-2020 Kontinuerleg Avslutta 2019-2022

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	tidsramme	Rullering ny periode
		få best mogeleg kraft i sin innsats i bruk av næringsfond og anna stønad til næringsdrivande			
1.2 Seljord skal vere ein attraktiv kommune å bu i og flytte til, slik at det blir 100 ekstra til flyttarar fram til 2030.	<p>1.2.1 utvikle infrastruktur og areal for attraktive bustadområde og for nyetablering og vidareutvikling av næringslivet i kommunen</p>	<p>1.2.1.1 Stimulere til god framdrift av private reguleringsplanar for nye tomter og leilegheiter</p> <p>1.2.1.2 Vurdere konsekvensar av nye lokaliteter for kommunehus,</p> <p>1.2.1.3 Deltaking i program for fortetting med kvalitet i Telemark 2018- I9</p> <p>1.2.1.4 Gjennom kommunens arealplanlegging, syte for at det er tilstrekkeleg med attraktive næringsareal i kommunen,</p> <p>1.2.1.5 I samarbeid med private, syte for at det til ein kvar tid er attraktive næringslokale i kommunen</p>	RM RM/K-styret RM RM/K-styret RM/K-styret	Kontinuerleg 2018 2018-2019 Ved rulling Kontinuerleg	Kontinuerleg 2019 2019 2020 Kontinuerleg
	<p>1.2.2 ei bustadutvikling som skal oppretthalde og utvikle bustadareal generelt og leggje til rette for fortetting i pressområda spesielt, og som best mogleg forvaltar arealbruken i område med offentlege og private teneste- og servicetilbod</p>	<p>1.2.2.1 Vurdere meir myndighets utøving frå kommunen i reguleringsplanarbeid for å få sanert falleferdige hus.</p> <p>1.2.2.2 Bruke utbyggingsavtaler som verktøy for å sikre bygging av mindre leilegheiter i sentrum</p> <p>1.2.2.3 Utgreie ulike måtar å organisere kommunens eigedomsmasse med mål om</p>	RM/K-styret RM/K-styret RM	Kontinuerleg Kontinuerleg 2019	Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvareleg/ politisk handsaming	tidsramme	Rullering ny periode
		<i>ei langsiktig og forsvarleg eigedomsforvaltning.</i>			
1.3 Seljord kommune skal vere ein attraktiv arbeidsplass, ein positiv pådrivar for næringsutvikling og auka regional satsing og samarbeid.	1.3.1 samarbeid med nabokommunar for å styrke regionen, samt delta aktivt i regionale samarbeidsorgan med prioritet på tydeleg samfunnsutvikling	1.3.1.1 Delta i interkommunale prosjekt og anna samarbeid, som er relevante i høve til målsetjinga 1.3.1.2 Få på plass ein overordna strategi for digitalisering. 1.3.1.3 Delta i felles digitaliseringsstyre 1.3.1.4 Delta i interkommunalt samarbeid innan skatt og innkrevjing 1.3.1.5 Utgreie interkommunalt samarbeid innan innkjøp 1.3.1.6 Ferdigstille kompetanseplan for Seljord kommune 1.3.1.7 Delta i KS-BTV-prosjektet "Nytt blikk" mot ein heiltidskultur i Seljord kommune 1.3.1.8 Bidra til god organisering, samarbeid og nettverk for regional vekst i saman med næringssjefskollegiet i Vest Telemark der fokus er å skape samarbeidskultur og optimisme 1.3.1.9 Revidere kommuneavtala med Telemark fylkeskommune 1.3.1.10 Vurdere meir bruk av forpliktande partnarskapsavtalar for å få styrka samarbeid i regionen 1.3.1.11 Delta i forpliktande	RM/K-styret RM/K-styret RM RM RM/K-styret RM RM RM/K-styret K-styret K-styret RM	Kontinuerleg 2018 2018 2018 2018 2018 2018 Kontinuerleg 2018 Kontinuerleg 2020 Kontinuerleg / ved rullering av avtalar 2019	

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	tidsramme	Rullering ny periode
		<i>kompetansesamarbeid mellom kommunane i VT, fylkesmannen og USN.</i>			
	1.3.2 Møtestad Seljord, slik at kommunen saman med turist- og handelsnæringane utviklar rolla og legg til rette som det godt vertskap for besökande	1.3.2.1 Vere aktiv part i å følgje opp tiltak og sikre samhandling mellom aktørane i Møtestad Seljord 1.3.2.2 Vidare satsing på vertskapskurs for dei som driv i besøksnæringar 1.3.2.3 Vurdere etablering av eit servicetorg ved merkantil avdeling på kommunehuset	RM RM RM/K-styret	Kontinuerleg Kontinuerleg 2018	Kontinuerleg Kontinuerleg 2019
	1.3.3 å leggje til rette for fleire statlege arbeidsplassar til kommunen og regionen	1.3.3.1 I samarbeid med Vest Telemark rådet, sjå på korleis fleirkjernestrukturen i Vest Telemark kan vere eit fortrinn for å sikre statlege arbeidsplassar i kommunar og regionen	RM/K-styret	2019	2019
	1.3.4 å leggje til rette for eit næringshagemiljø som supplerer næringsliv og andre aktørar i kommunen og regionen	1.3.4.1 Fylgje opp tidlegare kommunale vedtak gjennom regelmessige møte og rapportering, samarbeide om konkrete prosjekt 1.3.4.2 Syte for at det er gode rutinar for rettleiing og rådgjeving mellom verkemiddelapparatet hjå kommune og næringshagemiljøet	RM RM	Kontinuerleg Kontinuerleg	Kontinuerleg Kontinuerleg

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvareleg/ politisk handsaming	tidsramme	Rullering ny periode
		1.3.4.3 Vurdere å gje økonomisk bistand dersom ein ser at dette er naudsynt 1.3.4.4 Sikre at næringshagane yter bistand for å sikre meir innovasjon og kompetanseutvikling innafor eksisterande bedrifter	K-styret RM/K-styret	2018 Kontinuerleg	2023-2026 Kontinuerleg
	1.3.5 å legge til rette for gründerverksemder og innovasjon innanfor bransjar som til dømes miljøteknologi, vasskraft, kreative næringar, lokalmat og foredlingsliner	1.3.5.1 For å minske risiko og stimulere til vekst innafor desse bransjane skal kommunens næringsfondsmidlar prioriterast bruk til dette	K-styret	2019	2019
	1.3.6 ein kommuneadministrasjon som tek sikte på effektivitet og som bidrar til samarbeidskultur og optimisme i eigen organisasjon	1.3.6.1 Auke administrasjonsressursen ved alle skulane og halde fram med gjeldande leiarstruktur i skule og bhg 1.3.6.2 Utarbeide gode rutinar for publikumsmottak med fokus på rask og effektiv behandling av spørsmål 1.3.6.3 Auka bruk av digitale verktøy 1.3.6.4 Utarbeide plan for utvide delegasjon/ kompetanseheving frå kommunalsjef til avdelingsleiarnivå	K-styret RM RM	2018 2018 2018 - 2021 2018	Utgår Ferdig Kontinuerleg Ferdig
	1.3.7 ein kommune der folkevalte og administrasjon saman utgjer eit sterkt fagmiljø som er tufta på tillit og som oppfattast samstemt og samarbeidsvillig i møte med	1.3.7.1 Vurdere å leige nye lokalar for kommuneadministrasjonen. Sjå på arealformål jamfør vedteken KDP for Seljord sentrum	K-styret	2018	2019

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvareleg/ politisk handsaming	tidsramme	Rullering ny periode
	næringsliv, friviljuge organisasjonar og innbyggjarar				
	1.3.8 aktiv bruk av digitale og sosiale media for å få fram bodskap om at Seljord er ein god stad å bu, besøke og etablere næring	1.3.8.1 Vurdere bruk av heimesida til kommunen utifrå ein overordna digital strategi 1.3.8.2 Vurdere nytt prosjekt for å fremje sal av gardsbruk 1.3.8.3 Aktivt arbeid for utvikling av breiband og mobilnett for heile kommunen	RM K-styret RM/K-styret	2018 2019 Kontinuerleg	2019 2023-2026 Kontinuerleg
	1.3.9 å skape nye attraksjonar og tilbod som bygger opp under visjonen Seljord – det gode vertskap	1.3.9.1 Utarbeide kommunikasjons- og mediestrategi som byggjer opp under visjonen Seljord –det gode vertskap 1.3.9.2 Arbeide aktivt for å økonomisk realisere fullføring av "bygdetråkk" (turvegen med tilhøyrande aktivitetsområde)	K-styret K-styret	2018 2018-2021	2019 2023-2026
	1.3.10 arbeide for at strategiane i denne kommuneplanen vert konkretisert og utdjupa gjennom kommuneplanen sin arealdel, og dannar grunnlaget for sektorplanar og tematiske planar.	1.3.10.1 Deltaking i nettverk/prosjekt "kunnskapsbasert strategisk planlegging" i regi av Telemarkforskning 1.3.10.2 Få på plass KDP for skule og oppvekst og for helse –og omsorg	RM RM	2018 2018	2019 2019

Hovudtema 2, Det gode livsløp i Seljord

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
2.1 Seljord skal tilby gode barnehagar og skular	2.1.1 engasjerte og kompetente tilsette som skal vere delaktige i utvikling av gode oppvekstvilkår for born og unge i kommunen	2.1.1.1 Tilsette i grunnskulen skal få tilbod om deltaking i den statlege vidareutdanningsordninga 2.1.1.2 Leiarar i barnehage og skule skal få tilbod om deltaking i relevant leiarutdanning 2.1.1.3 Tilsette i barnehage og skule skal få tilbod om relevant vidareutdanning og etterutdanning, jf. lokal kompetanseplan	RM/K-styret RM/K-styret RM/K-styret	2018 2018 2018	2020 (Vidareført i St.prp.1 KD) 2019 2019
	2.1.2 ein skule med godt læringsmiljø og høg kvalitet på bygg og uteområde	2.1.2.1 Vidareutvikle skulemattilbodet med omsyn til kvalitet og	RM/K-styret	2018-2019	2023-2026

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		<p>lokalitet. Vurdere skulematordning ved alle skulane frå og med hausten 2018.</p> <p>2.1.2.2 Gjennomføre naudsynte tiltak og godkjenne skulane etter forskrift om miljøretta helsevern i skule og bhg</p> <p>2.1.2.3 Sikre elevar og tilsette eit arbeidsmiljø i samsvar med lov og forskrift.</p> <p>2.1.2.4 Arbeide for meir fysisk aktivitet og kosthald i skulekvardagen: - "Liv og røre" (TFK satsing på fysisk aktivitet/kosthald) - samarbeid med "den økologiske hagen" i sentrum.</p> <p>2.1.2.5 Innføring av fem dagar skule for alle elevar frå hausten 2018, samt vurdere innhald og organisering av skuledagen til beste for elevane sitt faglege og sosiale læringsutbytte.</p> <p>2.1.2.6 Utarbeide digital strategiplan for sektoren og ta i bruk nye digitale verktøy i skule og bhg.</p> <p>2.1.2.7 Utvide samarbeidet med skulehelsetenesta slik at tenesta får ein sterkare førebyggande funksjon.</p> <p>2.1.2.8 Tilpassa opplæring skal vere eit grunnleggande prinsipp for</p>	RM/K-styret RM/K-styret RM K-styret RM/K-styret K-styret RM	2018 2018 - 2020 2018 2018 2018 2018 2018	2020 2021 2019 2019 Ferdig 2019 Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		<p>heile opplæringa.</p> <p>2.1.2.9 Elevane skal gjennom arbeid med entreprenørskap utvikle metodekompetanse for å få til nytenking, setje eigne idear om til røynsle, utnytte lokale ressursar og sjølv bli ein ressurs i samfunn-, kultur og arbeidsliv i lokalmiljøet sitt.</p> <p>2.1.2.10 Det skal vere eit særskilt fokus på samarbeid mellom SFO ved Flatdal skule og Seljord barneskule</p>	RM	2018	2019
	2.1.3 kvalitet og kompetanse i barnehagen med god pedagogettleik	<p>2.1.3.1 Sikre at lokal bemanningsnorm for barnehagane gjeld heile barnehagedagen.</p> <p>2.1.3.2 Vurdere ekstra ressursar til matservering i barnehagane</p> <p>2.1.3.3 Vidareføre rettleiing av tilsette i barnehagane i Seljord og delta i fagleg samarbeid om rettleiing i region VT.</p> <p>2.1.3.4 Lokal Rammeplan må reviderast i tråd med ny nasjonal Rammeplan og endringar i Lokalsamfunnet</p> <p>2.1.3.5 Vidareutvikle rutinar for overgangar mellom barnehage- skule og mellom barnetrinn og ungdomstrinn.</p>	K-styret RM/K-styret RM RM RM	2018-2021 2018-2021 2018-2021 2018-2019 2018-2019	2023-2026 2023-2026 Kontinuerleg 2019 2019
	2.1.4 tidleg innsats for born i førskulealder og skulealder	2.1.4.1 Alle skulane skal vere dysleksivennlege skular frå	RM	2018	2020

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		hausten 2018 2.1.4.2 Barneskulane skal ha særskilt fokus på metodikk, organisering og ressursinnsats på 1. til 4. trinn 2.1.4.3 Kommunen skal ta i bruk lesesenteret sin nasjonale satsing "Språkløyper" i barnehage og skulen.	RM RM	2018-2021 2018-2019	2021 Ferdig
2.2 Seljord skal tilby gode helse- og omsorgstenester	2.2.1 at samordning av tenester og brukarfokus står sentralt i kommunen sin tenestestrategi	2.2.1.1 <i>Etablere rutinar for brukarinvolvering for alle tenesteområda innan helse og omsorg</i> 2.2.1.2 Jamlege brukarundersøkingar	RM K-styret	2018 2019	2019 2019
	2.2.2 nært samarbeid/samhandling med regionale og statlege institusjonar og kompetansemiljø	2.2.2.1 Videreføre den interkommunale organiseringa i VT kring samhandlingsreforma 2.2.2.2 Vurdere nærmare moglegheiter for interkommunalt samarbeid i VT om heildøgns bustadløysingar kring brukarar/pasientar med psykiske lidingar/ rusproblem	RM RM	Kontinuerleg 2018	Kontinuerleg 2019
	2.2.3 å leggje til rette for at eldre, sjuke og funksjonshemma får høve til å bu lengst mogleg i eigen heim, eller i ein tilpassa bustad	2.2.3.1 Auke tal på konsultasjonar av lege heime hjå pasienten m.a. i samarbeid med heimenesta 2.2.3.2 Kartlegge ernæringsstatus for brukarane av omsorgstenesta. 2.2.3.3 <i>Innføre og ta i bruk tryggleiksskapande</i>	RM RM RM/K-styret	2019 2018 2019	2019 2019 2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		<i>velferdsteknologi</i> 2.2.3.4 <i>Etablere kvardagsrehabilitering</i> 2.2.3.5 <i>Etablere korttidsplassar i institusjon med fokus på avklaring, kartlegging, rehabilitering og habilitering</i>	RM/K-styret RM/K-styret		2019 2019
	2.2.4 å dimensjonere helse- og omsorgstenestene i takt med utviklinga lokalt og samfunnet forøvrig	2.2.4.1 Etablere inntil 4 nye plassar for heildøgns omsorg /rehabilitering i omsorgsbustad ved Nesbukti 2.2.4.2 Greie ut alternative løysingar for nytt dagsenter for brukarane innan avdeling for psykisk helse/rus samt kontrolløysingar for dei tilsette 2.2.4.3 Førebu innføring av beredskaps-/heimevaktordning for sjukepleiar på natt ved legevakta	K-styret RM/K-styret RM	2018 2019 2018/2019	2023-2026 2023-2026 2019
	2.2.5 bidra til tidleg oppdaging av demens, med tilrettelegging av individuelt retta tiltak til den demente og dei pårørande	2.2.5.1 Fortsette arbeidet med å bygge opp kommunens demensteam med 20 % stillingsressurs 2.2.5.2 Starte pårørandeskule/ samlingar for pårørande	K-styret RM	2018/2019 2019	2023-2026 2019
	2.2.6 velferdsteknologi i utviklingen av helse- og omsorgstenestene	2.2.6.1 Utvikle eit heilskapleg tilbod slik at fleire kan bu lengre heime i eige hus 2.2.6.2 Delta i samarbeid i VT og i fylket/regionen om	K-styret K-styret	2020 2018/2019	2020 2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		<p>kompetansebygging og val av/ innkjøp av teknologi/utstyr</p> <p>2.2.6.3 Inngå i eit samarbeid i fylket/regionen om etablering av velferdsteknologisk responsenter.</p>	RM	2018/2019	2019
2.3 Seljord skal leggje til rette for meiningsfulle kultur- og fritidsaktivitetar for alle.	<p>2.3.1 At folkehelseperspektivet og universell utforming ligg til grunn i all planlegging og ved gjennomføring av nærmiljøtiltak og på offentlege møteplassar. Det gjeld til dømes teleslynge for hørselshemma og god markering og ledelinjer for svaksynte</p> <p>2.3.2 å legge til rette for eit variert og kvalitativt kulturtildob som gir innbyggjarane moglegheit for deltaking og oppleving gjennom heile livsløpet</p>	<p>2.3.1.1 Søkje om midlar for å gjennomføre UU utbygging av heile turvegen "Bygdetråkk"</p> <p>2.3.2.1 Planleggje for nytt badeanlegg i Seljord sentrum. Føremål med nytt badeanlegg må vere å sikre tilstrekkeleg og god symjeopplæring</p> <p>2.3.2.2 Vurdere på nytt å opprette Frisklivsentral på Granvin i tilknytting til Sterke-Nils senteret. Viktig å gje eit heilskapleg og godt helsetilbod i alle aldrar</p> <p>2.3.2.3 Vurdere ulike tiltak for auka sosial aktivitet og kontakt for dei som bur på institusjon/omsorgsbustad i kommunen m.a. i samarbeid med frivillige organisasjonar.</p> <p>2.3.2.4 I tillegg til kommunenesenteret,</p>	RM/K-styret RM RM RM	Ferdig innan 2021 2021 2019 2018	2023-2026 2023-2026 2023 2020 Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		skal det fokuserast på gode trivselstilbod i alle grender			
	2.3.3 å syte for at utviklinga av kulturtilbodet skjer gjennom samarbeid med frivillige, med lokale organisasjonar, næringsliv og kulturskulen med tanke på opplevingar, aktivitet, inkludering og førebygging	<p>2.3.3.1 Sikre at aktuelle lag og foreiningar er kjent med kommunale søknadsprosessar</p> <p>2.3.3.2 Aktivt informere frivillige om tilskottsordningar- Gåvestiftningar, legat og aktuelle fond</p> <p>2.3.3.3 Kulturskulen skal arbeide for at barn og ungdom i Seljord får møte fleire ulike kulturuttrykk/tilbod enn i dag slik at dei kan utvikle skapande evner og anlegg</p> <p>2.3.3.4 Kulturskulen skal samarbeide med lokale musikarar, lag og korps til beste for kulturlivet i Seljord.</p> <p>2.3.3.5 Kulturskulen skal vurdera om dei kan levera lokal del av DKS-tilbodet.</p> <p>2.3.3.6 Søkje å etablere transport- og ledsagerordningar til/frå kulturaktivitetar i samarbeid med frivillige organisasjonar for dei som treng det</p> <p>2.3.3.7 Søkje å etablere besøksordningar i samarbeid med frivillige organisasjonar for eldre og sjuke som bur heime eller på sjukeheim</p>	RM RM RM/K-styret RM RM/K-styret RM RM	Kontinuerleg Kontinuerleg 2018/2021 2018/2021 2018/2022 2018/2022 2018	Kontinuerleg Kontinuerleg 2023-2026 2018/2022 2023-2026 2023-2026 2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		2.3.3.8 Etablere konkrete opplegg for å syte for at nye innvandrarar vert inkluderte og integrerte i Seljord-samfunnet	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	2.3.4 kultur og idrett som satsingsområde for integrerings- og inkluderingsarbeid for alle grupper i kommunen	2.3.4.1 Tett samarbeid med Seljord Frivilligsentral	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
2.4 Seljord skal tilby gode bumingjø, nærmiljø og møteplassar i heile kommunen	2.4.1 skape attraktive møteplassar, der folk ønskjer å vere, og som legg til rette for uorganisert aktivitet for alle aldersgrupper	2.4.1.1 Fullføre satsinga med turvegen "Bygdetråkk" 2.4.1.2 Arbeide vidare med planane om Aktivitetslabyrinten 2.4.1.3 Auka ressursar til vedlikehald av offentlege rom/installasjonar, samt pynting/planting av blomar/grønt anlegg i kommunen	RM/K-styret RM/K-styret K-styret	2018-2021 2019 2019	2023-2026 2019 2023-2026
	2.4.2 at sentrum og grender spelar kvarandre gode, og at frivillig arbeid i lokale lag og organisasjonar har gode vilkår og held fram med sitt viktige arbeid for å gje gode opplevingar til alle aldersgrupper	2.4.2.1 Stimulere til frivillig arbeid i kommunen gjennom aktivt bruk av kommunens økonomiske verkemiddel 2.4.2.2 Inngå samarbeid mellom lokale idrettslag/Kulturskulen og Seljord idrettslag og SFO for å utvikle aktivitetstilbodet på dagtid for barn på SFO	RM/K-styret RM/K-styret	2018 2018-19	2023-2026 Ferdig
	2.4.3 arbeide for at strategiane i denne kommuneplanen vert konkretisert og utdjupa gjennom kommuneplanen sin arealdel, og dannar grunnlaget for	2.4.3.1 Vurdere eigne føresegns i kommuneplanens arealdel som sett ein standard for fysiske uterom og estetikk	K-styret	2018-2019	2020

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
	sektorplanar og tematiske planar				

Hovudtema 3, Berekraftige Seljord

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
3.1 Seljord skal syte for ein arealbruk med høg arealeffektivitet innafor tettstadsgrensa.	3.1.1 ein langsiktige areal- og utbyggingspolitikk som skal sikre berekraftig bruk av areal- og naturressursar, samt vektlegge eigen identitet tufta på tettstaden si historie i heile kommunen	3.1.1.1 Sikre sårbare naturressursar og vassdrag ved å fylgte opp revisjon av konsesjonsvilkår for Sundsbarm og Seljordsvatnet 3.1.1.2 Deltaking i kompetansehevande samarbeid om kraftsaker i Øvre Telemark	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	3.1.2 at arbeidet med fortetting skal ha	3.1.2.1 Deltaking i program for	RM	2018-2019	2019

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
	fokus på gode løysingar i kryssing mellom næring (industri/handel), bustad/fritid og tettstadutvikling.	fortetting med kvalitet i Telemark 2018- I9 3.1.2.2 Fylge opp vedtekne reguleringsplanar for Vekan og Lomodden	RM/K-styret	2018/2020	Kontinuerleg
	3.1.3 at arbeidet med fortetting skal ivaretaka kommunes rike og kjende kultur og kulturarv, der ein fortettar på kulturminner og kulturmiljø sine premiss og utnyttar dei som ein ressurs	3.1.3.1 Bistå grunneigarar til å ta vare på kulturminne og kulturlandskap. 3.1.3.2 Samarbeide med nettverket for bygningsvern	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	3.1.4 at tettstaden skal vidareutviklast med fokus på nyskaping, sosiale møteplassar, bulyst, aktivitet og tilrettelegging for eit konkurrsedyktig næringsliv	3.1.4.1 Fylge opp planane på Eventyrøy med Nyskapande aktivitetsarenaer 3.1.4.2 Aktiv bidra til at kommunens strategiar/arealpolitikk i overordna KDP/KP blir fulgt opp ved private reguleringsplanar 3.1.4.3 Bruke utbyggingsavtaler som verktøy for å sikre at rekkjefylgje krav blir fulgt 3.1.4.4 Utvikle møteplassane utanfor skulane for å leggje til rette for fysisk aktivitet, leik og samhandling	RM/K-styret RM/K-styret K-styret K-styret	2018-2021	2023-2026
	3.1.5 å arbeide aktivt for realisering av gode og framtidsretta kommunikasjonsløysingar, og for andre samferdselstiltak som er viktig for kommunen og regionen.	3.1.5.1 Vidareutvikle, i samarbeid med Telemark fylkeskommune, busstilbodet lokalt og regionalt. 3.1.5.2 Deltaking og aktiv medlemskap i E 134 Haukelivegen AS, Lyntogforum	RM/K-styret K-styret	Kontinuerleg	Kontinuerleg

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		og Telemarksvegen AS 3.1.5.3 Få på plass plan for vedlikehald, drift og standard av kommunale vegar og bruer	RM/K-styret	2018	2019
	3.1.6 å leggje til rette for brukartilpassa, miljøvennlege og trafikksikre kommunikasjonsløsninger i kommunen	3.1.6.1 Sjå til at utvikling av nytt kollektivknutepunkt på Vekan i tråd med ATP – Telemark blir i verksatt	RM	2018-2020	2020
	3.1.7 utbygging av gang-, sykkel- og turvegar og tilrettelegging for ferdsel utan bruk av bil	3.1.7.1 Vurdere ny tilførselsveg til Dyrskuplassen via Steinsrudvegen og ny gangveg frå Gartneriet til Utgarden i samband med ny reguleringsplan for Dyrskuplassen 3.1.7.2 Jobbe for ferdigstilling av turveg "bygdetråkk" mellom Sjøormtårnet og Dyrskuplassen 3.1.7.3 Prosjektere/ finne finansiering for turvegbru over Vallaråi frå Eventyrøy til Bjørgeøyane 3.1.7.4 Betre G/s vegnettet frå Flatdal til Seljord sentrum, sjåast saman med Opplevingsvegprosjektet	K-styret RM/K-styret RM/K-styret RM/K-styret	2018 2018-2021 2019 2019-2022	2019 2023-2026 2023-2026 2019/2022
	3.1.8 å gjennomføre prioriterte tiltak i trafikktryggingsplanen	3.1.8.1 Ny g/s veg til nytt bustadområde på Sinnesodden skal ha høg prioritet 3.1.8.2 Prosjektere infrastruktur på Vekan i tråd med utbyggingsavtala	RM/K-styret RM	2018-2021 2018	2019/2021 Ferdig

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
	3.1.9 sørge for at universell utforming står sentralt i all planlegging, utvikling og tiltak	3.1.9.1 Syte for gode rutinar intern i kommunen 3.1.9.2 Auke kunnskap hjå administrasjonen om universell utforming	RM RM	Kontinuerleg 2018	Kontinuerleg 2019
3.2 Seljord skal auke kunnskapen om klima- og miljøutfordringar og finne moglege løysningar.	3.2.1 ein klimavennleg tilnærming til kjøp av varer og tenester	3.2.1.1 I samband med vurdering av nytt interkommunalt innkjøpssamarbeid, vektlegge miljø og meir lokale løysingar innanfor dei lovpålagte rammene 3.2.1.2 Vurdere El- eller hybridbil i staden for diesel/bensinbil ved inngåing av nye Leasingavtalar 3.2.1.3 Arbeide aktivt for redusert bruk av plast ved kjøp av alle varer og tenester	RM/K-styret RM RM	2018 Kontinuerleg Kontinuerleg	Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg
	3.2.2 å utarbeide ny klima- og miljøplan som gir gode tiltak, slik at kommunen tek sin del for å bidra til globale mål om reduksjon i utslepp av CO2-ekvivalentar	3.2.2.1 Ved nybygg i kommunalt regi skal solenergi/ alternative energiløysningar vurderast 3.2.2.2 Oppstart rullering Klima og energiplan 3.2.2.3 Prioritere vannbåren varme i alle nye bygg der jordvarme eller biobrensel er nytta	RM RM RM	Kontinuerleg 2018 Kontinuerleg	Kontinuerleg 2019 Kontinuerleg
	3.2.3 fagleg tilnærming, i tråd med regional plan for vassforvaltning i Vest. Viken 2016-2021, til utfordingane kommunen vil oppleve i samband med klimaendring, samt auka flaum- og skredfare	3.2.3.1 Ha god kontakt med og søkje om råd og rettleiing hjå statlege instansar når det gjeld utforming av og tiltak på flaum- og skredsikring i kommunen 3.2.3.2 Fylgje opp revisjon av konsesjonsvilkår for	RM RM	Kontinuerleg Kontinuerleg	Kontinuerleg Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		<p>Sundsbarm og Seljordsvatnet</p> <p>3.2.3.3 Ha ein tett dialog med Midtre Telemark vassområde om tiltak i regional plan for vassforvaltning.</p>	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	<p>3.2.4 aktiv bistå og vere pådrivar for heilskapleg tilnærming for sikring og tiltak for å minske påverknaden av klimautfordingane for innbyggjarar og lokalsamfunn</p>	<p>3.2.4.1 Styrke kapasitet (auka ressursar) og kompetanse i eigen organisasjon slik at kommunen kan sikre at arbeidet startar opp raskare</p> <p>3.2.4.2 Styrke samarbeidet med statlege etatar om finansiering og tiltak</p>	K-styret/RM RM	2018 Kontinuerleg	2023-2026 Kontinuerleg
	<p>3.2.5 miljøteknologiske løysningar for avløpshandtering og reining av avløpsvatn</p>	<p>3.2.5.1 Planlegge for utviding/vedlikehald av v/a-nettet gjennom ny hovudplan for v/a</p> <p>3.2.5.2 Ferdigstille overordna vatn og avløpsplan</p> <p>3.2.5.3 Vurdere utskifting av Flatdal reinseanlegg etter modell som nytt anlegg på Århus</p> <p>3.2.5.4 Vurdere innføring av tvungen påkopling for alle eigedomar i Seljord sentrum til kommunalt nett. Skal gjelde der nettet alt er ført fram/går over eigedomen, og dersom kostnadane ikkje er uforholdmessig store</p>	RM/K-styret RM K-styret K-styret	2018 2018 2020 2018	2019 2019 2020 2019

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
3.3 Seljord skal vere ein trygg kommune å bu i. Kommunen skal førebygge kriser og uønska hendingar gjennom å ta beredskapsmessige omsyn ved kommunal planlegging, utbygging og drift. Når uønska hendingar likevel oppstår, skal kommunen vere i stand til å takle dei på ein god måte.	3.3.1 å arbeide systematisk med beredskap, og ha gode system og rutinar for oppdatering av beredskapsplanane	3.3.1.1 Oppdatere ROS og beredskapsplanar på virksomhetsnivå/avdelingsvis som tar utgangspunkt i overordna ROS og beredskapsplan	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	3.3.2 å implementere beredskapsarbeidet i organisasjonen, godt samarbeid med andre offentlege og private aktørar, samt tilfredsstillande trening av personell som har roller i beredskapsarbeidet	3.3.2.1 Gjennomføre øving kvart 2 år med varierande tema/hendingar 3.3.2.2 Arbeide for einsarta forståing og gode arbeidsmetodar med andre offentlege og private aktørar om beredskapsarbeidet 3.3.2.3 Tilby tilsette god opplæring og riktig utstyr 3.3.2.4 Dersom det kjem for leige ledige lokalitetar som kan egne seg for samlokalisering av tenestene teknisk, brann og sivilforsvar, så skal ein	RM RM RM/K-styret RM/K-styret	Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg	Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
		vurdere konsekvensar for ei slik etablering			
	3.3.3 å ha fokus på beredskapsmessige omsyn og samfunnstryggleik i all planlegging	3.3.3.1 Auka rammer og ressursar for beredskap i kommunen 3.3.3.2 Få på plass beredskapsvaktordning for teknisk/vatn/avløp	K-styret K-styret	2018 2018	2023-2026 Ferdig
3.4 Seljord skal sikre kjerneområda for landbruk, kulturog tradisjonsarv, kulturlandskap og naturvernområder.	3.4.1 å handheve bu- og driveplikta i kommunen strengt	3.4.1.1 Fylge opp kommunens ansvar med kontroll og oppfølging av brot på bu – og driveplikta	RM	Kontinuerleg	Kontinuerleg
	3.4.2 eit sterkare landbruk, der beitedyr er med å sikrar kulturlandskapet, noko som igjen vil styrke beitenæringa og jordvernet	3.4.2.1 Aktivt informere og rettleie aktørane i primærnæringa i Seljord om gjeldande regelverk og tilgjengelege tilskotsordningar 3.4.2.2 Fokusere på ein tett dialog med faglaga i kommunen. 3.4.2.3 Følgje opp satsing på utvalde kulturlandskap Svartdal/Hjartdal og vurdere innlemming av Flatdal	RM RM RM/K-styret	Kontinuerleg Kontinuerleg 2018-2020	Kontinuerleg Kontinuerleg Kontinuerleg
	3.4.3 Å arbeide for at strategiane i denne kommuneplanen vert konkretisert og utdjupa gjennom kommuneplanen sin arealdel, og dannar grunnlaget for	3.4.3.1 Rullering av kommuneplanens arealdel	RM	2018-2020	2019/2020

Mål	Strategi - Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme	Rullering ny periode
	sektorplanar og tematiske planar				
3.5 Seljord skal vere kjent som ei grøn og berekraftig arrangementsbygd	3.5.1 å påverke dei store og små arrangementa som går føre seg i Seljord i ei grøn og berekraftig retning	3.5.1.1 Få utarbeidd og sett i verk eit prosjekt der arrangement og festivalar ser på ulike grøne løysningar for avfallsmengder og avfallshandtering, transport, ivaretaking av kulturlandskapet osb. Dyrsku`n, arrangørane og lokalt nærings- liv og lag- og foreiningar er viktige samarbeidspartar her	K-styret	2018-2021	2023